

ST. ANDRIES KWARTIER HERLEEFT !!

Verantw. uitg.:
Guy Smulders
Schoytestraat 60
2000 Antwerpen

Rekeningnummer : BACOB St. Andries 789-5662440-83

e-mail : sah@antwerpen.be

COMITE ST.-ANDRIESKWARTIER HERLEEFT Korte Vlierstraat 7 - 2000 Antwerpen

Gratis verdeeld in het Sint-Andrieskwartier. Op naam : 5 euro per jaar.

GEDACHTEN, GEDICHTEN, CONTRASTEN

**ZATERDAG 18 JANUARI TE 20.30 UUR IN DE KLEINE ZAAL VAN HET CULTUREEL ONMOETINGSCENTRUM
IN SAMENWERKING MET HET COMITE "SINT-ANDRIESKWARTIER HERLEEFT"
TOEGANG GRATIS**

Een film rond zeven gedichten die worden voorgedragen door mensen uit het Sint-Andrieskwartier. Rond elk gedicht worden gedachten verwerkt in beelden en zang, die de ideeën en de gevoelens van de dichters vertolken, er verband mee hebben en er soms mee contrasteren. Al de

dichters en dichtersessen zijn Antwerpenaren. De gedichten hebben geen of nauwelijks verband met elkaar, wel met feiten of gebeurtenissen die menselijk zijn en iedereen kunnen beroeren. Het is weer een film voor en door mensen van Sint-Andries en anderen die de wijk genegen zijn.

IN HET VOORPROGRAMMA: IN MEMORIAM LODE SEBREGTHS.

ONTWERPER VAN AFFICHES, KUNSTSCHILDER, SCHRIJVER, DECORONTWERPER, LESGEVER, STOETENBOUWER EN ACTEUR.

Lode werd in 1906 geboren in de Sint-Jansstraat nr. 22 (de huidige Aalmoezeniersstraat). Zijn vader is van de Lepelstraat en zijn moeder, die strijster was, danste op zondagavond in "de Mobile" in de Kloosterstraat. Ze bezocht ook de "Zilveren Hoek" op de hoek van de Begijnenstraat en de Sint-Jansstraat, een café waar dronken vaders en bedrogen dochters niet van het podium te krijgen waren. Vader Gust liep in zijn jeugd achter de natiewagens aan, om de cacaobonen die van de wagens vielen, op te vangen. Vader werd havenarbeider aan de dokken en toen Lode geboren werd, woonde het gezin op één kamer. Vanuit zijn bedje kon de jonge Lode een binnenplaats zien die men bereikte langs een grote poort. In een lange en donkere gang waarvan de deuren dag en nacht open bleven, kwamen dronkaards hun behoeften doen, zodat de poort de bijnaam "Strontpoort" kreeg. Juist tegenover de ouderlijke woning bevond zich een snoepwinkel "Bij Fien Dom" waar Lode "zuurbollen" ging kopen. Als kleine jongen zag Lode leursters met warme "kreukels" en voddenkoopmannen voorbijtrekken. Op zijn zesde volgde Lode lessen in de Parochiale Jongensschool in de

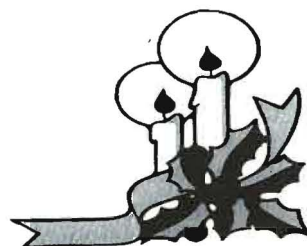
Sint-Jansstraat. Toen het tweede leerjaar begon ging hij naar de stadsschool in de Pachtstraat. Het gezin bleef tot 1916 wonen in de Sint-Jansstraat.

*De heer en mevrouw Lode Sebregts tijdens de hulde-avond op 13 januari 1998 n.a.v. de 90ste verjaardag van de Kunstenaar.
Foto : Hein Verdingh*

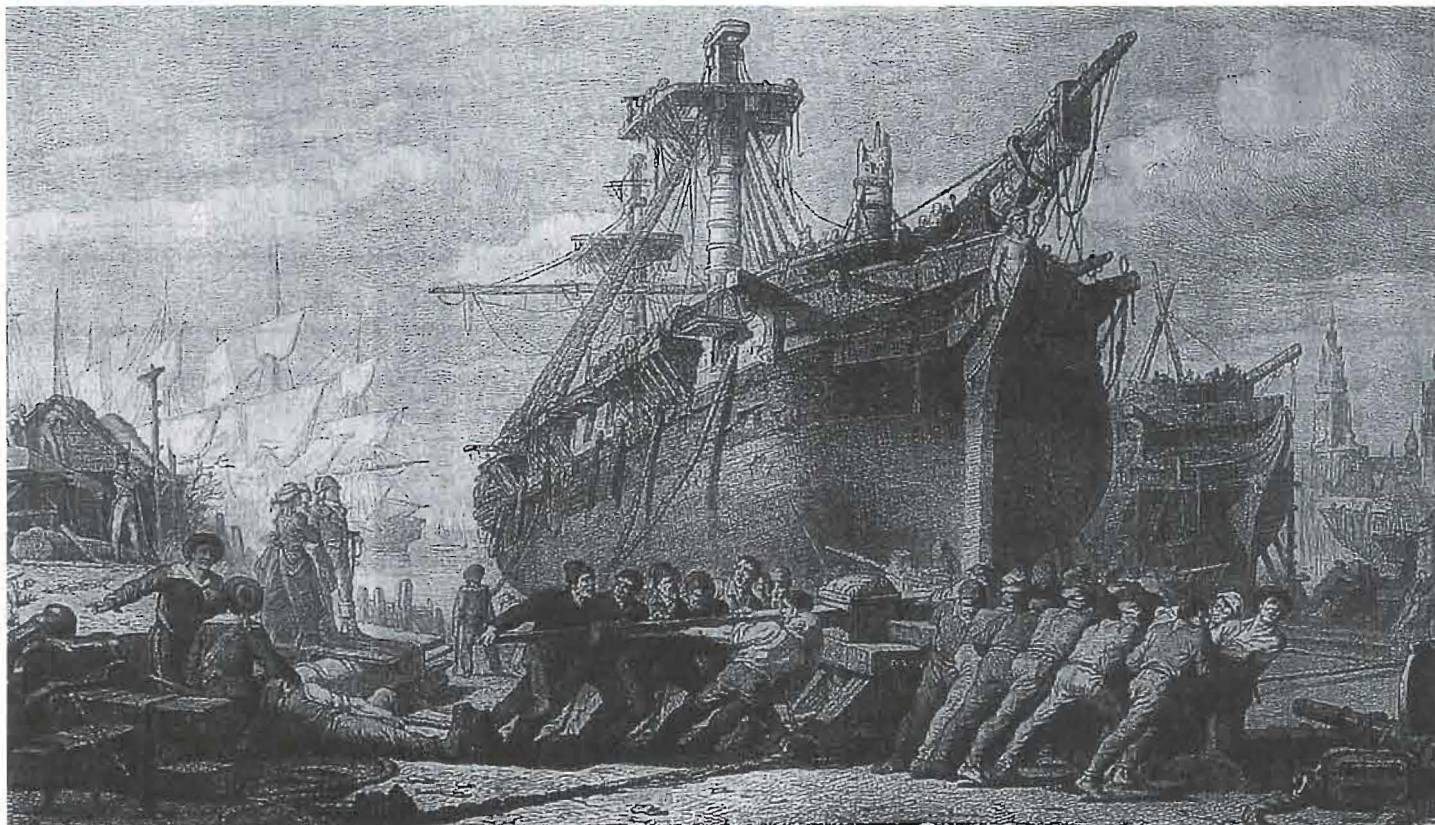
*De leden van het comité
"Sint-Andrieskwartier herleeft"
wensen alle lezers een gelukkig 2003.*

DE INVLOED VAN TWEEHONDERD JAAR KAMER VAN KOOPHANDEL OP DE SCHELDE EN DE ANTWERPSE SCHEEPSBOUW 1802-2002.

De Antwerpse Kamer van Koophandel werd opgericht op 24 december 1802. De eerste voorzitter was Charles Fortuné, markies d'Herbouville en prefect van het departement van de Twee Neten. Hij was de grondlegger van de metropool en de haven dank zij de vrijmaking van de Scheldemonding.

De Kamer van Koophandel vocht onder het Belgische bewind voor een tolvrije Schelde. Het "Verdrag van de XXIV Artikelen" beveiligde de vrijheid van de Schelde, maar de Scheldetol bleef en zette een domper op de vreugde. Het verdrag tussen België en Nederland van 12 mei 1863 met de afkoop van de Scheldetol bracht eindelijk een oplossing. De Kamer van Koophandel vierde dat met een groot vuurwerk. Met grote ijver werd gepleit voor de expansie van de haven en voor een betere maritieme mobiliteit.

*Een Antwerpse scheepsbouw op de terreinen van de vroegere Sint-Michielsabdij, tijdens het Hollands bewind.
Museum Plantin-Moretus (reproductie Wim Kempenaers).*

100 JAAR HARMONIE "ARBEID EN KUNST"

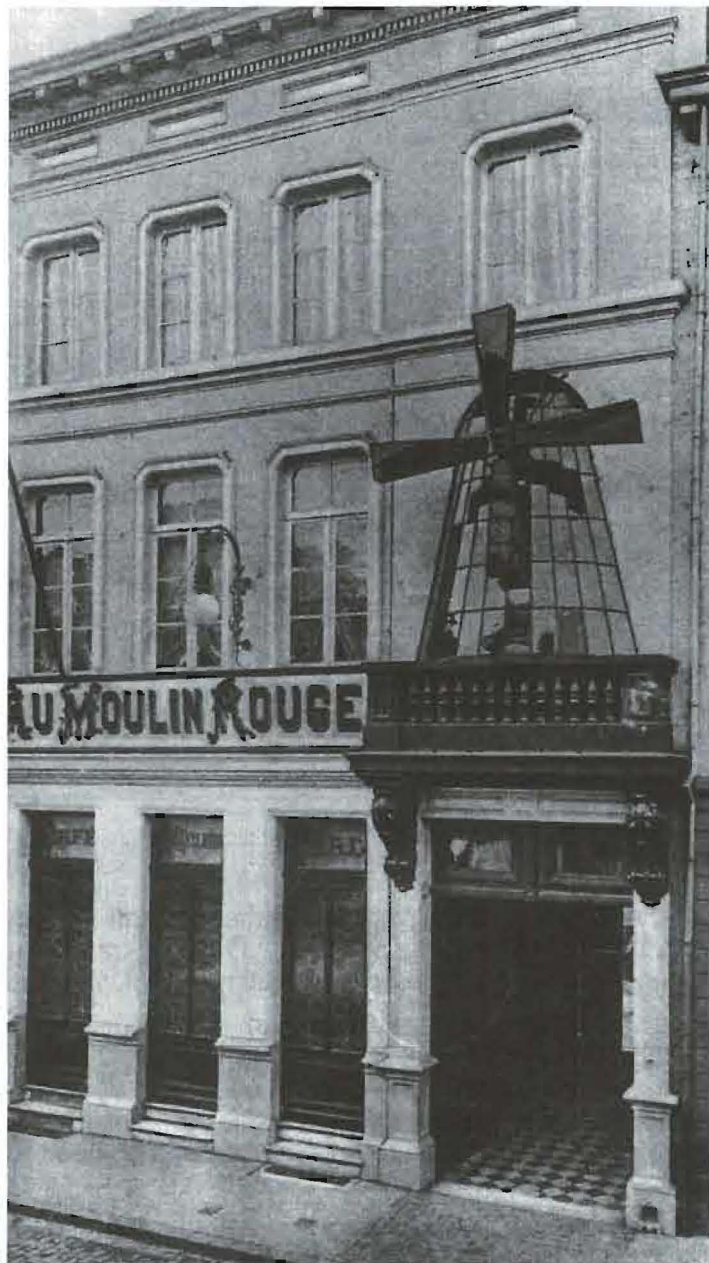
DEEL 3

DE EERSTE PRIJZEN

In 1909 werd onder impuls van Rodens deelgenomen aan een internationale muziekwedstrijd te Brussel. Aangezien de meeste muzikanten heel jonge knapen waren werden zij daar meewarig ontvangen. Men geloofde niet dat deze nog zeer jonge knapen prestaties van betekenis konden leveren. De uitslag bewees het tegendeel: drie eerste prijzen werden aan "Arbeid en Kunst" toegekend, nl. lezing op zicht, het opgelegde stuk en het stuk naar keuze. Van dat ogenblik af bevestigde de nieuwe jonge harmonie zich als belangrijk instrument bij talrijke manifestaties. De harmonie moest zeer veel optreden voor de Antwerpse dokwerkers. Zij kreeg de naam "De Harmonie van de Dokwerkers", een bijnaam waar men echt fier over was. Zoals in de beste families waren er in de socialistische kringen grote meningsverschillen, dit kon niet blijven duren. Op 22 februari 1910 werden in iedere wijk vergaderingen belegd. Onder voorzitterschap van Alfons Engels en met secretaris Pol Van Lierde werd vervolgens een "Federatie Van Gebuurtekringen" opgericht. Hierdoor kwam een onderlinge samenwerking van de verscheidene gebuurtekringen tot stand. Alfons Engels was als voorzitter doelbewust gekozen; hij was secretaris van de "Zuider-federatie". Zijn aanstelling betekende dat men het belang van deze laatste groep bleef erkennen. Maar de plannen voor de coördinatie van de gebuurtekringen, zijn echter nooit verwezenlijkt. Reeds in 1910 greep er een vergadering van de Zuider-federatie plaats in een nieuw lokaal, dat op 28 januari 1911 officieel werd ingehuldigd. De harmonie "Arbeid en Kunst" verliet haar lokaal bij weduwe Balemans en vestigde zich eveneens in het "Socialistisch Volkshuis" aan de Montignystraat nr.3.

In 1913 werd daar het tienjarig bestaan gevierd en werd een nieuw vaandel overhandigd. De openlijke socialistische actie was door de bezetting onmogelijk geworden. Bovendien werd in 1917 door een bominslag het "Socialistisch Volkshuis" onbruikbaar en moest er naar een nieuw lokaal worden uitgekeken. Men vond dit in café "Ben" aan de Brederodestraat. Inmiddels verliet de dirigent Rodens voor een ongekende reden de harmonie. Zijn beste leerling, Achilles Cuypers, volgde hem op. Verdeeldheid in de rangen van de harmonie veroorzaakte een breuk in "Arbeid en Kunst", een deel van de muzikanten scheidde zich af en trok naar "de nieuwe beweging". De overige leden dienden bovendien café "Ben" te verlaten en moesten andermaal op zoek naar een nieuw lokaal. De kernfiguur doorheen al deze moeilijkheden was nog altijd Michel Van Os gebleven. Hij trok met de zijnen naar een lokaal in de Nationalestraat. Wat er daar gebeurde bleef duister. In ieder geval ontstonden er nieuwe conflicten. Na de oorlog hernam de socialistische beweging haar actie. Ook "Arbeid en Kunst" werd daarin betrokken. De harmonie trok naar een nieuw lokaal nl. "De Rode Molen" aan de Kloosterstraat. Maar dit pand was zo bouwvallig dat er weldra naar een beter pand moest uitgekeken worden. Aanvankelijk kreeg men repetitiemogelijkheden in het café van Piet Jacobs op de hoek van de Schelde- en Kloosterstraat. Hier was geen zaal waarin kon gerepeteerd worden, zodat men toch weer moest uitzien naar een ander geschikt lokaal. Dit vond men dan in de Graaf Van Egmontstraat, waar de vroegere Coöperatieve Beweging uit de Montignystraat werd verder gezet. Hier beschikte men dan eindelijk over een geschikte ruimte. Ook het 25 jarig bestaan van "Arbeid en Kunst" werd daar met de nodige feestelijkheden gevierd. Na zes jaar verblijf in de Graaf Van Egmontstraat waren er opnieuw problemen. Eerst kwam men in café "Dendermonde" aan de Bolivarplaats terecht, maar dit bleek maar een tijdelijke oplossing te zijn. Vandaar ging het naar het lokaal "Zuid Vooruit" in de Brederodestraat, later zou deze naam veranderen in café "Germinal".

Tekst: Guido Mannaerts

"De Rode Molen" aan de Kloosterstraat.

Foto: Frans Lauwers

THEATERAGENDA VAN DE 4DE WIJK

- NOORDTEATER, Steenhouwersvest 16,

van 8 november tot en met 21 december, elke donderdag, vrijdag en zaterdag te 20.30 uur, zondag om 15 uur : " Het virus " van Bob Mendes.

Reservatie: tel. 03/231 20 08 (ma, di, do, vrijdag van 10 tot 14 uur en vrij en za vanaf 19 uur, zo vanaf 14 uur).

- MULTATULI-THEATER, Lange Vlierstraat 5

van 10 januari tot en met 1 maart, elke vrijdag en zaterdag te 20.30 uur : " Waarom blijf je niet ontbijten ? " van Gene Stone en Ray Cooney.

Reservatie : woe en do van 15 tot 18.30 uur, vrij en za van 17 tot 20 uur : 03/ 231 68 14.

- AUGUSTIJNERTHEATER : Ijzerenwaag 6,

op 11, 17 en 18 januari te 20.15 uur en op 12 januari te 15 uur : " En alles bleef bij het oude " van Angela Huth. Reservatie na 16 uur : 03/541 00 13.

WIST GE ...?

- dat er 88 deelnemers waren bij onze havenrondvaart met de 80jarige Flandria ? Het weer viel tegen maar de reacties waren toch positief.

De 80jarige Flandria

- dat het comité " Sint-Andrieskwartier herleeft " meewerkte aan het project " Laat de poppen dansen " van het Cultureel Ontmoetingscentrum ? Onze wijkreus ging mee in de optocht. Nadien werd hij overgebracht in zijn nieuwe thuis, de Koeiholderij Salm - Salm, waarvoor we Maria Vervoort hartelijk danken.
- dat de 475jarige verjaardag van de inwijding van de Sint-Andrieskerk en van het bestaan van de Sint-Andriesparochie gevierd wordt in juni 2004 ? Rond die tijd opent ook het kerkmuseum in de Augustijnenstraat. Het museum opent met de thematentoonstelling over " processie ". Mensen die nog foto's of krantenartikels over de processie van Sint-Andries bezitten kunnen die in bruikleen geven. Alles wordt aan de eigenaars terugbezorgd. Stuur de info op naar ons secretariaat of steek het in de bus van Korte Vlierstraat nr. 7.
- dat het comité " Sint - Andrieskwartier herleeft " uit 10 wijkverenigingen genomineerd werd voor de uitreiking van " De Gouden Neus " samen met de harmonie " Arbeid en Kunst " en de buurttoezichters. Uiteindelijk kregen we de tweede prijs.
- dat er in onze wijk een organisatie voor ontwikkelingssamenwerking gekomen is ? De Balkanactie is een niet-gouvernementele organisatie die de bevolking in Kroatië, Bosnië-Herzegovina en Kosovo helpt met de wederopbouw van hun land na de oorlogen van de jaren negentig. Iedereen is welkom in de Lange Ridersstraat 77 of kan info verkrijgen via tel. 03/ 234 11 20.
- dat op dinsdag 14 januari een optreden plaatsvindt van de zangeres Terry Tems in het cafétheater " Multatuli ", Lange Vlierstraat 7 - 9 ? Deze zangeres werd opgeleid door Warre Van den Bulck, mede-bouwer van het " Orgeltje van Sint- Andries ". Hij was tevens de oudste deelnemer van het poëzieproject " Dichterbij ". Zijn gedicht verscheen in de Gazet van Sint- Andries. Volwassenen betalen 2 euro, kinderen 1 euro. Kaarten kunnen besteld worden via ons rekeningnummer 789-5662440-83. Men kan ook telefonisch bestellen via nr. 03/ 234 32 42.

DIT TIJDSCHRIFT WERD GESPONSORD DOOR "DE GOUDEN ECU"

Om te genieten van de echte Vlaamse gastronomie komt ge naar het huiskamerrestaurantje "DE GOUDEN ECU", open keuken. Dichter-kok Bert De Bruyne is de baas van de zaak en staat aan het fornuis. Adres: Sint-Michiëlstraat 11 (tussen de Kloosterstraat en de Sint-Michielskaai) te 2000 Antwerpen.

U kan best steeds reserveren na 14 uur. Tel.: (0)3 232 71 25.

Zon- en maandagen gesloten. Open van 18 uur tot 22 uur.

Weekendmenu (3 gangen) 24,50 euro per persoon.

ST. ANDRIES KWARTIER HERLEEFT !!

Tijdschrift nr. 92

Verantw. uitg.:
Guy Smulders
Schoytestraat 60
2000 Antwerpen

Rekeningnummer : BACOB St. Andries 789-5662440-83

e-mail : sah@antwerpen.be

COMITE ST.-ANDRIESKWARTIER HERLEEFT Korte Vlierstraat 7 - 2000 Antwerpen

Gratis verdeeld in het Sint-Andrieskwartier. Op naam : 5 euro per jaar.

VOORSTELLING VAN HET BOEK "KROTTEN EN KRUISEN"

MULTATULI-CAFEZAAL 29 APRIL 2003 TE 20.30 UUR

Tekening : J.D.

Als jarenlange fan van ons 28jarige comité herinnert u zich ongetwijfeld het publiceren van talrijke brochures en boekjes van volkskundige aard zoals o.a. "Conscience, een leven in een notendop", "Constance Teichmann", "Lode Zielens" en "Markante figuren uit het Sint-Andrieskwartier" van André Meulemans en "Op trot met Sint-Andries" en "De parochie van plezier" van Jack Verstappen. Dit laatste boekje werd verlucht met tekeningen en foto's uit ons archief. Van dit werkje werden enkel in de Sint-Andrieswijk al meer dan 500 exemplaren verkocht. Ook dr. H.M. Hermkens, neerlandicus uit het Nederlandse Hilvarenbeek, publiceerde "De barre tocht van Trijntje Cornelis door Sint-Andries". Ons eigen comité maakte brochures over "De Folklorefiguren van de Parochie van Miserie" en over "Theodoor Van Rijswijk".

Nog nooit heeft het comité echter een roman gepubliceerd. Dit is dus een primeur. We gaan het boek "Krotten en kruisen" voorstellen van de auteur Gaston Decoo op dinsdag 29 april te 20.30 uur in de cafézaal van "Multatuli", Lange Vlierstraat 7 - 9. Het wordt een lijvig werk van meer dan 200 bladzijden, waarin ook archiefmateriaal van ons comité afgedrukt zal worden.

Wie Gabie Guldix het fragment uit dit boek hoorde voorlezen op onze poëzie-avond van 18 januari in het Cultureel Ontmoetingscentrum, was alvast onder de indruk. Het werd op een enthousiast applaus onthaald. De auteur, die toen aanwezig was, reageerde ook tevreden op het gekozen fragment.

Zoals de naam van het boek het al laat vermoeden, speelt het verhaal zich af in de krotten van 1900 in de buurt van de Sint-Andrieskerk. Met "kruisen" wordt de miserie bedoeld van de mensen die in deze krotten woonden. Het is een tragi-comedie, een lach en een traan.

In het voorprogramma speelt de groep "Eigen Wijs" volkse melodietjes. U kent ze nog wel van onze variété-avond van 23 april.

We verwachten U. De toegang is gratis.

VAN ANTWERPSE VOLKSSPAARKAS TOT DEXIA BANK

Op 7 december 1920 werd de Antwerpse Volksspaarkas (A.V.) opgericht door het Verbond van Werkmanskringen van Antwerpen-stad.

Namen als Fierens, Gillis, Deckers, Bryon, Rotthiers en Bloquaux klinken menigeen vertrouwd in de oren. In het begin was het een tijd van sparen op zaterdagavond en zondagmorgen. De dienst werd verzorgd door onbezoldigde vrijwilligers. "Het kaske van de pastoor", de "Spiegelpoort" en de "Kring" evolueren naar de "Antwerpse Volksspaarkas". Maar de A.V. wordt groter en in de jaren 1970 wordt het voor Vlaanderen de benaming B.A.C. en voor Wallonië C.O.B..

B.A.C. evolueert van Spaarkas naar Spaarbank, met als gevolg dat in het begin van de jaren 1980 de eerste zichtrekeningen ontstonden. De eerste computerterminals werden in gebruik genomen. In het begin van de jaren 1990 wordt B.A.C. BACOB "bank". Dit had tot gevolg dat er een volledige bancaire dienstverlening ontstond. Midden de jaren 1990 fusioneren twee kantoren namelijk het kantoor dat in de Nationalestraat gelegen was samen met het kantoor in de gebouwen van het A.C.W. bijgenaamd "de koer". Zij kregen één onderdak in het Bacob-kantoor van de Nationalestraat 124. Op het einde van de jaren 1990 slorpt BACOB PARIBAS op en wordt Artesia Banking Corporation. In de jaren 2001 gebeurt voor BACOB weer iets belangrijks, namelijk de fusie tussen DEXIA en BACOB. Daardoor wordt Dexia de 2de grootste Belgische financiële instelling met 25.000 medewerkers wereldwijd.

Dit biedt voor de cliënten een verhoogde veiligheid wat in het huidige klimaat zeer belangrijk is en blijft.

Op 30 januari 2003 werd het kantoor van Bacob Brederodestraat geïntegreerd in het kantoor Bacob Nationalestraat. Het kantoor DEXIA aan de Nationalestraat verhuist naar de Meir. Het kantoor BACOB Nationalestraat blijft behouden, dit dank zij de vele goede trouwe cliënten. Zij hebben er jaren voor gezorgd dat "hun" kantoor niet verdwijnt. De meeste kantomedewerkers hebben min of meer 20 jaar dienst. Zij bieden zeer goede persoonlijke contacten die ze nog vele jaren zo willen behouden. Het BACOB DEXIA kantoor aan de Nationalestraat beoogt professionalisme op basis van menselijkheid. De meeste gesprekken gebeuren op afspraak opdat er meer tijd zou zijn voor de cliënten zodat de discretie gewaarborgd is. Daarom gaan beleggingsgesprekken en kredietgesprekken door in aparte lokalen met de persoonlijke relatiebeheerder. Gewone verrichtingen blijven automatisch verlopen via bestendige opdrachten en domiciliëringen. Geldopnames of stortingen kunnen aan het loket gebeuren. De "automatisering" valt voor iedereen goed mee. Door het gebruik van de automaten beseft men dat er veel tijd gespaard wordt. De cliënten beslissen nu zelf waar en wanneer zij hun rekeninguittreksels en geld afnemen. Vooral het internetbankieren neemt een geweldige sprong bij de jongeren.

In het BACOB-kantoor Nationalestraat bestaat een vaste cliëntenbinding. Velen blijven komen naar de Nationalestraat ondanks hun woonst buiten deze regio. Namens alle medewerkers van het BACOB-kantoor Nationalestraat worden "onze" cliënten van harte bedankt voor "hun" getrouwheid, ook al wordt de benaming "Dexia" i.p.v. "Bacob".

Antwerpse Volksspaarkas in 1960, Nationalestraat 111

Foto: KADOC, Leuven

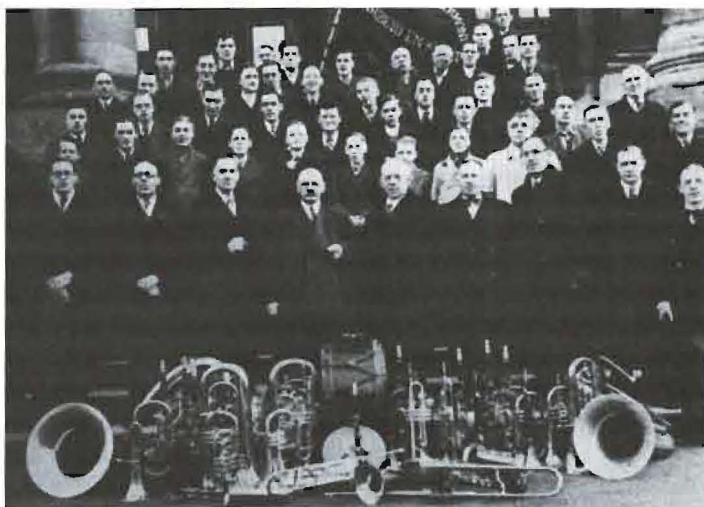
DE DERTIGER JAREN

In de dertiger jaren werden de tijden moeilijker. De tegenstellingen waren scherper geworden en door de opkomst van het fascisme lokte dit veel ontevredenen. Verkiezingsincidenten en heftige anti-socialistische campagnes kenmerkten die periode. Ondertussen heeft de harmonie een aantal dirigenten gehad waaronder: Frans Zielens, Van Mechelen, De Laet, René Robin, J. Gilliams, Jan Verbeeck, J. Rodens, Karel Laureys, Edward Laureyssens, Karel De Schijver. In 1935 werd Paul Duez

Uitstap Zuiderdokken 1935

chef van de harmonie en zou dit blijven tot 1976. In 1936 werd John Wilms voorzitter van de harmonie. In 1938 werd het 35jarig jubileum gevierd. Het werd geleid door Jan Luys, voorzitter van de socialistische propagandakring en secretaris van deze kring werd Frans Cloos. Beiden zorgden voor een prachtig feestprogramma. Op zaterdag 17 september 1938 werd in het Bondsgebouw een kunstconcert ingericht onder de kundige leiding van Paul Duez. Zondag 18 september werd er met de medewerking van zustermaatschappijen een optocht doorheen het Zuidkwartier gehouden. Hieraan werd deelgenomen door "De Vredekring", "De Werker", "Strijd voor 't Recht", "Morgenrood", de "Volksharmonicaïsten" van de vierde wijk en "De Vooruit" uit Merksem. Een schitterende manifestatie is het toen geworden. Feestredenaar was volksvertegenwoordiger Jan Samyn. Hij huldigde in het bijzonder Michel Van Os, die als stichter nog alleen overbleef.

35 jarig bestaan in 1938

DE TWEEDE WERELDOORLOG

De oorlog van 1940-1945 stelde aan alles een einde. Het fascisme ontpopte zich als grootste vijand van het socialisme. Van enige openbare actie kon geen sprake meer zijn, gezien de onvoorstelbare repressieve maatregelen van de bezetter. John Wilms nam de beslissing samen met het éénparig bestuur alle activiteiten voor de duur van de bezetting stop te zetten. De koperen muziekinstrumenten werden bij verschillende leden en vooral bij de familie Van Os verborgen. Onmiddellijk na de oorlog kwam het bestuur terug in vergadering bijeen. Men moest wederom een lokaal gaan zoeken. John Wilms die tevens voorzitter was van de propagandakring 4de wijk kreeg toen gedaan dat "Arbeid en Kunst" in het lokaal "De Prick" kon repeteren. Dankzij de bereidwilligheid van de lokaalhoudster Maria Gilliams, verliep alles uitstekend. Toen men vernam dat het oude lokaal "Zuid vooruit" terug vrij kwam, besloot men zijn intrek te nemen in dit lokaal. Men verliet "De Prick" niet zonder een mooi afscheidsfeest te geven waarbij Maria Gilliams in het bijzonder gehuldigd werd. In 1949 werd onder de leiding van Paul Duez deelgenomen aan de provinciale muziektornooien in de 3de afdeling, dit bezorgde "Arbeid en Kunst" een promotie naar tweede afdeling.

Bronvermelding: Gedenkboek Socialistische Harmonie "Arbeid en Kunst" 75 jaar (jubileumuitgave met historisch overzicht).

PRAKTISCH:

- Zaterdag 26 april: ontvangst door de burgemeester op het stadhuis om 11.30 uur. Het comité "Sint-Andrieskwartier herleeft" gaat mee in de optocht.
- Zondag 27 april: feestzitting in het Cultureel Ontmoetingscentrum met als gastspreker Willy Claes. Aanvang 15 uur.
- Zaterdag 24 en zondag 25 mei: tweedaags muziekfestival in een feesttent op de St.-Andriesplaats. Telkens te 14 uur.

WIST GE ...?

- dat de tentoonstelling " Havenkwartier " en de bijhorende catalogus een groot succes zijn geweest in het Volkskundemuseum ? De expo werd zelfs verlengd. Wijkbewoonster en educatief medewerkster in het Volkskundemuseum Liesbeth De Wit werd geïnterviewd voor ATV en zei dat ongeveer 20.000 mensen de tentoonstelling bezocht hebben.

Lange Riddersstraat N. 380 G. HERMANS, ÉD., ANVERS.

- dat auteur Piet Teigeler het (fictief) vervolg schreef op " Het dwaallicht " van Willem Elsschot ? Laarmans ontmoet de drie Afghanen die op zoek zijn naar zakkennaaiester Maria Van Dam in de Lange Riddersstraat. Het boek is uitgegeven bij Houtekiet, Vrijheidstraat 33, 2000 Antwerpen. Ook Bert Vanheste herinnert aan Laarmans van Elsschot in zijn boek " De stad is woord geworden " (uitgeverij Meulenhoff, Amsterdam).

- dat de voorstelling van onze poëziefilm " Gedachten, gedichten, contrasten " veel belangstelling genoot op 18 januari in het Cultureel Ontmoetingscentrum ? De videofilm is nog steeds te koop aan de prijs van 8 euro via rekeningnummer 789-5662440-83.

- dat het comité ook meewerkte aan de kerstmarkt van 8 december op de Sint-Andriesplaats ? We stonden met een infostand en met een tent waarin pannenkoeken en warme chocolademelk aangeboden werd.

- dat de Stichting E.C.U. via het comité " Sint-Andrieskwartier herleeft " heel mooie kleurenposters (grootte 99,5 cm x 69,5 cm) verkoopt met getekende Antwerpse spreuken ?

Er hoort ook een handig boekje bij waarin de gezegden verklaard worden. Poster en boekje kosten samen 12,5 euro. De Stichting E.C.U. staat voor " Stichting voor Europese Culturele Uitwisseling " en is vooral bekend door het aanbrengen van de emailplaten met Antwerpse legenden op de waterkeringsmuur ter hoogte van het Steen. Wanneer u de aankoop doet via onze vereniging is er een kleine winst per poster voor ons comité waardoor u onze initiatieven mee mogelijk maakt. U kan het geld overmaken via ons rekeningnummer 789-5662440-83. We danken de Stichting E.C.U. van harte voor de steun.

THEATERAGENDA VAN DE 4DE WIJK

- **NOORDTEATER**, Steenhouwersvest 16,

van 14 maart tot en met 19 april "Het atelier" (Jean-Paul Grumberg), elke donderdag, vrijdag en zaterdag te 20.30 uur (zondagmatinee op 6 april te 15 uur) Extra voorstellingen op zondag 13 april om 20.30 uur. Reservatie: tel. 03/231 20 08 (ma, di, do, vrijdag van 10 tot 14 uur en vrij en za vanaf 19 uur).

- **MULTATULI-THEATER**, Lange Vlierstraat 5

van 20 maart tot en met 7 juni, "Hert derde rijk in de vierde wijk" (Jan Christiaens sr.), elke vrijdag en zaterdag te 20.00 uur (zondagmatinee op 6 april; 11 mei en 1 juni). Reservatie : woe en do van 15 tot 18.30 uur, vrij en za van 17 tot 20 uur : +32 3 231 68 14.

- **AUGUSTIJNERTHEATER** : Ijzerenwaag 6,

op 26 en 27 april en op 2 en 3 mei "Biederman en de brandstichters" (Max Frisch). Reservatie na 16 uur : 03/541 00 13.

ST. ANDRIES KWARTIER HERLEEFT !!

Verantw. uitg.:
Guy Smulders
Schoytestraat 60
2000 Antwerpen

Rekeningnummer : BACOB St. Andries 789-5662440-83

e-mail : sah@antwerpen.be

COMITE ST.-ANDRIESKWARTIER HERLEEFT Korte Vlierstraat 7 - 2000 Antwerpen

Gratis verdeeld in het Sint-Andrieskwartier. Op naam : 5 euro per jaar.

25 JAAR WIJKREUS IN SINT-ANDRIES

**EXPO IN HET CULTUREEL ONTMOETINGSCENTRUM SINT-ANDRIESPLAATS 24
10 TOT EN MET 23 SEPTEMBER 2003 - VAN 9 U. TOT 17.30 U.**

Op 2 september 2003 zal het precies 25 jaar geleden zijn dat onze wijkreus "Zotte Rik" gedoopt werd ten stadhuis. Het meterschap werd aanvaard door Leona Detiège, toen schepen voor Cultuur. Wilfried Van Nespen werd peter. Hij was de conservator van de Oudheidkundige Musea van de stad Antwerpen.

De reus werd door kunstenaar Paul De Vierman vervaardigd naar het model van volksfiguur Rik Van Aken. Deze man kwam op 10 november 1854 ter wereld als een onwettig kind van Maria Theresia Geley, beter bekend onder de naam van Mie Citroen. De jonge Rik, tien jaar oud, kwam zich met zijn moeder in het Sint-Andrieskwartier vestigen. In de Lange Riddersstraat nr. 1 zou Mie Citroen, die met fruit leurde daar een winkeltje beginnen.

Bij een spel aan een huis in opbouw kreeg Rik een klad kalk in het oog, waardoor hij aan één oog blind werd. Door zijn kameraadjes werd hij spottend "Lodderoog" genoemd. Alsof dat nog niet genoeg was, liep hij tijdens een aanval van hete koorts de straat op wat zijn gezondheidstoestand nog verergerde. Vanaf dit ogenblik zou iedereen hem "Zotte Rik" noemen.

Hij was gelukkig als een bende straatkinderen achter hem aanliep, waaraan hij schriftjes, griffels en prentjes uitdeelde. Met zijn pagadders speelde hij ook "taptoe". Hij gaf met zijn mirilton de toon aan en, mooi opgesteld in rijen, volgden de kinderen hem. Door dit ongewoon leven en vooral het overdadig drinken, besloot zijn familie hem in een instelling te plaatsen waar hij als gevolg van veelvuldige zenuwaanvallen overleed.

In 1978 bracht het comité "Sint-Andrieskwartier herleeft" als hommage aan Rik Van Aken de volksfiguur terug "tot leven" in de gedaante van een reus. Op 2 september trokken Zotte Rik en zijn pagadders met de drumband en het majorettenkorps van de wijk naar het Museum voor Volkskunde waar mevrouw Detiège hen toesprak. Vanwege het studiec comité voor ommevangsreuzen werd Zotte Rik ook officieel internationaal erkend. Na de receptie werd op de Grote Markt het dooplied van John Lündström gedanst en gespeeld door turnkring "De Hoop". Een doopakte werd uitgereikt. Nadien werd Zotte Rik feestelijk onthaald in "zijn" wijk. De dag werd

afgesloten met een volksbal in de hangar van de Stadsreinigingsdienst op de Sint-Andriesplaats. Er volgden de twee jaren nadien nog twee volksbals.

Zotte Rik verliet ook vaak zijn verblijfplaats. Zo bezocht hij o.a. de braderij in de Nationalestraat, de doop van zijn "collega's" de Slijkschepper in Berchem en Anneke Mossel van Linkeroever, de Pompstraatfeesten van studentenvereniging Aymie, verscheidene expo's en de wijkfeesten van Sint-Andries. Hij ging mee in de optocht "150 jaar België", in de Stoet der Stoeten, in de sinterklaasstoet van Antwerpen, in de Reuzenoptocht te Deurne, in de Federijkersommegang en in de autovrije Hoogstraat. In stoet trok hij met de acteurs en actrices van de KNS naar de Bourlaschouwburg waar "De droom van Zotte Rik" van Jan Christiaens sr. gespeeld werd. Zotte Rik danste met de gezinnen van KWB-Koekestad, volgde de optocht van "De Haantjes" van Hemiksem, deed zijn intrede tijdens het schoolfeest van het Sint-Ludgardisinstituut en begeleidde de 100jarige harmonie "Arbeid en Kunst" naar het stadhuis. Natuurlijk stapte hij regelmatig mee op in de stoeten van zijn eigen "Parochie van Miserie".

De reus werd ook nagemaakt als haakwerk en van zijn beeltenis werden figuren in beukenhout gebeiteld die gevuld werden met speculaas en marsepein. Ook in brooddeeg en kleiwerk werd hij geboetseerd.

30 JAAR GELEDEN KWAM DE NIEUWE HAAN OP DE GERESTAUREERDE ST.-ANDRIESTOREN

Op 19 april 1973 werd te 11 uur de haan geplaatst op de toren van de Sint-Andrieskerk. Hij is gesmeed uit rood koper en bekleed met bladgoud. Toenmalig schepen Jos Posson bracht de haan eigenhandig met de lift naar boven. Het windrige weer maakte daar geen plezier-tochtje van, maar onder het feestelijk gebeier van de klokken kon de goudflonkerende haan met bliksemafleider worden geplaatst. Pastoor Flor Vanderborcht wees in zijn toespraak op de betekenis van deze heuglijke bekroning. Onder de aanwezigen waren o.m. Mgr. Van Brabant, deken van het kapittel, deken Schoeters, oud-pastoor van Sint-Andries, burgemeester Craeybeckx, de schepenen Van Passen, Geldolf, en Cools en de restauratie-architecten De Vooght en Derks. In de zeer druk bijgewoonde receptie dankte schepen Posson de aannemers en de arbeiders voor de uitstekende uitvoering van een belangrijk werk. De schepen wenste ook de burgemeester en het schepencollege te betrekken in de woorden van dank rond een gebeuren dat zeker een bijdrage betekent in de verfraaiing van de oude stad.

10 JAAR RVT DE GULDEN LELIE

Bij de afbraak van het rusthuis Koehler is een blauwe hardsteen gevonden met een afbeelding van een lelie. "INDE GULDE LELI" stond erop. Het Bijzonder Comité Algemeen en Sociaal Beleid van het OCMW besliste dan ook terecht om het nieuwe Rust- en Verzorgingstehuis de naam "De Gulden Lelie" te geven. Bij de opening schonk het comité "Sint-Andrieskwartier herleeft" een ingekaderde foto met tekst van de toenmalige Leliepoort in de Schoytestraat. Deze prijkt nu aan de muur van de inkomhal.

Op 15 september 1993 - nu precies 10 jaar geleden - kwamen de eerste residenten hun intrek nemen in de Schoytestraat. Om dit te herdenken zal er een feestprogramma georganiseerd worden.

- Vanaf 22 september : tentoonstelling "De Gulden Lelie in Sint-Andries".
- 23 september : geleide wandeling door Sint-Andries i.s.m. het comité "Sint-Andrieskwartier herleeft" met bezoek aan de expo "25 jaar wijkreus" in het Cultureel Ontmoetingscentrum.
- 24 september : Schoytekermis met lekkers uit de tijd van toen.
- 25 september : Het comité "Sint-Andrieskwartier herleeft" vertoont de film "Sint-Andries, een wereld in een stadswijk" van Harry van Bokhoven.
- 24 en 25 oktober : rommelmarkt met boekenverkoop ("3 euro voor 1 meter") telkens van 13.30 tot 17 uur. Voor meer inlichtingen : bel naar 03 224 72 11.

THEATERAGENDA VAN DE 4DE WIJK

- **AUGUSTIJNERTHEATER** : IJzerenwaag 6,

"Ontoereikend adres" (Luigi Lunari) zaterdagen 27 september en 4 oktober en vrijdag 3 oktober te 20.15 uur, zondag 28 september te 15.30 uur.

Reservatie: 03 541 00 13 (na 16 uur)

- **NOORDTEATER**, St.-Nicolaasplaats 3-5,

"Slippers" (Alan Ayckbourn) vanaf 14 september tot en met 18 oktober, donderdag, vrijdag en zaterdag 20.30 uur en zondag 15 uur (behalve 12 oktober 20.30 uur).

Reservatie: maandag, dinsdag, donderdag en vrijdag van 10 tot 14 uur.

- **MULTATULI-THEATER**, Lange Vlierstraat 5

"Het derde rijk in de vierde wijk" (Jan Christiaens sr.) van 5 september tot en met 4 oktober, vrijdag en zaterdag te 20 uur, zondag te 14.30 uur.

Reservatie: woensdag en donderdag van 15 tot 18.30 uur, vrijdag en zaterdag van 17 tot 20 uur.
Tel. +32 3 231 68 14.

100 JAAR HARMONIE "ARBEID EN KUNST" DEEL 5

HET OVERLIJDEN VAN MICHEL VAN OS

De dood van Michel Van Os op 31 augustus 1951 bracht honderden socialisten rond de baar van een idealist, die het beste van zijn leven gaf voor zijn "Arbeid en Kunst". Toespraken werden gehouden door John Wilms, de voorzitter van "Arbeid en Kunst", door JB Cornet namens de Socialistische Muziekfederatie, door Paul Claessens namens de supporters van "Arbeid en Kunst" en door Nicolaas Bosmans als vertegenwoordiger van de gepepioneerden van de 8ste en de 10de wijk.

De supportersclub van de harmonie had tot doel de financiële toestand van de vereniging veilig te stellen. Zij richtten allerlei activiteiten in om aan de broodnodige centen te geraken. Wonderwel slaagden zij daarin.

MICHEL VAN OS

HET GOUDEN JUBILEUM

In 1953 bestond de harmonie 50 jaar. Weer nam Jan Luys het voorzitterschap van het jubileumcomité op zich. Onder de geestdriftige leiding van Paul Duez werd er een kunstconcert gehouden. De eigen cabaretgroep "De Veteranen" voerde een blijspel op, bestaande uit 5 bedrijven. Het werd geschreven door Staf Declercq, één van de leden, en het kreeg de titel " 't Viel Nie Mee ". Een feestelijke optocht, begeleid door zustermaatschappijen en vele sympathisanten, voerde "Arbeid en Kunst" naar het stadhuis, waar ze werden ontvangen door de stadsmagistraten. Passende toespraken werden gehouden en een nieuw vaandel, waarvoor het jubileumcomité de nodige gelden had verzameld, werd aan de jubilerende harmonie overhandigd.

Het gouden jubileumfeest werd besloten met een feestzitting, gevolgd door een banket, waarop de verdienstelijke muzikanten werden gehuldigd.

50jarig jubileum 1953

TROMMELAARS EN KLAROENEN

Aan Etienne Crahay, toen adjunct-stadssecretaris van de Stad Antwerpen, danken we het initiatief een "Vriendenkring van Trommelaars en Klaroenen" te hebben opgericht. Dit korps, "de Kop der harmonie", bestond uit 12 klaroenen, 12 trommelaars, een grote trom, 2 dieptrommen en een eigen vaandel. Dit korps werd plechtig ingesteld op 5 juni 1955. Vele jaren zou de "Kop" een zeer gewaardeerd en actief deel van de harmonie uitmaken.

*Bronvermelding : Gedenkboek Socialistische Harmonie "Arbeid en Kunst" 75 jaar
(jubileumuitgave met historisch overzicht)*

PRAKTISCH:

4 tot 25 november : expo "100 jaar Arbeid en Kunst" van 9 u. tot 17.30 u. en op
22 november : eigen jubileumconcert in de grote zaal van het Cultureel Ontmoetingscentrum,
Sint-Andriesplaats 24 te 20 uur.

WIST GE ...?

- dat het comité "Sint-Andrieskwartier herleeft" op 29 april het boek "Krotten en kruisen" van Gaston Decoo voorstelde? Tussen twee fragmenten die uit het boek werden voorgelezen door acteur Knarf Van Pellecom en comitélid Gabie Guldix werd het gedicht "Sinjoren" voorgedragen door ondervoorzitter Martha Meulemans. De auteur zat zelf in de zaal en genoot met volle teugen. Het eerste exemplaar van het boek werd overhandigd door Guido Smulders, voorzitter van het comité "Sint-Andrieskwartier herleeft". Het boek telt 187 bladzijden en is geïllustreerd met foto's uit het archief van bovengenoemd comité. Het wordt verkocht tegen de prijs van 12 euro in de Sint-Andrieskerk en in café "Multatuli", Lange Vlierstraat 7.

De heer en mevrouw DECOO

- dat het dit jaar precies 150 jaar geleden is dat Vincent Van Gogh geboren is? Hij ging tijdens zijn verblijf te Antwerpen veel naar volksbuurten. Hij werd aangetrokken door de bedrijvigheid in de haven. Hij maakte dan ook tekeningen van verschillende typen uit de haven- en volksbuurten. Hij versierde de wanden van zijn woning met Japanse prenten die hij voor een appel en een ei kocht aan de havenkant.

- dat de Sint-Annatunnel dit jaar 70 jaar bestaat? Hiervoor moest de Waterpoort worden afgebroken. De tunnel werd uitgerust met roltrappen en liften. De nodige gronden op de linkeroever werden onteigend. De gebouwen van "het Sint-Anneke" waaronder kursaal, weekendhuisjes, mossel-, paling- en wafelhuizen werden gesloopt en verdwenen onder een laag opgespoten zand. De tunnel ligt in een kleilaag, 13 meter onder de Scheldebodem. Hij bestaat uit gietijzeren segmenten die volledig horizontaal werden aangelegd.

DIT TIJDSCHRIFT WERD GESPONSORD DOOR "KOPPIE KOPIE"

Na ruim 10 jaar is het fotokopieercentrum "Koppie Kopie" onder de leiding van shopmanager Ann Toté, een begrip geworden in het Sint-Andrieskwartier. Studenten, zelfstandigen, verenigingen en particulieren weten de weg naar "Koppie Kopie" te vinden.

Door de enorme groei van de voorbije jaren is de huidige locatie te klein geworden. Daarom opent Koppie Kopie vanaf september de deuren van de winkel gelegen in de Nationalestraat 108 (naast de huidige winkel).

Vanuit de nieuwe winkel zullen de medewerkers u nog sneller en professioneler kunnen voorthelpen met al uw kopieer- en printwerk. U kan ook nog terecht bij "Koppie Kopie" voor het verzenden en ontvangen van faxen en het plastificeren van documenten. Tevens bestaat de mogelijkheid uw documenten en foto's te scannen en raamstickers te laten snijden.

Kortom: "Koppie Kopie" is nu niet alleen het grootste maar ook het meest veelzijdige kopieercentrum van 't Stad.

Koppie Kopie, Nationalestraat 108 2000 Antwerpen, tel. 03/ 232 16 97.

Open van maandag t.e.m. zaterdag van 9.00 tot 18.00 uur.

ST. ANDRIES KWARTIER HERLEEFT !!

Tijdschrift nr. 94

Verantw. uitg.:
Guy Smulders
Schoytestraat 60
2000 Antwerpen

Rekeningnummer : BACOB St. Andries 789-5662440-83

e-mail : sah@antwerpen.be

COMITE ST.-ANDRIESKWARTIER HERLEEFT Korte Vlierstraat 7 - 2000 Antwerpen

Gratis verdeeld in het Sint-Andrieskwartier. Op naam : 5 euro per jaar.

BENEFIETCONCERT HARMONIE "ARBEID EN KUNST"

ZONDAG 15 FEBRUARI 2004 TE 14.30 UUR IN HET CULTUREEL ONTMOETINGSCENTRUM SINT-ANDRIESPLAATS 24

In ons tijdschrift nr.75 schreven we een historiek van de harmonie n.a.v. hun 95jarig bestaan.

Sinds die tijd heeft "Sint-Andrieskwartier herleeft" veel hulp geboden. We gaven onze daadwerkelijke steun aan de jaarconcerten en de muzikfestivals door drank te tappen, consumpties rond te dragen, broodjes klaar te maken en teksten te presenteren. In de harmoniekrant beschrijft het comité telkens een straat uit onze wijk. Ook de film van Harry van Bokhoven is af en zal weldra vertoond worden.

Vooraf in dit jubileumjaar kreeg de 100jarige harmonie hulp van ons tijdens de optocht naar het stadhuis, de feestzitting, het tweedaags muziekfestival, de expo en het jubileumconcert.

De harmonie beslist nu om wat terug te doen als dank voor onze hulp. Daarom geven de muzikanten een benefietconcert op 15 februari t.v.v. het comité "Sint-Andrieskwartier herleeft". De inkomkaarten kosten 5 euro per persoon (kinderen beneden de 12 jaar gratis). De deuren van de grote zaal gaan open om 14 uur.

Het concert begint om 14.30 uur. Kaarten kunnen besteld worden via Guy Smulders, tel. 03/231 64 34 of via Pierre Van den Bergh, tel. 03 / 234 32 42. U kan ook storten via rekeningnummer 789-5662440-83 tot 30/01/04.

Wees er vlug bij want er zijn maar 180 zitplaatsen. We verwachten u.

EXPO "WERKEN VAN LODE SEBREGTS" VAN 2 MAART TOT EN MET 22 MAART

CULTUREEL ONTMOETINGSCENTRUM SINT-ANDRIESPLAATS 24

In ons tijdschrift nr.71 van januari 1997 wijdden we een artikel over Lode Sebregts n.a.v. zijn 90ste verjaardag. Een jaar later, op 13 januari 1998, werd in aanwezigheid van de kunstschilder een avondvullende hulde gebracht in het Multatuli-theater.

Sebregts is geboren in onze wijk en heeft een gedeelte van zijn jeugd doorgebracht in Sint-Andries. Vele van zijn werken hangen in verschillende Antwerpse musea. Hij is vooral bekend door zijn Scheldelandschappen en zijn portretten. Ook schreef hij de boeken "Drie generaties Sinjoren" en "Alles wel beschouwd".

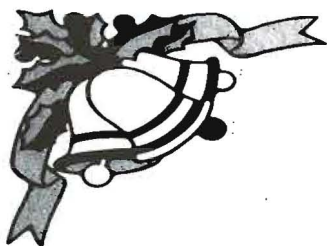
Hij was ontwerper van decors, kostuums en de Antwerpse Ommegang van 1958. Hij gaf tevens les aan het Stedelijk Instituut voor Sierkunsten en Ambachten en aan het Instituut voor Dramatische Kunst, Studio Herman Teirlinck.

Het comité "Sint-Andrieskwartier herleeft" organiseert nu i.s.m. zijn weduwe en het Cultureel Ontmoetingscentrum een expo als hommage aan deze veelzijdige kunstenaar. De tentoonstelling

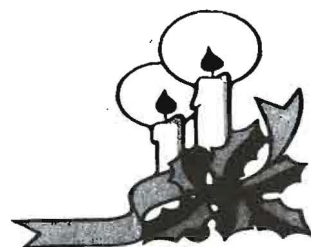
gaat door in de kleine zaal en de tentoonstellingsgang en is open van 9 uur tot 17.30 uur. Maandag gesloten. De toegang is gratis.

Het atelier (Monografie Lode Sebregts door Dom De Gruyter)

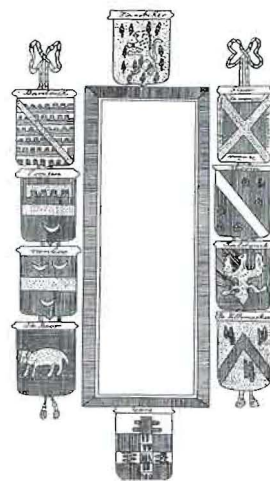
*De leden van het comité
"Sint-Andrieskwartier herleeft"
wensen alle lezers een gelukkig 2004.*

Vele sociale spanningen kenmerkten de periode aan het einde van de 13de eeuw. Rijken en armen leefden door elkaar in Vlaanderen. Toen werden in de buurt van de vijvers van Schauwbroek meer dan 1000 Vlamingen gedood door Ieliaerts !

Op 29 november 1303, nu juist 700 jaar geleden, viel als reactie op deze aanval, een woedende groep West-Vlamingen het stadhuis van Ieper binnen en doodde daar de Ieliaertsgezinden die ze verdachten van de moord op hun stadsgenoten. De kisten van de overledenen werden bedekt met de "pelder van St.-Andries", een baarkleed waar de wapenschilden van de gesneuvelde schepenen vooraan, achteraan en aan de beide zijanten staan afgebeeld. Het eerste wapenschild aan de rechterkant is dat van Jan Peper. Op een rode achtergrond staat een gouden St.-Andrieskruis.

Bron: "Verhael van den Moord" (Jan - Jacques Lambin).

Oude tekening van de pelder van St.-Andries

AQUARELLEN VAN NICO PARASSIADIS

Acteur, tekenaar en wijkbewoner Nico Parassiadis stelt weer een reeks aquarellen voor !

In een interview voor ons tijdschrift vertelde hij: "Aquarellen maken is een speelse manier van schilderen. De uitdaging van nat in nat te werken, de spanning van hoe het water in welke richting gaat lopen, vind ik heel boeiend."

Jack Verstappen, de auteur van "Vader is baas", de comedy waar Nico de hoofdrol in speelde, schreef bij het bekijken van een tentoonstelling van een vorige reeks aquarellen: "Met een ongewone kunstvaardigheid beoefent Nico de waterverftechniek, die bij uitstek het uitdrukkingsmiddel is van gevoelige schilders. En de eenvoudige symbolen van zijn onderwerpen zijn zo prangend en eerlijk dat wij als vanzelf dromen van het verloren paradijs."

De expo is nog te bekijken tot 31 januari vanaf 14 uur in het Multatuli-café, Lange Vlierstraat 7. Zondag en maandag gesloten (ook tussen Kerstmis en Nieuwjaar.)

THEATERAGENDA VAN DE 4DE WIJK

- **MULTATULI-THEATER**, Lange Vlierstraat 5

- Tot 31 januari: "Bloed, zweet en tranen", een tragikomedie van Jack Staal. Elke vrijdag en zaterdag om 20.30 uur. Zondagmatinee op 18 januari te 15 uur.
- Van 21 februari tot en met 12 juni: "Taxi taxi online" een prettig gestoorde klucht van Ray Cooney. Elke vrijdag en zaterdag om 20.30 uur. Zondagmatinee, 14 maart, 25 april, 16 mei en 6 juni te 15 uur. Reservatie: tel. +32 3 231 68 14 (woens., donder. 15 u. - 18.30 u., vrij. en zater. 17 u. tot 20 u.)

- **AUGUSTIJNERTHEATER** : Ijzerenwaag 6,

- "Wanneer trouw je met mijn vrouw ?", een blijspel van Bernard en Conty. Vrijdag 23 januari, zaterdagen 17 en 24 januari, te 20.15 uur en op zondag 18 januari te 15 uur. Reservatie na 16 uur: tel. 03/541 00 13.

- **NOORDTEATER**, St.-Nicolaasplaats 3-5,

- "Hoerenleed" (Jan Christiaens sr.) van 18 januari tot en met 28 februari. Donderdagen, vrijdagen en zaterdagen te 20.30 uur. Zondagen 15 uur (behalve op 22 febr.:20.30 uur)
- "De dood en het meisje", een thriller van Ariel Dorfman. 21 maart tot 24 april. Donderdagen, vrijdagen en zaterdagen te 20.30u. Zondagen 15 u. (behalve 18 april:20.30 u.)
Reservatie: tel. 03/ 231 20 08 (ma.,di.,do. en vrij.van 10 u. tot 14 u.)

1968 : het 65-jarig bestaan

NAAR ERE-AFDELING

In 1958, na vele jaren niet meer aan de Provinciale Muziektornooien te hebben deelgenomen, werd beslist opnieuw mee te doen. De harmonie werd van de 2de afdeling gepromoveerd naar de 1ste. In 1959 werd er deelgenomen in de 1ste afdeling en werd "Arbeid en Kunst" toegelaten tot de hogere afdeling. 1960 werd een bijzonder jaar. Bij deelneming werd het korps bevestigd. Deze uitslag werd meteen de aanleiding om ook aan het Nationaal Muziektornooi te Antwerpen deel te nemen. In 1961 werd deze deelneming bekroond met een "Zilveren Medaille". Na enkele jaren rust werd 1964 dubbel succesvol. In het Provinciaal Tornooi te Geel werd "Arbeid en Kunst" bevestigd in ere-afdeling en bij het Nationaal Muziektornooi behaalde men de "Zilveren Medaille". Op 28 mei 1962 besloot men een werkomité op te richten om het 60 jarig bestaan van de harmonie op een passende wijze te kunnen vieren. Omdat Jan Luys overleed op 3 november 1960 vroeg men Achilles Reintjens om dit comité te leiden. Op 30 mei overleed Etienne Crahay aan de bestuurstaafel tijdens een vergadering van de harmonie. Hij was gedurende 25 jaar lang de stimulerende secretaris van "Arbeid en Kunst" geweest. Honderden vrienden en militanten hielden eraan samen met de rouwende harmonie deze harde werker naar zijn laatste rustplaats te begeleiden.

HET 60JARIG BESTAAN.

Op zondag 15 september 1963 greep de herdenking van het 60jarig bestaan van de harmonie plaats. De feestelijkheden begonnen reeds vroeg in het lokaal "Germinal". Om 10 uur was het verzamelen geblazen. Er werden een aantal feestre-des gehouden, waaronder één door schepen John Wilms, voorzitter van de harmonie. Omdat hij 27 jaar lang voorzitter van de harmonie was, kon hij een prachtig gedocumenteerde schets over de harmonie in zijn toespraak verwerken. Ook was er een optocht voorzien waaraan zustermaatschappijen "Arbeid en Kunst" begeleidden naar het Antwerpse stadhuis. Op het stadhuis werden de leden van de harmonie toegesproken door Lode Craeybeckx, die hen wees op hun verdiensten in de strijd voor het socialisme te Antwerpen.

Een banket werd gehouden op 18 oktober 1963. Men organiseerde op 16 november een bal in de feestzaal Kielpark. Door de onverdroten inzet van John Wilms werden deze manifestaties een groot succes.

DRUKKE JAREN

Na de viering van het 60jarig bestaan is de harmonie niet op zijn lauweren gaan rusten. "Arbeid en Kunst" gaf haar medewerking aan de stadsconcerten en aan het Bestendig Muziekfestival ingericht door het stadsbestuur. Ook aan de 1 mei stoet nam de harmonie jaarlijks deel. Ze stapte op voor de ABVV, afdeling BTB (Belgische Transportbond).

In 1966 werd de dirigent Paul Duez gehuldigd voor zijn overdreven inzet voor de harmonie gedurende 30 jaar. Ook Lode Craeybeckx en John Wilms werden gevierd. Voor Craeybeckx was het omwille van 20 jaar burgemeesterschap en voor Wilms omdat hij 25 jaar schepen was. Het 65jarig bestaan van de harmonie werd op bescheiden manier gevierd. Ondertussen was ondervoorzitter Jos Vermaesen op 6 februari 1971 overleden.

Bronvermelding: Gedenkboek Socialistische Harmonie "Arbeid en Kunst" 75 jaar (jubileumuitgave met historisch overzicht)

Info over de laatste 30 jaren vindt u in de brochure "Harmonie Arbeid en Kunst 1903 - 2003", een uitgave van het Cultureel Ontmoetingscentrum St.Andries.

IN MEMORIAM VIC CUYT

De eerste keer dat Vic met zijn tapdansen-act meewerkte aan een initiatief van het comité "Sint-Andrieskwartier herleeft" dateert van december 1988. Hij trad toen op met goochelaar Marco en zanger Rudolf Stevens.

Bij het totstandkomen van het boek "De Parochie van Plezier" van Jack Verstappen werd een foto van Vic afgedrukt samen met een affiche van de Volksspelen van Jan zonder Vrees. Jeugdvriend Jack signeerde zijn boek in een kraam op de Sint-Andriesplaats tijdens de viering van het oudste moederke op 15 augustus 1993. Het is dan ook niet verwonderlijk dat een gedicht van Jack op het gedachtenisprentje van Vic te lezen staat.

In tijdschrift nr. 64 feliciteerde het comité "Sint-Andrieskwartier herleeft" Vic n.a.v. 25 jaar Volksspelen. Bij het artikel werd weer een foto van hem afgedrukt.

En in het boek "Antwerpse straatkermissen adieu" verscheen een tekening van Vic geportretteerd door Nico Parassiadis. Op pagina 43 van dit boek prijkt een foto waarop we Vic in volle actie zien met de micro in de hand op het podium van de Volksspelen Jan zonder Vrees op de Sint-Andriesplaats. Op 22 oktober overleed hij.

Langs deze weg biedt het comité "Sint-Andrieskwartier herleeft" de blijken van deelneming aan zijn weduwe, Lea Braeckman.

WIST GE ...?

- dat de expo over 25 jaar wijkreus heel wat succes kende in het Cultureel Ontmoetingscentrum ?

Er waren ook veel leerlingen van scholen komen kijken. Nadien werden 53 marsepeinen Zotte Rikskes gemaakt door Joop Van der Valk en Lizy De Swert. Ze werden afgegeven aan "Tejater Navenant" van Hoboken die "De Parochie van Miserie" van John Wilms op de planken bracht in een toneelversie van Jan Christiaens sr.

-dat 150 jaar geleden, op 6 oktober 1853, Victor Driessens "De Dronkaerd" opvoerde van de Antwerpse auteur Petrus Frans Van Kerckhoven ? Dat betekende de start van het "Nationaal Tooneel" dat later de KNS werd. Driessens speelde zijn eerste blijspel "Laarzen van hooi" in café "De Zageman" in de Steenbergstraat. Later hield hij de kunstenaarskroeg "Thalia" open in de Steenhoudersvest.

- dat de Propagandakring van de 4de wijk de "Rooie Andriesprijs 2004" aan het comité "Sint-Andrieskwartier herleeft" schenkt voor 28 jaar voorbeeldige werking ten bate van het wijkleven en voor de inzet voor andere verenigingen en personen ?

- dat we in de lijst van de deelnemers aan de Open Monumentendag Vlaanderen 2003 het Instituut voor Tropische Geneeskunde opmerkten ? Het Provinciaal Instituut Hygiëne is gelegen in de Nationalestraat 155.

*"Is het nu ook al crisistijd voor de reuzen?"
Foto: Armand Roothoofd*

Provinciaal Instituut Hygiëne, Nationalestraat 155.

ST.-ANDRIES KWARTIER HERLEEFT !!

Tijdschrift nr. 95

Verantw. uitg.:
Guy Smulders
Schoytestraat 60
2000 Antwerpen

Rekeningnummer : BACOB St. Andries 789-5662440-83

e-mail : sah@antwerpen.be

COMITE ST.-ANDRIESKWARTIER HERLEEFT Korte Vlierstraat 7 - 2000 Antwerpen

Gratis verdeeld in het Sint-Andrieskwartier. Op naam : 5 euro per jaar.

STRAATTHEATER "LANGE WAPPER LEEFT!"

ZATERDAG 5 JUNI OM 15 UUR SAMENKOMST: FOYER CULTUREEL ONTMOETINGSCENTRUM ST.-ANDRIESPLAATS 24

De figuur van Lange Wapper prijkt al bijna dertig jaar op het logo van het comité "Sint-Andrieskwartier herleeft". Het werd destijds ontworpen door Guido Smulders die ook voorzitter van de vereniging is geworden. Op de tekening zien we Lange Wapper die de toren van de Sint-Andrieskerk beklimt. Sinds die tijd verscheen dit logo in alle publicaties waaraan het comité meewerkte.

"Lange Wapper leeft!" is een productie van het schrijverscollectief "De Scriptomanen" geschreven door Patrick Bernauw en Dirk Dobbeleers.

Patrick Bernauw is voorzitter van de vzw "De Scriptomanen". Hij was stripscenarist, hoorspelregisseur en schrijft nu romans en toneelstukken voor televisie en radio. Zijn werk werd meermaals bekroond, o.m. met de Prijs Knokke-Heist Beste Jeugdboek.

Auteur Jef De Raeymaekers schrijft in het tijdschrift "Wilrica" over een valsspeler die daarbij ook een sterke vent is. In de gedaante van een onnozel mannetje speelt Lange Wapper mee en laat hij die kerel winnen. Maar de winst verandert in gloeiende houtskool. Nog een andere vertelling is die waar hij dronkaards die hun loon verzopen hebben de angst op het lijf jaagt, zodat ze later hun loon aan vrouw en kinderen besteden. Dan is er nog dat beroemde verhaal waarbij een kwezel een kind vindt. Blij raapt ze het kind op maar het wordt al spoedig groot en zwaar in haar armen en wanneer ze het kind neerzet ontpopt het zich als een spottende Lange Wapper.

Acteur Anton Cogen, bekend van radio en televisie, maar ook als presentator van de Gentse Radio Roeland, kruipt in de huid van Lange Wapper. Hij is boven water gekomen anno 2004 bij de werken aan

de leien. Hoe meer mensen in hem geloven, hoe sterker hij wordt en dus zoekt Lange Wapper zieltjes.

Een pittig detail voor de Sint-Andriezenaren: de in de Pompstraat geboren auteur Domien Sleenx schreef in zijn boek "De straten van Antwerpen" 37 bladzijden over de legende van de Lange Wapper. In ons tijdschrift komen we hier later nog op terug.

PRAKTISCH

U kan inschrijven voor dit straattheater via tel 03/231 64 34 (Guido Smulders) of via tel. 03/234 32 42 (Pierre Van den Bergh). Storten kan ook via het rekeningnummer 789-5662440-83. De deelnameprijs bedraagt 7 euro per persoon. Reserveren is verplicht.

PATRICK BERNAUW
Foto: Hendrik de Schrijver

IN MEMORIAM: MR MOREFUN

De zaterdag ervoor speelde hij nog de pannen van het dak op het podium van café " 't Hofke " aan de Sint-Andriesplaats. De week daarna doofde men zijn laaiend enthousiasme en op 13 februari overleed Mr. Morefun, amper 53 jaar oud. Hij was één van de pioniers van de Antwerpse bluescène. Zijn rauwe, hese stem dateert nog uit de tijd dat hij als scheepshersteller moest brullen om boven het geluid van de machines uit te komen.

Tijdens een interview met " Zone 03 " vertelde hij aan Dirk Schellekens dat een bak Trappist altijd bij zijn optreden hoorde. " Trappist met groseille legt een filter op mijn stembanden, waardoor ik de volgende dag geen last van mijn keel heb. Porto is ook heel goed, maar daar word ik te rap zat van ", zo vertelde hij. Bluesmuzikant Mr. Morefun was echter niet alleen zanger, hij was ook schilder.

Onder de naam " Benedictus " schilderde hij vroeger vooral heel grote doeken, maar de laatste tijd hield hij het vooral bij kleinere, abstracte dingen.

Het comité " Sint-Andrieskwartier herleeft " zal zich steeds zijn optreden herinneren tijdens de uitwisselingsfeesten met de Rotterdamse wijk " Cool " op 14 juni 1998 waar hij de laatste remmingen bij onze noorderburen losmaakte met zijn flitsende act die de pan uitswingde.

Op 20 februari namen we samen met echtgenote en comitémedewerkster Annemie, zijn dochter en schoonzoon Femke en Filip, zijn kleinzoon Maxime en met de vele familieleden en vrienden afscheid van Mr. Morefun in een bomvolle aula " Chrysant " van het crematorium. Maar in onze gedachten en dank zij de cd's blijft zijn muziek verder leven !

MISTER MOREFUN (links op de foto) IN ROTTERDAM

JO CREPAIN: "IK WIL HIER NOOIT MEER WEG"

De bekende Antwerpse architect Jo Crepain woont nu in het Sint-Andrieskwartier. Een pakhuis in de Vlaanderenstraat lijkt hem ideaal voor zijn architectenbureau en voor hem privé. In een interview met De Nieuwe Gazet verzekert hij de lezers : " Zelfs na mijn pensioen blijf ik hier wonen. Mijn toekomstige opvolger mag de benedenverdieping gebruiken, maar de loft op de bovenverdieping blijft van mij."

Journalist Max Borka stelde een boek samen waarin 100 bouwdoSSIERS van Crepain aan bod komen. Van Crepain kennen wij in de Sint-Andrieswijk vooral de opmerkelijke woning van de Lange Riddersstraat 12, bewoond door Juul Sels en zijn echtgenote. Juul is verantwoordelijke uitgever van De Gazet van Sint-Andries en actief medewerker bij het comité Muntplein. Van de woning drukken we hier een foto af.

GVA-foto: Ludo Mariën

Lange Riddersstraat 12

"Heren", Felix Heus, was verantwoordelijk voor de kandi-daat-muzikanten in de groep. Zijn taak bestond erin om hen de nodige muzikale kennis bij te brengen en onder zijn lei-ding een muziekkapel op te richten. Hij toondichtte zelf ver-schillende marsen, een Onze-Lieve-Vrouwelied en de feestcantate die opgevoerd werd tijdens de viering van het 25jarig bestaan van de verlofkolonie te Westmalle.

In 1943 overleed Frans Ghys en door erfenis ging het domein van Westmalle naar zijn familie die het liet verkave-len. De verlofkolonie werd afgebroken maar de "Heren" hebben toch nog een klein stukje van het domein gekocht. Sommigen gingen ernaartoe met hun kinderen en kleinkinderen. Maar ze hebben het werk van Frans Ghys niet kunnen verderzetten.

Ghys was een weldoener die zichzelf volledig wegcijferde om "zijn jongens" gelukkig te zien. Uit huldebetoon werd voor hem een gedenksteen gemaakt die aan de gevel van het wijkhuis, Sint-Andriesstraat nr. 7, nog te bekijken is.

Tekst: Cecilia Heus

Deel 1 : De stichting.

Het jongenspatronaat- in de volksmond de "de Pattere" genoemd - werd in de Sint-Andriesparochie gesticht door Frans Ghys. De naam "Berchmanskring" is zoals U wellicht vermoedt, afkomstig van de H. Joannes Berchmans, ingetreden bij de Jezuïeten te Mechelen.

Frans Ghys was de zoon van een groot industrieel (suiker-fabriek "de Hasque en Ghys" in Merksem). Zijn vader woonde in de Sint-Andrieswijk. Frans was vrijgezel en trok zich het lot van de jongens uit het Sint-Andrieskwartier aan. Hij stichtte de "Pattere" om die jongens nuttig bezig te houden. Hij stak er een groot deel van zijn persoonlijk ver-mogen in.

Frans was heel streng. Hij verwachtte van de jongens dis-cipline en een beleefd gedrag. Hij wilde dat hij overal met hen kon komen. Hij nam de jongens mee op korte reisjes en eiste van hen een onberispelijk gedrag.

Hij werkte ook aan hun toekomst en steunde, waar nodig, financieel om ze eventueel een goede stiel te laten leren of er zelfs een universitair van te maken.

In 1913 kocht Ghys een heel groot stuk grond in Westmalle en bouwde er een villa op, waar hij zich definitief ves-tigde. Op dat domein liet hij ook een gebouw plaatsen dat hij als verlofkolonie voor de jongens bestemde. Er waren o.m. slaapzalen, een grote keuken, een eetzaal en een recre-atieluimte.

De jongens konden daar in de vakantieperiodes komen logeren. Ze speelden er in het bos, ravotten in de zandput-ten of zwommen in de vijver. Er werden allerlei activiteiten georganiseerd door de "Heren". Dat waren volwassenen die als jongere in de "Pattere" geweest waren. Uit dankbaarheid voor de stichter zetten zij zich belangeloos in om de volgende generatie klaar te stomen. Eén van de

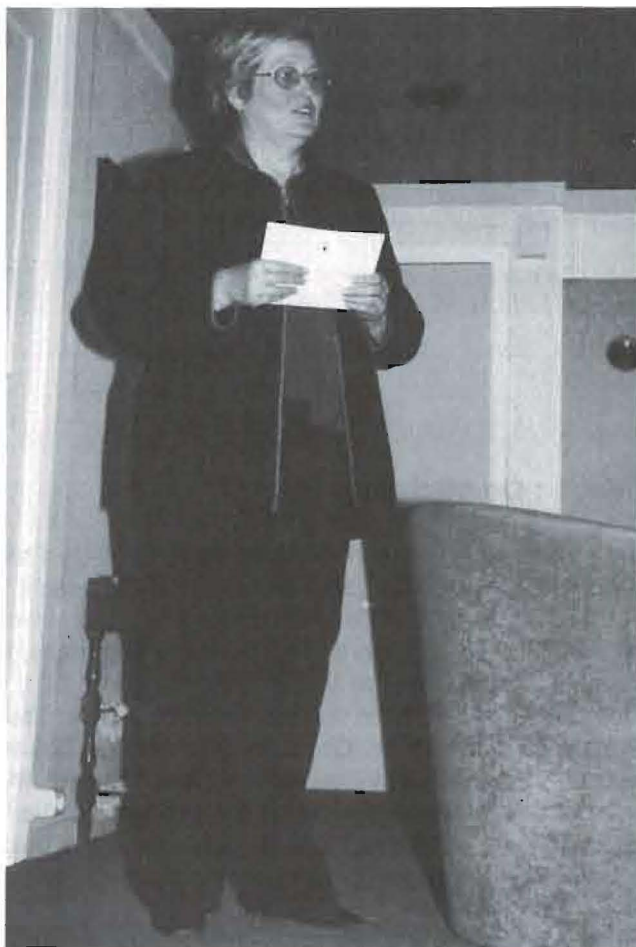
WIST GE DAT ...?

- er op 1 maart veel volk was bij de opening van de expo "Werk en leven van Lode Sebregts" ? Na de inleiding "Lode in Sint-Andries" beschreef schepen Eric Antonis de veelzijdige carrière van de kunstenaar. Lucienne De Brauwere, de weduwe van Lode Sebregts, knipte het lint door en opende zo officieel de tentoonstelling. Langs deze weg danken we het Cultureel Ontmoetingscentrum voor de steun en het technisch personeel voor de opbouw omdat alles zeer vlot verlopen is. In de vergadering van de Raad van Bestuur van 29 maart is de expo zeer positief geëvalueerd : "Het was een mooie expo waar, in tegenstelling met andere tentoonstellingen, veel individuele bezoekers naar kwamen kijken. Daarnaast was er een groot percentage van buiten de wijk."

Werk van Lode Sebregts

- op donderdag 11 maart de Propagandakring van de 4de wijk de "Rooie Andriesprijs" aan het comité "Sint-Andrieskwartier herleeft" uitgereikt heeft ? De prijs bekroont mensen die zich bijzonder verdienstelijk hebben gemaakt voor de uitstraling en heropleving van onze wijk. Uit het tijdschrift "De Rode Burcht" citeren we Maurice Duytschaever : "Onvermoeibaar heeft het comité in de loop der jaren folklorestoeten, rally's, wijkwandelingen, bezoeken aan musea, concerten, tentoonstellingen, tijdschriften, toneelavonden en videofilms georganiseerd. Van de volksfiguur Zotte Rik werd een reus gemaakt die gedoopt werd met als meter Leona Detiège, toenmalig schepen van cultuur. Het was voor de hand liggend dat zij de Rooie Andriesprijs zou uitreiken" De prijs was een bijzonder mooie ingekaderde tekening van de hand van wijkkunstenaar Nico Parassiadis. Het comité "Sint-Andrieskwartier herleeft" dankt de Propagandakring van de 4de wijk voor hun waardering voor onze activiteiten.

Leona Detiège tijdens de uitreiking van "De Rooie Andriesprijs"

- op zaterdag 27 maart het comité weer de Seminiviering van Aksie opluisterde met een groep vrijwilligers in 19de eeuwse kledij ? Een woord van dank lazen we in de "Nieuwsbrief" van Aksie waarin Maria Van Kerkhove met een "kostuumwonder" wordt vergeleken. Een stralende zon deed ook haar duit in het zakje zodat men terecht van een geslaagde viering kan spreken.

THEATERAGENDA VAN DE 4DE WIJK

- **MULTATULI-THEATER**, Lange Vlierstraat 5, elke vrijdag en zaterdag tot 12 juni te 20.30 uur, matinee's op 16 mei en 6 juni om 15 uur: "Taxi taxi on line" van Ray Cooney. Reservatie: 03/231 68 14

- **NOORDTEATER**, St.-Nicolaasplaats 3-5, van 16 mei tot 27 juni, elke donderdag, vrijdag en zaterdag te 20.30 uur, zondag 15 uur (behalve op 20 juni, dan 20.30 uur) : " De deur staat open "van Derek Benfield. Reservatie : 03/231 20 08.

ST.-ANDRIES KWARTIER HERLEEFT !!

Tijdschrift nr. 96

Verantw. uitg.:
Guy Smulders
Schoytestraat 60
2000 Antwerpen

Rekeningnummer : BACOB St. Andries 789-5662440-83

e-mail : sah@antwerpen.be

COMITE ST.-ANDRIESKWARTIER HERLEEFT Korte Vlierstraat 7 - 2000 Antwerpen

Gratis verdeeld in het Sint-Andrieskwartier. Op naam : 5 euro per jaar.

HET COMITE "SINT-ANDRIESKWARTIER HERLEEFT" VIERT MEE 10 JAAR CULTUREEL ONTMOETINGSCENTRUM SINT-ANDRIES TIJDENS DE WIJKFEESTEN VAN 10,11 EN 12 SEPTEMBER !

Vrijdag 10 september nodigt de Stuurgroep uit voor de opening door mevr. Stallaert, districtsschepen en voor het optreden van de Stadstrommelaars en circusanimatie te 20 uur in de tent op de Sint-Andriesplaats. Om 21.30 uur wordt de film "Anyway the wind blows" vertoond van Tom Barman.

Zaterdag 11 september nodigt de harmonie "Arbeid en Kunst" de muzikliefhebbers uit voor een harmoniefestival vanaf 13 uur in de tent op de Sint-Andriesplaats. Tot 19 uur treden zeven muziekmaatschappijen op. Om 21 uur is het optreden gepland van "Boom Big Band".

Op het Muntplein is er vanaf 14 uur kindersanimatie voorzien met "Le Convoi Exceptionel" en "Graindelavoix".

In de grote zaal van het Cultureel Ontmoetingscentrum wordt te 20 uur de "Flamencoroute" opgevoerd door de Studio Garcia Lorca.

Zondag 12 september nodigt het comité "Sint-Andrieskwartier herleeft" uit voor een brunch te 11 uur (info tel. 03 260 80 50) en om 15 uur voor vertellingen door George Van Cauwenbergh en Herbert Flack in de tent op de Sint-Andriesplaats.

GEORGE VAN CAUWENBERGH

Wie kent hem niet ? Hij is één van de populairste stadsgidsen van Antwerpen die ook in de krant de lezers attent maakte op de meest pittoreske plekjes van de Sinjorenstad en op de Antwerpse standbeelden. En wie kent zijn "Gids voor Oud Antwerpen" niet waarin hij veel wandelaars liet kennismaken met het hartje van Antwerpen ? Voor ATV presenteerde hij de mooiste plaatsen van de binnenstad in de reportages "George 1, 2 en 3". Er verschenen hierover drie

video's. Hij schreef ook de teksten in boeken zoals "Ons Antwerpen" met Roger Binnemans en in "Antwerpen, de haven" met Dis Van Cauwenbergh. En hij stelde de video "Ze zijn d'er" over de bevrijding van Antwerpen voor.

George Van Cauwenbergh

HERBERT FLACK

Deze bekende acteur werd in 1973 vast verbonden aan de KNS. Hij speelde hoofdrollen in zowel het klassieke als het moderne repertoire. Werken van o.a. Shakespeare, Molière, Lorca, Buchner, Gorki, Goldoni, Williams, Bolt en Tsjechov. Ook als film-acteur was hij bedrijvig in prenten van Hugo Claus, Roland Verhavert, Patrick Lebon, Jean-Pierre De Decker, Dick Maas en Patrick Conrad. Het grote publiek kent hem van de VRT-soap "Thuis" en van de VTM-serie "Aspe". Hij oogst momenteel veel succes in het theater met de monoloog "Vrouwen" en het toneelstuk "Wat van de nacht wordt verwacht" met Ann Nelissen.

Herbert Flack

Deel 2. Ontspanning in de Verlofkolonie te Westmalle.

Op 4 juni 1893 werd de Berchmanskring gesticht. Het bestuur vestigde zich in de Pompstraat nr.12. Het aantal leden bedroeg op 31 december 1897 reeds 109 jongens, waaronder 36 in de muziekafdeling. De jongens van de eerste afdeling kregen als nieuwjaarsgeschenk een sigaar, een glas bier en een klippelkoek. De leden van de tweede afdeling moesten het stellen met twee consumptiebonnetjes voor bier en eveneens een klippelkoek.

Op 26 oktober 1912 kocht stichter Frans Ghys het perceel grond "Gemeente Heide" gelegen te Westmalle, bestaande uit 800 vierkante meter labeurgrond, mastbos, moestuin en park met hoofdgebouw en bijhorend magazijn, pomp en toiletten. Hierbij waren ook een pachthoeve met woning, stal en bouwland inbegrepen. Dit domein en deze gebouwen zouden dienen voor de Verlofkolonie van de Berchmanskring waarvan het secretariaat gevestigd was in de Aalmoezenierstraat nr. 30 in het hartje van het Sint-Andrieskwartier.

Vooraf in de vakanties werd deze Verlofkolonie benut om een zinvolle vrijetijdsbesteding voor de jongens van de Berchmanskring te garanderen. Domien Wouters en Maria Denies werden op 15 december 1922 aangesteld als bewakers van het domein voor de periodes waarin de kolonie niet bezet was.

Uit een onderzoek omtrent de sanitaire uitrusting van private instellingen in 1938 bleek dat directie en personeel (10 personen) onbezoldigd werkten. Slechts 2 meiden kregen een vergoeding voor de keuken- en dienstenprestaties. Er was slaapgelegenheid voor 60 jongens. Zestien wastafels met stromend water waren er, één badkuip, één stortbad, twee WC's met waterspoeling en 4 andere. Per jaar was de kolonie 60 dagen bezet door de Berchmanskring.

De ontspanning van de jongens bestond uit het beoefenen van sporten, zoals zwemmen, voetballen, roeien, tennissen, polsstokspringen, fietsen, haasje-over-springen, op de wip en in de schommels van de speeltuin spelen en mini-golfen.

Bij slecht weer werd er binnen gebiljart, gepingpong, geknutseld, gemusiceerd en gezongen. Ook oude volksgebruiken werden aangeleerd, zoals blindeman-netje spelen en gevulde soeplepels in de mond zonder morsen overbrengen.

In augustus was er telkens de "Grote Bezoekdag" voor ouders, familie en vrienden. De jongens van de Berchmanskring bewezen dan wat rasechte Sint-Andriezenaren met de Kempische dennenlucht bereiken konden. Ze toonden dit door volksspelen en sportieve prestaties.

Bron : Cecilia Heus

Foto's : Maria Van Kerkhove

In 1529 - dit jaar 475 jaar geleden - werd de Sint-Andrieskerk ingewijd. Ter ere van de stichteres Margaretha van Oostenrijk kreeg de parochie de naam "Sint-Andries", de patroon van het huis van Bourgondië.

Op 1 juni vertelde pastoor Rudi Mannaerts de geschiedenis van de Sint-Andrieskerk tijdens een boeiende voordracht in het auditorium van het KBC-gebouw aan de Schoenmarkt. Meer dan 300 enthousiaste toehoorders luisterden geïnteresseerd naar deze boeiende uiteenzetting die gepaard ging met mooie kleurrijke dia's.

Zondag 6 juni was het feest in de jarige kerk. Tijdens de jubelviering werd de Missa Paschalis uitgevoerd van Sebastiaan van Steenberge door het gemengd koor "Arti Vocali" o.l.v. Dirk De Nef en werden composities van Flor Peeters, Emile Wambach, Lodewijk De Vocht, G.F. Händel en Eugène Gigout ten gehore gebracht. Het feest besloot met het zingen van de Vespers.

Tot 31 oktober is de jubilerende Sint-Andrieskerk dagelijks te bezoeken van 14 tot 17 uur. Elke zondag is er om 15 uur een rondwandeling onder de leiding van een ervaren stadsgids.

Wie de kerk bezoekt heeft vooral aandacht voor de monumentale preekstoel van Jan-Frans Van Geel en

Jean-Baptist Van Hool. Maar ook het epitaaf voor Mary Stewart, het reliekschrijn van de 36 heiligen, het schilderij "De kruisiging van Christus" van Sint-Andriezenaar Frans Francken en het marmeren beeld van Sint-Petrus (gebeeldhouwd door Quellinus Artus I de Oude, ook Arnold Quellin I genoemd) met zijn attributen: het omgekeerde kruis, de haan en de sleutels, genieten een ruime belangstelling.

Predikstoel, detail./J.B. Van Hool en J.F. Van Geel, 1821

ROMMELMARKT VAN HET MULTATULI-THEATER OP 11 SEPTEMBER

Na bijna 20 jaar toneel en ongeveer 50 toneelstukken heeft het Multatuli-theater een serieuze hoeveelheid decormateriaal verzameld. Daarom houdt men op zaterdag 11 september een rommelmarkt in café

"Multatuli", Lange Vlierstraat nr. 7 vanaf 14 uur. Kostuums, setstukken, servies, glaswerk enz.. Alles moet weg want ze hebben dringend plaats nodig voor de nieuwe producties. Iedereen is welkom !

IN MEMORIAM : GASTON DECOO

Onze redactie vernam het overlijdensbericht van Gaston Decoo, de auteur van het door ons herwerkte boek "Krotten en kruisen". Hij stierf op 88jarige leeftijd na een langdurige ziekte in het rust- en verzorgingstehuis "De Hazelaar" te Kontich. De uitvaartplechtigheid had plaats in de kerk van de H. Familie te Edegem-Elsdonk. Zijn weduwe, Maria Croymans, herinnert ons in haar dankbetuiging aan de voorstelling van het boek. Het was één van zijn gelukkigste dagen, zo schreef ze. Er zijn tot nu 91 exemplaren van het boek verkocht. Langs deze weg biedt het comité "Sint-Andrieskwartier herleeft" de blijken van deelneming aan zijn familieleden.

Gaston Decoo

WIST GE DAT ...?

- dat Lange Wapper op 5 juni met veel succes de straten van het Sint-Andrieskwartier onveilig maakte ? Hij was terug boven water gekomen met de werken aan de Leien en zocht zieltjes want hoe meer mensen in hem geloven, hoe sterker hij zal worden. Acteur Anton Cogen schitterde in de rol van Lange Wapper. Zijn spottende schaterlach donderde over de Scheldekaaien zodat een groep Japanse toeristen angstvallig het hoofd omdraaide. Al de deelnemers aan dit straattheater genoten met volle teugen van de teksten van het schrijverscollectief "De Scriptomanen". Het lentezonnetje was ook van de partij zodat men van een geslaagde namiddag kon spreken.

Anton Cogen als Lange Wapper

- dat de Stad Antwerpen dit jaar de 60ste verjaardag van de bevrijding van de Tweede Wereldoorlog herdenkt ? Een reden voor ons in Sint-Andries om nog eens terug te denken aan de schrijver Lode Zielens, die ons in juni 1944 door het oorlogsgeweld veel te vroeg is overleden. Aan de gevel van zijn geboortehuis in de Pompstraat nr. 17 hangt een gedenkplaat die ons hieraan herinnert. Zielens werd vooral bekend door het schrijven van het boek "Moeder, waarom leven wij ?" waarvan de hoofdfiguur Netje, gebeeldhouwd door Pol Van Esbroeck, in de groene zode van de Sint-Andrieskerk staat.

Lode Zielens foto: KOS

van café "Heilig Huiskens" op de hoek van de Kloosterstraat en de Willem Lepelstraat gerenoveerd werd door de vzw "Kruis en Beeld" ? Tijdens het Franse bewind werd het beeld in veiligheid gebracht en nadien teruggeplaatst. In 1844 werd het door het huidige vervangen. Na de restauratie van de 16de eeuwse huisjes kwam het beeld in 1977 terug op een mooie, gestileerde sokkel. We feliciteren de restaurateur Dirk Lenaerts met dit fraai stuk vakmanschap wat het straatbeeld ten goede komt.

- dat het madonnabeeldje "Moeder Gods, Onze-Lieve-Vrouw van Peis" van P. Durlot aan de gevel

THEATERAGENDA VAN DE 4DE WIJK

- **AUGUSTIJNERTHEATER**, IJzerenwaag 6, : "Liefde half om half" een komedie van Alan Ayckbourn op 25 en 26 september en op 1 en 2 oktober te 20.15 uur.

"Mirad, een jongen uit Bosnië" een oorlogsverhaal van Ad de Bont op 13, 14, 19 en 20 november te 20.15 uur. Reservatie na 16 uur : tel. 03/ 541 00 13.

- **MULTATULI-THEATER**, Lange Vlierstraat 5, : "Doe het zelf, neushoorn ..." van Pierre Soetewey op vrijdag en zaterdag vanaf 10 september te 20.30 uur.

Reservatie : tel. + 32 3 231 68 14 op woensdag en donderdag van 15 tot 18.30 uur en op vrijdag en zaterdag van 17 tot 20 uur.

ST. ANDRIES KWARTIER HERLEEFT !!

Tijdschrift nr. 97

Verantw. uitg.:
Guy Smulders
Schoytestraat 60
2000 Antwerpen

Rekeningnummer : BACOB St. Andries 789-5662440-83

e-mail : sah@antwerpen.be

COMITE ST.-ANDRIESKWARTIER HERLEEFT Korte Vlierstraat 7 - 2000 Antwerpen

Gratis verdeeld in het Sint-Andrieskwartier. Op naam : 5 euro per jaar.

RONDLEIDING IN DE 475JARIGE SINT-ANDRIESKERK

ZATERDAG 18 DECEMBER TE 15 UUR

We meldden in onze vorige editie reeds de feestelijkheden die in juni van dit jaar plaatsvonden om de jarige kerk in de bloemetjes te zetten. Het comité "Sint-Andrieskwartier herleeft" kon natuurlijk niet achterblijven om ook een steentje bij te dragen voor dit jubileum. We deden dit trouwens ook al vijftien jaar geleden met een concert toen de kerk 460 jaar oud was. Herinnert u zich dat nog? U zal dit nog kunnen terugzien in onze grote overzichtstentoonstelling die t.g.v. ons 30jarig bestaan van 1 tot en met 15 juni 2005 zal worden gehouden in de grote zaal en de tentoonstellingsgang van het Cultureel Ontmoetingscentrum aan de Sint-Andriesplaats.

Op 18 december zal door pastoor Rudi Mannaerts een rondleiding gegeven worden om buurtbewoners en sympathisanten het patrimonium van de kerk beter te leren kennen.

We vertellen nog kort een stukje geschiedenis van onze monumentale Sint-Andrieskerk, de trots van onze wijk. In 1523 besloot de stadsoverheid de kerk van de inmiddels verbannen paters Augustijnen voor een nieuwe parochie in te richten. Op 6 juni 1529 werd de kerk plechtig gewijd. In de loop van de 16de eeuw werd ze vergroot en met een toren verrijkt.

De stad schonk in 1559 klokken, een uurwerk en een beiaard. Het koor werd in de 17de eeuw vergroot en er werden twee kapellen bijgebouwd.

De Sint-Andrieskerk vertoont nog in grote mate de gotische stijl, alhoewel men er reeds de invloed van de renaissance in opmerkt. Het hoogaltaar is een wonderbaar gewrocht in wit en zwart marmer gebeeldhouwd door Willem Ignace Kerrickx.

De preekstoel van onze kerk is wereldvermaard en geldt als

één van de voornaamste bezienswaardigheden voor de toeristen die Antwerpen bezoeken. De beelden, de boot, de visnetten, het water en de vissen zijn zo natuurlijk gebeiteld alsof ze ieder ogenblik gaan leven. Jean-Baptiste Van Hool en Frans Van Geel zijn de makers ervan.

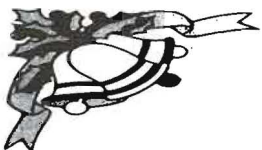
Schilderij "De Kruisiging van Christus" (Frans Francken) in de Sint-Andrieskerk

Een ander merkwaardig bezit van de Sint-Andrieskerk zijn de vermaarde relikwieën van de 36 uitmuntende heiligen die hier bewaard worden in een zilveren relikwiekast.

Tot slot kunnen we niet laten om het schilderij "De kruisiging van Christus" van de Sint-Andriezenaar Frans Francken onder de aandacht te brengen. Hij woonde in de Augustijnenstraat nr.23.

De ruimte van dit artikel is te klein om nog meer over het patrimonium te vertellen. Dat laten we over aan de trotse pastoor

van deze parochiekerk, de heer Rudi Mannaerts, die de belangstellenden op 18 december zal verwelkomen en hen zal leiden naar de interessante plaatsen in de kerk. We danken hem hiervoor reeds bij voorbaat. Na de rondleiding wordt u koffie en cake aangeboden. We verwachten u.

*De leden van het comité
"Sint-Andrieskwartier herleeft"*

wensen alle lezers een gelukkig 2005.

DE MEZENVANGERS BEZOCHTEN SINT-ANDRIES

Het mezenvangen is een oud gebruik dat dateert van 1819, waarbij Sinjoren, gekleed zoals hiernaast op de foto, naar het platteland trokken om er meesjes te vangen. De vogeltjes werden opgeschrikt door een vastgebonden uil in een kooi. De uilen kregen beroemde namen uit de geschiedenis, zoals Wellington of Napoleon. Om dat dier in leven te houden werd het hele jaar door jacht gemaakt op muizen in de bouwvallige huizen van de volksbuurten. Wanneer een uil stierf werd dat aan bevriende mezenvangersverenigingen bekend gemaakt en werd het lijk van het dier tussen vier kaarsen tentoongesteld.

Tijdens het eten van een vriendenmaal werd dan een lofrede voor de overledene uitgesproken.

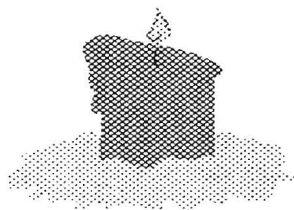
Het tokken van de uil lokte de nieuwsgierige vogels aan. De mezen lieten zich vangen aan stokken met lijm. Jack de Graef vertelt in zijn boek "Het Antwerps dialect van dezekestijd tot in de 21ste eeuw" dat zo'n vereniging mezenvangers wel 800 mezen ving. Aan deze barbaarse praktijken werd een einde gesteld door de wet die de jacht op insectenetende vogels verbood.

In café "De Lustige Vrienden" van Mieke Mertens - in de volkmond "Mottig Mieke" genoemd - gelegen in de Kloosterstraat 114, had café-chantant-zanger Piet Waterschoot zelfs een mezenvangerslied op het repertoire. Dat werd het verbondslid van de groep die in dit lokaal gevestigd was.

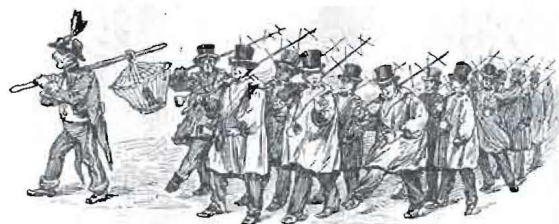
De mezenvangers van Wijnegem kwamen in 1864 in contact met dit volksgebruik en namen het over. Nu worden er in de plaats van vogels pinten gepakt en liedjes gezongen in de cafés die tijdens de tocht worden aangedaan. De levende uil werd vervangen door een opgezette. Telkens wordt bij het begin van de tocht het reglement voorgelezen. Bij het overtreden van het reglement moeten boetes betaald worden met "mezen". De "mees" is een munt met een waarde van één derde euro. Op de voorzijde lezen we "mezenvangers", aan de achterkant staat de beeltenis van een uil.

REGLEMENT

1. Wie te laat komt bij het vertrek	1 mees
2. Wie zijn kledij niet de hele dag in orde houdt	1 mees
3. Wie vloekt of vuile praat vertelt	1 mees
4. Hij die spuwt of overgeeft	1 mees
5. Hij die een stuk in zijn voeten drinkt	1 mees
6. Hij die een vrouw kust	1 mees
7. Wie met een vrouw danst	1 mees
9. Hij die de busdrager of de uilenvanger anders aanspreekt	1 mees
10. Hij die de uil treitert	1 mees
11. Hij die de uil laat stelen	2 mezen
12. Hij die een pint drinkt die een ander betaalt	1 mees
13. Wie te laat komt op het appèl	1 mees
14. Wie 's avonds niet tijdig zijn kledij inlevert	2 mezen
15. Wie niet drager is van een wandelstok	1 mees

Zestig mezenvangers uit Wijnegem werden op 3 oktober uitgenodigd in het Cultureel Ontmoetingscentrum Sint-Andries, waar ze vergast werden op tomatensoep met balletjes en aardappelen met stoofvlees en savooien. Aan de voorzitter Bart Vercammen werd vanwege onze vereniging het boek "Volksleven rond Antwerpse café-chantants" van Jack Verstappen overhandigd. In de folklorestoeten "De Parochie van Miserie" werden de mezenvangers uitgebeeld door mensen van café "Delphic" uit de Kloosterstraat 60.

Tekening: Lodewijk Van Aken

Uilenvanger van de mezenvangers van Wijnegem

Mezenvangers van café "Delphic" in 1992

DEEL 3. UITSTAPPEN EN BEDEVAARTEN.

De tijdschriften met de eerste twee artikels over de Berchmanskring zijn opgestuurd naar oud-leden van deze kring en van het Fonds Frans Ghys. Vele positieve reacties kwamen binnen bij de voorzitter en op het secretariaat, waarvoor onze oprechte dank.

De heren Louis Delléoné, Jos Van Dijck en de inmiddels overleden kerkmeester Frans Lauwers reageerden rechtstreeks bij verschillende comitésleden. De heer Henri Asaert telefoneerde naar het secretariaat. Hij had in de vorige artikels de adressen Pompstraat 12 en Aalmoezenierstraat 30 gelezen en hij vertelde dat hij op jetons van gezelschapsspelen nog een stempel had zien staan van de Berchmanskring in de Korte Riddersstraat 5 - 10. Bedankt voor deze informatie. Bij dit artikel drukken we een foto af van het interieur van de tweede afdeling, Pompstraat 12 uit 1933.

De heer Staf Peeters dankt de initiatiefnemers Cecilia Heus en Maria Van Kerkhove voor de interessante artikels. De heer Peeters is zelf elf jaar trouw lid geweest van de Berchmanskring. Hij meldde dat het graf van "Georges de Hasque" (zie eerste artikel in tijdschrift 95) ligt op het kerkhof van Wijnegem. Aan de andere oud-leden vraagt de heer Peeters: "Waar ligt het graf van de heer Frans Ghys? Licht dat graf er nu nog?" Antwoorden kunnen schriftelijk doorgegeven worden aan het secretariaat, Korte Vlierstraat 7 of telefonisch aan voorzitter Guy Smulders, op nummer 03/ 231 64 34.

In deel 3 van deze reeks vertellen we over de uitstappen en de bedevaarten van de Berchmanskring. Want de jongens bleven natuurlijk niet binnen zitten, in de periodes waarin ze niet naar het vakantiedomein van Westmalle trokken. Zo ondernamen ze een uitstap naar de beroemde abdij van Orval in Belgisch Luxemburg, die gesticht werd in 1070 door benedictijnen. In 1132 werd deze abdij bevolkt door

cisterciënzers. Na de Franse revolutie hield deze abdij op te bestaan. In 1934 bezocht de jongenspatronnage de ruïne van deze abdij. Toen hadden de trappisten hun intrek genomen in de gebouwen, zodat de "heren" zich te goed konden doen aan een heerlijk glas van het smakelijk bier.

De jongens vertrokken ook af en toe op bedevaart.

Eén van de mooiste was de reis naar Lourdes in Frankrijk op 29 juni 1939. Daar bezochten ze na-tuurlijk de grot van Onze-Lieve-Vrouw en deden ze mee met de "kaarskensprocessie".

Nog één van de belangrijke buitenlandse uitstappen is de autobusreis naar Amsterdam geweest, waar de jongens genoten van een tocht op de grachten met een rondvaartboot, waar ze gezellig winkelden in de drukke Kalverstraat en waar ze één van de historische musea van de Nederlandse hoofdstad bezochten.

Bron : Cecilia Heus

Foto's : Maria Van Kerkhove

Lourdes 29 juni 1939

2de afdeling Pompstraat 12 in 1933

Ruïne van de abdij van Orval in 1934

WIST GE ...?

- dat Herbert Flack en George Van Cauwenbergh op 12 september veel bijval oogstten tijdens het feestweekend in de tent op de Sint-Andriesplaats n.a.v. de viering van het 10jarig bestaan van het Cultureel Ontmoetingscentrum? Driehonderd belangstellenden volgden geboeid de verhalen over het Sint-Andrieskwartier. Het succes was zo groot dat men besloot op 31 oktober een herneming voor te stellen waar nog tweehonderd toeschouwers het gebeuren volgden.
- dat het comité "Sint-Andrieskwartier herleeft" meewerkte aan de expo over dokwerkers en zakkennaaiers die in oktober in de tentoonstellingsgang van het Cultureel Ontmoetingscentrum doorging? Mireille Boey stelde hierover een zeer interessante brochure samen, waarvoor we haar van harte feliciteren.

George Van Cauwenbergh en Herbert Flack
Foto: Pol Dael

- dat Antwerpen dit jaar de 60ste verjaardag van zijn bevrijding herdenkt? We drukken hierbij een foto af van de V-bom die op 14 december 1944 om 22.35 uur aan de Kronenburgstraat en de Kloosterstraat viel. Er vonden toen 56 mensen de dood en er waren 21 gewonden, 37 woningen werden verwoest en er werden 4 personen vermist.

KERSTMARKT IN "DE GULDEN LELIE"

We hebben in het verleden al dikwijls met het Rust- en Verzorgingstehuis "De Gulden Lelie" samengewerkt. Denken we maar aan de viering van hun 10jarig bestaan en aan de eerstesteenlegging van de serviceflats aan de Bogaerdestraat.

Daarom kondigen we ook hun kerstmarkt aan die doorgaat op vrijdag 17, zaterdag 18 en zondag 19 december in de Schoytestraat 19 van 13.30 tot 17 uur. Alles wordt verkocht aan matige prijzen. Iedereen is welkom! In de inkomhal hangt aan de linkermuur een grote foto van de Leliepoort, geschonken door ons comité, als herinnering aan de poort die daar ooit gestaan heeft.

OVER VROUWEN EN ANDERE VREEMDE WEZENS

Weer heeft Knarf Van Pellecom een nieuw toneelstuk geschreven. We kennen Knarf als de acteur in de videofilm "Sint-Andries, een wereld in een stadswijk", als regisseur van "Vader is baas", een blijspel van Jack Verstappen, als de auteur van het boek "Tussen de plooiën", als voordrachtskunstenaar in de videofilm "Gedachten, gedichten, contrasten" en als medewerker aan onze variété-avonden.

Het nieuwe toneelstuk is een tragikomedie waarin niets is wat het lijkt en waarin zowel personages als publiek constant op het verkeerde been worden gezet. De hoofdrol wordt gespeeld door Marilou Mermans, de actrice die nu roem verwerft met haar rol in de speelfilm "Confituur" van Lieven Debrauwer.

Het stuk wordt nog gespeeld van 13 tot en met 29 januari om 20.30 uur en op 30 januari om 15 uur in theater "Het Klokhuis", Parochiaanstraat 4 - 4A te Antwerpen.

Reservatie : 03/234 30 50.

THEATERAGENDA VAN DE 4DE WIJK

- **AUGUSTIJNERTHEATER**, IJzerenwaag 6, op 18 december, 7 en 8 januari om 20.15 uur en op 19 en 26 december om 15 uur: "En waar de ster bleef stille staan", een kerstlegende van Felix Timmermans. Reservatie: 03/541 00 13 (na 16 uur).

- **MULTATULI-THEATER**, Lange Vlierstraat 5, : elke vrijdag en zaterdag van 8 januari tot en met 26 februari om 20.30 uur: "Hoerenleed", een tragikomedie van Jan Christiaens sr. (matinee op 16 januari en op 6 februari). Reservatie: + 32 3 231 68 14 woensdag en donderdag van 15 tot 18.30 uur en vrijdag en zaterdag van 17 tot 20 uur.

ST. ANDRIES KWARTIER HERLEEFT !!

Tijdschrift nr. 98

Verantw. uitg.:
Guy Smulders
Schoytestraat 60
2000 Antwerpen

Rekeningnummer : BACOB St. Andries 789-5662440-83

e-mail : sah@antwerpen.be

COMITE ST.-ANDRIESKWARTIER HERLEEFT Korte Vlierstraat 7 - 2000 Antwerpen

Gratis verdeeld in het Sint-Andrieskwartier. Op naam : 5 euro per jaar.

JUBILEUMBUFFET

CAFE-THEATER "MULTATULI"

ZATERDAG 5 MAART 2005 OM 20 UUR

Het comité "Sint-Andrieskwartier herleeft" bestaat 30 jaar in 2005 ! Een reden om te herdenken en feest te vieren. Dat doen we met verschillende jubileumactiviteiten. Op zaterdag 5 maart gaat een feestelijk koud buffet door in de zalen van café-theater Multatuli, Lange Vlierstraat 5 - 7 vanaf 20 uur. Een gamma van smakelijke heerlijkheden staat op het menu. We zetten ze even op een rijtje :

- tomaat met grijze garnalen
- zalmousse
- perzik gevuld met tonijnsla
- gerookte zalm
- gerookte heilbot
- gevulde eitjes met ansjovis
- paté van de chef
- gevulde hamrolletjes met kruidenkaas en met asperges
- meloen met bayonneham
- kalkoenrollade

Deze gerechten worden geserveerd met broodjes en botertjes, sauzen, rijst, aardappel- en pastasalade en verschillende soorten groenten en fruit.

Indien U met ons mee wil vieren, kan U voor dit koud buffet reserveren via Guy Smulders, tel. 03/ 231 64 34 of via Martha Meulemans, tel. 03/ 234 32 42. De deelnameprijs bedraagt 20 euro per persoon. U kan ook betalen via de bank op rekeningnummer 789-5662440-83 met vermelding " buffet ". Uw reservatie moet ten laatste binnen zijn op 18 februari.

Bij dit 30-jarig jubileum past een woord van dank aan:

- onze ereleden, steunende leden en abonnees
- de directie van Multatuli die de theaterruimte ter beschikking stelt
- de auteurs die boeken en brochures samenstelden
- de regisseurs, de acteurs, de actrices, de technici en de decorbouwers van onze theateravonden en evocaties

- het Cultureel Ontmoetingscentrum (de cultuurfunctionaris , het secretariaat, de technische ploeg en het personeel)
- de medewerkers aan onze vertelavonden
- de deelnemers aan onze stoeten
- de gidsen die de themawandelingen verzorgden
- de enthousiaste speurneuzen van onze rally's
- de uitbaters van de cafés waar we gratis mochten vergaderen
- de schrijvers van de artikels voor ons tijdschrift
- de personen die schenkingen overhandigden aan ons comité-archief of materiaal in bruikleen gaven voor onze tentoonstellingen
- de mensen die ons tijdschrift verspreidden
- drukkerij De Winter
- de Stad Antwerpen
- de trouwe sympathisanten die aanwezig waren op onze activiteiten.

De voorloper van onze huidige dierentuin is eigenlijk het natuurwetenschappelijk kabinet van Jacques Kets aan de Kloosterstraat. Het was een wetenschappelijke verzameling waarvoor toenmalig burgemeester Van Ertborn de grond had verleend. Kets was de raadsman voor al wie een raar beest bezat of van overzee meebracht.

Hij was een zonderling man. Van in zijn jeugd had hij reeds een bijzondere neiging tot de natuurwetenschappen. Zijn vader was een fervent jager en visser. Wanneer hij een dier mee naar huis bracht, wekte dat bij Jacques een enorme belangstelling op om het beest verder te onderzoeken.

Tot zijn spijt zag hij natuurlijk vele dieren sterven. Het duurde niet lang of hij vond een methode om de vellen van de dieren te bewaren. Hij wist ze later zelfs op te zetten. Zo werd hij in 1815 op 30-jarige leeftijd gelast om het tijdens de Slag van Waterloo gesneuveld paard van Prins Willem van Oranje op te vullen en tentoon te stellen in het museum van Leiden.

Zijn verzameling van vele natuurvoortbrengselen - zowel levende als dode planten en dieren - wekte nieuwsgierigheid op bij enthousiaste geïnteresseerden. Velen wensten zijn collectie te bewonderen.

Aangezien hij ongehuwd was, nam hij de zoon van zijn zuster in bescherming en leerde hem de knepen van het vak. Met hulp van de heer Loos, baron de Caters en provinciegouverneur De Cuyper besloot men in 1843 een dierentuin te stichten aan de Kloosterstraat op de grond die door de stad werd opgeëist om er een kazerne voor de ruiters te bouwen. Oom en neef Kets brachten de verzameling in de nieuwe hof over. Kets werd bestuurder voor het leven gekozen. Het begin van de dierentuin was uiteraard zeer bescheiden en op het beperkte grondgebied kon men geen grote hokken voor de dieren bouwen.

Kets overleed in februari 1865 op 79-jarige leeftijd, nu 140 jaar geleden.

Op zondag 22 maart 1987 brachten we een hommage aan Jacques Kets in onze 12de folklorestoet. De Zoo stelde enkele oppassers ter beschikking om een kameel in de stoet mee te laten opstappen.

Bron : Mysina.

Hommage aan Kets in de stoet van 1987

DEEL 4 : HET MUZIEKKORPS EN DE CONCERTEN

Zowel in Sint-Andries als in de Verlofkolonie te Westmalle werd enthousiast gespeeld door de muziekafdeling van de Berchmanskring. Op straat zag men de fiere jongens regelmatig op de maat van de muziek marcheren. De muziekstukken werden ingestudeerd onder de leiding van Felix Heus, scheikundig ingenieur van beroep. De uitvoeringen werden gedirigeerd door de heer Van Kerkhove.

Het programma van de muziekavonden werd gepubliceerd in "Heimarin", het maandblad van de Berchmanskring, waarvan we hier de voorpagina afdrukken.

We vernoemen slechts enkele van de zeer talrijke muzikale evenementen die de muziek- en zangafdeling ten tonele brachten voor de ouders, familieleden en sympathisanten.

In 1897 werd "Naar den Congo" uitgevoerd, een opera-bouffe in 2 bedrijven. Een jaar later werd tijdens de plechtige prijsuitdeling voor de leerlingen van de zondagsschool het treurspel "Guzman van Tarifa" gespeeld, een stuk in twee bedrijven met zang. In 1900 werd voor de toenmalige pastoor, de heer Aerts, het zangspel "De twee blinden" vertoond. En voor de aanstelling van de heer Smans als geestelijke bestuurder werd gezongen en een wandelconcert gepresenteerd.

Voegen we hier nog de muzikale intermezzi bij tijdens de pausvieringen, de gebarenspeken, op

de avondfeesten van de toneelkring en tijdens de luisterrijke turn- en wapenfeesten.

De zangafdeling verzorgde ook de hoogmissen in de Sint-Andrieskerk en verleende ook zijn muzikale bijdrage tijdens het Lof. Hier lieten ze werken van componisten als Bach, Mozart en da Palestrina horen, maar ook muziek van Vlaamse toondichters als Staf Nees, Lodewijk De Vocht en Emiel Wambach.

Ook aan de plechtigheden van de broederschapen werkte de muziekafdeling mee. Zo brachten ze een muzikale bijdrage tijdens het plechtig oktaaf van de broederschap "Allerheiligste Drievuldigheid" in 1938 toen de volkse pastoor Jef Bloquaux de homilie uitsprak.

Maar het ging er niet altijd zo ernstig aan toe. Zo was er bijvoorbeeld op 13 april 1899 een avondfeest voor de leden van de zangafdeling, waar 35 jongens van de Berchmanskring aanwezig waren. Elk lid kreeg toen voor de gedane prestaties een half fles bier, 4 pistolets met kaas of hesp, 3 patekes, een appelsien en twee sigaren (kleine voor de jongere leden, de anderen kregen grote sigaren). Er was toen veel plezier tijdens het zingen van het kluchtlied "De Vischmarkt". En fier vertolkte de zangafdeling het lijflied "In 't Patronaat".

Bron: Cecilia Heus

Foto's: Maria Van Kerkhove

HEIMARINE

BERCHMANSKRING

- dat er 50 enthousiaste toehoorders de rondleiding volgden in de 475-jarige Sint-Andrieskerk op 18 december II. ? Langs deze weg danken we pastoor Rudi Mannaerts voor de meer dan twee uur durende informatie over de geschiedenis van de kerk en over het patrimonium.
- dat Gabie Guldix en Pierre Van den Bergh een kerstverhaal vertelden tijdens de kerstmarkt die georganiseerd werd door het Cultureel Ontmoetingscentrum i.s.m. Opsinoren ? Het werd op applaus onthaald aan het plein tussen Prekersstraat, Nationalestraat en Lange Vlierstraat.
- dat een cd verscheen van de groep " Water en Wijn " waarop het lied " Ja, er is plezier in het Sint-Andrieskwartier " staat ? Het lied van Dree De Weerdt, die dit jaar 180 jaar geleden werd geboren, is een nummer van de cd die door Paul Rans van Radio Klara voorgesteld werd.

HET NOORDTEATER SPEELT " DE DROOM VAN ZOTTE RIK "

We herinneren ons de tragi-comedy van Jan Christiaens sr. van toen we met het comité " Sint-Andrieskwartier herleeft " de KNS afhuurden om met de hele wijk dit toneelstuk te gaan bekijken in de Bourlaschouwburg. We gingen toen in stoet met onze wijkreus Zotte Rik, samen met de actrices en acteurs van het KNS-gezelschap naar het theater. Hoofdrolspeler Paul S'Jongers zaliger reed toen mee in de optocht in een rolstoel.

We maken nu opnieuw kennis met deze productie in een regie van Marc Van Extergem van 15 januari tot en met 26 februari. We volgen de lotgevallen van va Louis, Mariette van de " Blue Moon ", haar dochter Josée en kleinzoon Fredje, Rik Bonami en Joe Carramello.

Reservatie via tel. 03/ 231 20 08. St.-Nicolaasplaats 3-5.

THEATERAGENDA VAN DE 4DE WIJK

- **Multatuli-theater**, Lange Vlierstraat 5 : van 18 maart tot en met 11 juni elke vrijdag en zaterdag om 20.30 uur, zondagmatinee's op 13 maart, 3 april en 15 mei te 15 uur : " Met twee op de canapé " van Marc Camoletti. Reservatie : tel. + 32 3 231 68 14 woensdag en donderdag van 15 tot 18.30 uur en vrijdag en zaterdag van 17 tot 20 uur.

- **Augustijnertheater**, Ijzerenwaag 6 : op 19, 20, 25 en 26 februari : De Stoel van Stanislawski van Guido van Meir, op 12, 13, 18 en 19 maart : " Doe het zelf, neushoorn ", van Pierre Soetewey en op 23, 24, 29 en 30 april : " Kortsluiting " van Haye van der Heyden, telkens om 20.15 uur (zondagmatinee om 15 uur). Reservatie na 16 uur : tel. 03/ 541 00 13.

ST. ANDRIES KWARTIER HERLEEFT !!

Tijdschrift nr. 99

Verantw. uitg.:
Guy Smulders
Schoytestraat 60
2000 Antwerpen

Rekeningnummer : BACOB St. Andries 789-5662440-83

e-mail : sah@antwerpen.be

COMITE ST.-ANDRIESKWARTIER HERLEEFT Korte Vlierstraat 7 - 2000 Antwerpen

Gratis verdeeld in het Sint-Andrieskwartier. Op naam : 5 euro per jaar.

JUBILEUMTENTONSTELLING

“ 30 JAAR SINT-ANDRIESKWARTIER HERLEEFT “

Van 1 tot en met 15 juni 2005 gaat in de tentoonstellingsgang en in de grote zaal van het Cultureel

Ontmoetingscentrum, Sint-Andriesplaats 24, een overzichtsexpo door over de activiteiten van 30 jaar “Sint-Andrieskwartier herleeft”. U kan deze tentoonstelling gratis bezoeken van 9 tot 17.30 uur, behalve op maandag.

Onze realisaties worden belicht van 1975 tot 2005 en de historiek van het leven in het Sint-Andrieskwartier gedurende de voorbije 30 jaar wordt gevisualiseerd. We benadrukken het sociaal-culturele aspect van onze werking waarmee we vele wijkbewoners en ook sympathisanten met elkaar in contact brachten.

U kan info en documentatie bekijken over onze theateravonden, over onze 8 rally's door de wijk, over

onze 16 folklorestoeten, over onze wijkreus, over onze tentoonstellingen, over de geleide wandelingen, over de bezoeken aan musea, over de concerten, over de voordrachten, over de evocaties, over ons tijdschrift, over de publicatie van boeken en brochures en over ons archief.

Redenen genoeg om eens een bezoekje te komen brengen aan onze jubileumexpo.

We verwachten u !

**“ 30 JAAR SINT-ANDRIESKWARTIER
HERLEEFT “**

MUNTPLEIN HEET NU “ MUNT Hof ”

In 1470 werd de definitieve vestigingsplaats van de Munt ondergebracht in het eigendom “ De Halle van Cruyninghen ” eertijds gebouwd door de heren van Cruyninghen.

Tegen het einde van de 15de eeuw werden voor het eerst de datum en het merkteken van de muntwerkplaats op de Brabantse munten aangebracht. Voor Antwerpen was dit het Antwerps handje, zoals het ook in het Sint-Eligiusaltaar in de Sint-Andrieskerk getoond wordt. De vroegste datering van het handje vermeldt het jaar 1474.

Om de toegang tot de gebouwen te vergemakkelijken

Muntersaltaar Sint-Andrieskerk

opende de stad in 1498 de Muntstraat, toen nog Augustijnenstraat, genoemd naar het klooster van de paters Augustijnen, de latere Sint-Andrieskerk. Nadat in 1550 de panden bouwvallig werden, herbouwde men de lokalen op een prachtige wijze. De tekeningen zijn destijds uitgegeven door de heer Génard in zijn werk, getiteld “ l'Hôtel des Monnaies ”, waarin we de volgende inlichtingen vinden : het gebouw vormde de hoek Muntstraat - Kloosterstraat en strekte zich uit tot aan de Ridderstraat. Het had twee vleugels : de eerste aan de Muntstraat bevatte de ingangspoort, versierd met kantelen, het huis van de muntmeester en de grote keuken. De voornaamste deur gaf onmiddellijk toegang op een grote binnenplaats waar men een reeks schilderachtige gebouwen bemerkte. Vooraan bevonden zich de portierswoning en de vermaarde wijnkelder, verderop het groot timmerhuis en het oud hoofdgebouw, de zilver- en goudfornuizen, het verblijf van de keurder en ten slotte de zeven fornuizen. Aan het groot timmerhuis paalden de gaan-

derij, de hoven van de waradijn en van de graveerder en ook het washuis. Verder zag men de gieterij en de stal met de poort die uitgaaf op de Ridderstraat. In de gevel boven die poort was een beeldmerk gemetseld dat het hoofd van de keizer voorstelde. Boven die poort zag men ook de wapens van de heersende prins en het opschrift “ Moneta Ducis Brabantiae ”. Nabij de hoek van de Kloosterstraat had de rechtbank van de munters haar zetel.

Het complex werd nog eens herbouwd in 1750 onder

Restanten van de muntslagerij tijdens opgravingen ontdekt in 2003

de leiding van de beroemde Jan-Pieter van Bourscheidt. De statige voorgevel werd opgericht, die op de Oever en de Muntstraat uitgaaf. Het fronton werd versierd met de wapens van het hertogdom Brabant, gesteund door twee figuren die de nijverheid en de handel verzinnebeelden.

Dit indrukwekkende

complex genoot eeuwenlang een grote vermaardheid in gans Europa omwille van de buitengewone schoonheid en fijnheid van de munten.

De Munt werd in Antwerpen gesloten in 1782 door Jozef II en overgebracht naar het werkhuis van Brabant te Brussel.

In 1794 namen de Fransen bezit van de gebouwen. Het complex bleef lange tijd verlaten, zodat alle ruiten werden gebroken en het lood en de ijzeren staven werden weggenomen.

Drie jaar later werd het muntwerkhuis met zes aanpalende woningen te koop geveild in twee loten : het eerste lot, het complex met uitgang Ridderstraat, werd toegewezen aan Jos. De Roy uit Brussel, het tweede lot, de gebouwen aan de hoek van de Kloosterstraat, werd verkocht aan Alex.-Jos. Ceurvorst, een oud-bediende van de Munt.

In 1845 kocht baron Willem Nottebohm de panden en richtte er een rijstpelderij in. De archieven, de schilderijen en andere kunstwerken werden overal verkocht en verspreid.

Later werden de gronden van de Munt aangekocht door de stad Antwerpen die ze als stadsmagazijn inrichtte. De gebouwen werden gesloopt in 1970. De laatste relictten verdwenen ook in de 70er jaren.

De weide die nog resteert als overblijfsel van het imposante gebouwencomplex is dank zij het actieve plaatselijke buurtcomité bewaard. De stad gaf het plein dit jaar de naam “ Munthof ”.

DEEL 5 : FEESTEN EN VIERINGEN

Weer kregen we positieve reacties op onze reeks artikels over de Berchmanskring. Deze keer kwamen ze van het Fonds Frans Ghys, met name van de heren Verrelst en De Roeck. Ook mevrouw Sekeris en de heer Van Jole reageerden erg enthousiast. We danken hen van harte voor deze appreciatie.

Deze keer gaat het artikel over feesten en vieringen. En de Berchmanskring kon feesten !

Elke gelegenheid werd benut om te kunnen vieren !

Er werden koopdagen georganiseerd waarop kalenders verkocht werden ten voordele van het Missiehuis van Scheut. Het succes van de verkoop werd daarna dan gevierd tijdens een groot missiefeest waarin toneel, zang en een tombola voorgesteld werden in aanwezigheid van een pater van Scheut. Wie geen prijs won met de tombola kreeg een missiebrochure en drie "Vlaamse Filmkens" zodat niemand ongetroost bleef.

In januari 1937 werd de film "Wiener Sängerknaben" vertoond voor 1400 toeschouwertjes.

Dat de film de jongens interesseerde bleek uit de grote stilte die er heerste in de zaal. Na de vertoning ontving elk lid lekkere koekjes van de biscuiterie Parein en De Beuckelaer.

In aanwezigheid van pastoor Bloquaux en de heren Fierens en Lescrinier, leden van de kerk fabriek, voerden de oudste jongens van de patronage in november van dat jaar het toneelstuk "Schilders in huis" op. Het publiek maakte zich kostelijk met het vrolijke spel van de twee hoofdrolspelers.

Pastoor Bloquaux

Op 16 oktober 1938 werd het feest gevierd t.g.v. het 25jarig bestaan van de Verlofkolonie te Westmalle. Er werd een optocht gehouden door de

straten van de Sint-Andriesparochie waarin de trompetters en de trommelaars van de muziekafdeling in een mooi uniform opstapten. Tevens werd een feestcantate door de zangafdeling ten gehore gebracht en het feest werd besloten met een volksbanket waar tegen de prijs van 25 frank kon ingeschreven worden bij onderpastoor Bernaards in de Kloosterstraat 115.

In een vorig artikel vertelden we dat de volwassenen die vroeger in de jongenspatronage waren geweest en die zich belangeloos inzetten voor de jongeren "de heren" werden genoemd. Zij kregen als beloning voor hun inspanningen op 13 januari 1939 een gala-

Onderpastoor Bernaards

concert aangeboden in de grote zaal van de Koninklijke Dierentuin. Voor hen traden "Les Petits Chanteurs à la Croix de Bois" op. Gekleed in een wit koorhemd en met het houten kruisje op de borst vertolkten deze 32 Parijse kunstenaars motetten van Palestrina, Vittoria en Lassus, maar ze zongen ook werken van hedendaagse meesters, zoals d'Indy, de Ranse en Berthier.

Onder het motto "Onder Ons" werden

regelmatig feestjes gegeven in de toneelzaal van de jongenspatronage waarop vrienden en wel-doeners werden uitgenodigd.

Het blijspelletje "Jas nr. 1, nr. 2 en nr. 3" werd ook gespeeld op het feest van de Bond voor het Heilig Hart in de parochiezaal "De Kring", in de Nationalestraat 109.

Elk jaar werd op 22 november de feestdag gevierd van de H. Cecilia, de patrones van de muziek. Dan hoorde men dat de Berchmanskring "met muziek door het leven gaat".

Zowel de zangafdeling als de trompetters, de trommelaars en de banjomannen musicerden dan dat het een lust was voor het oor !

Tijdens de jaarlijkse kerstfeesten werd ook toneel gespeeld. Eén van de ontroerendste kerstfeesten was dat van toen enkele "heren" en jongeren waren opgeroepen tijdens de mobilisatie. Dan werd het mooie stuk "De Kerstkrib in Tirol" opgevoerd waarin zeer aandoenlijke liederen werden gezongen.

Bron : Cecilia Heus

Foto's : Maria Van Kerkhove

WIST GE ...?

- dat er een plezierige sfeer heerste tijdens ons jubileumbuffet van 5 maart jl. ? Er werd gezellig gegeten, gebabbeld, gelachen en zelfs gezongen ! In de vroege uurtjes keerde iedereen voldaan huiswaarts

- dat de BWP (Belgische Werkliedenpartij) 120 jaar geleden werd opgericht ? Een gedenksteen aan de gevel van het vroegere lokaal " Den Engel ", Sint-Andriesplaats nr.3, herinnert ons hieraan en vermeldt de datum van de stichting : 15-16 augustus 1885.

- dat de Sint-Andrieskerk enkele gerestaureerde kunstwerken kan tentoonstellen tijdens het komende toeristisch seizoen ? Het gaat over het houten registerbord met beelden van het vagevuur van Peter Scheepmaeckers, twee Predellaschilderijen van Marten de Vos en het reliekschrijn " Scheepje van Amalfi " van Jos Junes. Redenen genoeg om de kerk deze zomer een bezoekje te brengen. De Sint-Andrieskerk is geopend tussen 14 en 17 uur.

- dat de gevelplaat aan de woning van kunstschilder Frans Floris, die vroeger haast onleesbaar was, mooi is opgefrist ? De " Vlaamse Rafaël " woonde in het pand " De Steenrotse ", in de Steenhoudersvest nr. 11. Hij bracht de principes van de renaissance uit Italië naar de Nederlanden. " De val van de opstandige engelen ", "De aanbidding der herders " en " Het oordeel van Salomo " zijn werken van zijn hand. Hij overleed 435 jaar geleden.

THEATERAGENDA VAN DE 4DE WIJK

- **Multatuli-theater**, Lange Vlierstraat 5 : van 18 maart tot en met 11 juni elke vrijdag en zaterdag om 20.30 uur, zondagmatinee's op 13 maart, 3 april en 15 mei te 15 uur : " Met twee op de canapé " van Marc Camoletti. Reservatie : tel. + 32 3 231 68 14 woensdag en donderdag van 15 tot 18.30 uur en vrijdag en zaterdag van 17 tot 20 uur.
- **Het jaarconcert van de harmonie**, "Arbeid en Kunst" gaat door op zaterdag 28 mei te 20 uur en op zondag 29 mei te 14 uur, telkens in het Cultureel Ontmoetingscentrum, Sint-Andriesplaats 24.

ST. ANDRIES KWARTIER HERLEEFT !!

Verantw. uitg.:
Guy Smulders
Schoytestraat 60
2000 Antwerpen

Rekeningnummer : BACOB St. Andries 789-5662440-83

e-mail : sah@antwerpen.be

COMITE ST.-ANDRIESKWARTIER HERLEEFT Korte Vlierstraat 7 - 2000 Antwerpen

Gratis verdeeld in het Sint-Andrieskwartier. Op naam : 5 euro per jaar.

OPTREDENS VAN "THE NAVARONS" EN "PLEASANT JOURNEY" ZATERDAG 26 NOVEMBER TE 20 UUR

CULTUREEL ONTMOETINGSCENTRUM SINT-ANDRIES - SINT-ANDRIESPLAATS 24.

Tot slot van de feestelijkheden van het jubileum "30 jaar comité Sint-Andrieskwartier herleeft" organiseert onze vereniging i.s.m. het Cultureel Ontmoetingscentrum een avond vol muzikale nostalgie.

Dertig jaar geleden was "The Navarons" een muziekgroep uit het Sint-Andrieskwartier die covers bracht van de jaren '50 tot '70. Naar aanleiding van het jubileum van het comité willen deze ondertussen al krasse vijftigers hun repertoire nog eens hernemen.

Ze doen dit op zaterdag 26 november in de grote zaal van het Cultureel Ontmoetingscentrum te 20 uur. In het

voorprogramma kan U het optreden meemaken van "Pleasant Journey", een jonger ensemble dat elke dinsdag repeteert in de kelder van de St.-Andrieskerk. Twee zonen van "The Navarons" spelen in deze groep.

U kan kaarten kopen in het Cultureel Ontmoetingscentrum, Sint-Andriesplaats 24 op weekdagen van 9 tot 16.30 uur. Opgelet! Het centrum is gesloten op maandag en ook op 1, 11 en 12 november.

U kan ook telefonisch tickets bestellen via 03/260 80 50. In voorverkoop kosten deze inkomkaarten 5 euro, de avond zelf aan de kassa 8 euro. Reserveren per overschrijving kan ook via rekeningnummer 775-5989724-92 minstens veertien dagen voor de voorstelling. Dan liggen de tickets de avond zelf klaar aan de kassa tot 15 minuten voor de voorstelling.

The Navarons

Pleasant Journey

THEATERAGENDA VAN DE VIERDE WIJK

- **Augustijnertheater**, Ijzerenwaag 6, op 1, 7 en 8 oktober te 20.15 uur en op 2 oktober te 15 uur : "Slisse en Cesar" van J. Gevers en J. Verten. Reservatie: 03/541 00 13 na 16 uur.

- **Multatuli-theater**, Lange Vlierstraat 5, van 10 september tot 15 oktober elke vrijdag en zaterdag te 20.30 uur : "Bij U of bij mij ?" van Marc Camoletti. Reservatie: +32 3 231 68 14 woensdag en donderdag van 15 tot 18 uur en vrijdag en zaterdag van 17 tot 20 uur.

- **Acteur Koen Boogaerts**, wijkbewoner uit de Lange Vlierstraat, speelt "Thomas' laatste afspraak" van Yves Jansen in het Klein Raamtheater, Lange Gasthuisstraat 26 op 30 november en op 1, 2 en 3 december te 20 uur en op 4 december te 15 uur. Reservatie: 03/233 91 48.

- **De Poesje van Sint-Andries** speelt voor het 30-jarige comité op 21 oktober te 20.15 uur in het theater, Hofstraat 9. De inkomprijs bedraagt 1 euro.

Koen Boogaerts

Naar aanleiding van dit feit werd aan de Rijnkaai het bronzen monument "Het Antwerps Havenmeisje" van Carla Kamphuis-Meijer onthuld door burgemeester Patrick Janssens en toonde SD Worx een tentoonstelling met werken van Van Mieghem waarin hij de vrouwen die in de Antwerpse haven werkten portretteerde. Vanaf 1867 gingen zij in de haven aan de slag als zakkennaaiers, vellenkuissters en koffieboonraapsters, figuren die we in onze folklorestoeten uitbeeldden. Tot 1950 hebben er ongeveer 7000 vrouwen gewerkt in de haven. Een reden dus om als havenbuurt even te herinneren aan deze kunstenaar wiens museum wij met onze vereniging bezochten op 23 en 30 oktober 1994 toen het nog in de Korte Riddersstraat gelegen was. Met de medewerking van conservator Erwin Joos stelden we ook een expo samen die van september tot december 1996 gepresenteerd werd in het Cultureel Ontmoetingscentrum. Op zijn tochten door de haven nam Van Mieghem steeds zijn schetsboek mee om zijn indrukken op

papier te zetten. Zijn werken uit de periode over de arbeid aan de haven zijn zeldzame getuigen van de realiteit uit die harde tijd. Lode Baeckelmans gaf Karel Van Isacker de raad illustraties van Van Mieghem te gebruiken voor het boek "De Antwerpse Dokwerker".

Na de eerste wereldoorlog stelde hij zijn werken ten toon in Antwerpen en Den Haag. In 1920 werd Van Mieghem benoemd tot leraar aan de Antwerpse Academie en tot aan zijn dood zal hij bijna jaarlijks deelnemen aan alle belangrijke Belgische salons. De kunstenaar overleed op 24 maart 1930 aan een hartaderbreuk, amper 54 jaar oud. Na zijn dood toonden talrijke binnen- en buitenlandse musea zijn werk op groepstentoonstellingen over Belgische kunst.

Het Antwerpse Havenmeisje

DE EXPO "30 JAAR COMITE SINT-ANDRIESKWARTIER HERLEEFT"

De tentoonstelling over 30 jaar realisaties van onze vereniging werd een groot succes. Er werden veel buurtbewoners en sympathisanten bij de opening op 1 juni in het Cultureel Ontmoetingscentrum muzikaal verwelkomd door het Korps der Stadstromeelaars dat in twee rijen een erehaag vormde. Na het welkomwoord door cultuurfunctionaris Lieve Eyskens volgden er toespraken van districtsschepenen Lieve Stallaert en ereburgemeester Leona Detiège afgewisseld door liedjes gezongen door Lutje Visterin. Tamboer-majoor Jean Bocklam schonk het comité een oorkonde uit respect voor de jarenlange samenwerking.

Voorzitter Guy Smulders noemde in het dankwoord naast de sprekers, de zangeres en de Stads-

het Cultureel Ontmoetingscentrum waardoor de expo zonder moeilijkheden tot stand kwam. En ten slotte werd ook de grafische dienst van de Stad Antwerpen bedankt voor de mooie expobrochure.

Positieve reacties kwamen o.m. van Georges Blommaert van het Dagbladmuseum en van Gerard Simons, oud-medewerker van het Volkskundemuseum, die op briefpapier van de "Hospitaalridders van Sint-Jan" lovende woorden over de expo schreef.

Ook de media toonden belangstelling. De voorzitter werd geïnterviewd door de Gazet van Sint-Andries en de secretaris door 03-magazine. Beiden vertelden in het programma "Middagpost" van Radio 2 op 31 mei over de tentoonstelling. Er werden vijf rondleidingen gegeven voor geïnteresseerden, waaronder twee voor mensen uit het Rust- en Verzorgingshuis "Het Huizeken van Nazareth" uit de Sint-Antoniusstraat, die onder begeleiding van de dames van "Wederzijds Hulpbetoon" de expo bezochten.

tromeelaars ook Leon Snoeys, Peter Borghgraef en Tinneke Van Mieghem die samen met de comitéleden deze expo mogelijk maakten. Hij vermeldde ook de inzet van de cultuurfunctionaris en het personeel van

DEEL 6 (slot) : BERCHMANSKRING WERD CHIRO VAN SINT-ANDRIES

Frans Ghys, stichter van de Berchmanskring, overleed in 1943. Na zijn dood bleef de jongenspatronnage verweesd achter. Tijdens de tweede wereldoorlog en daarna probeerde de Berchmanskring te moderniseren. Uit dit proces is de chiro van Sint-Andries voortgekomen. De verlofkolonie te Westmalle werd verkocht. Het geld dat die verkoop opleverde werd en wordt nog steeds beheerd door een vzw die de naam van de stichter draagt: het Fonds Frans Ghys.

Kort na de tweede wereldoorlog, in 1946, ging het eerste chirokamp door. Het materiaal werd met een vrachtwagen van de firma Camerman uit de Verbrande Entrepotstraat naar de kampplaats vervoerd.

De discipline van de Berchmanskring kwam terecht in de nieuwe chirogroep.

Dat uitte zich vooral in het stijlvol marcheren, de zangstonden, de wimpel-vechtspelen en de spannende bosspelen. De jeugdorganisatie leerde haar leden zin krijgen in natuur- en stedschoon door wandelingen, uitstappen en bezoeken aan musea, kerken en historische gebouwen. De jeugd kreeg er een geleide ontspanning door o.m. het bijwonen van toneelopvoeringen, filmvoorstellingen, kampvuren en bonte avonden.

Men begon bij de jongknappen, later ging men over naar de burchtknappen, nog later naar de knappen en de kerels, om uiteindelijk deel uit te maken van de aspiranten, waaruit de leiders werden gekozen. De hoofdproost was toen Ward Van Roey, de hoofdleider Jef Peeters. De groep telde toen meer dan honderd leden. Georgette De Bens was hoofdleidster bij de meisjeschiro. Zij organiseerde aparte activiteiten.

Aanstelling vendelleider Jan Rombouts

Onderpastoor Bernaards, die proost was van de Berchmanskring, werd geestelijk leider van de chiro. De priesters Festraets, Verschueren, Vertongen en De Herdt volgden hem op. Pastoor Bloquaux kwam op elk kamp op bezoek. Leiders waren o.m. Jan

Rombouts, Fons Peeters, Frans Verlinden, Fons Sturm, Bob Sekeris, Bob Van Bergen, Jan Hendrickx, Bob Van Vlierberge, Etienne Canon en de gebroeders De Ceuninck.

De chiro beschikte ook over een grote muziekkapel. Luc De Roeck, oud-leider en wijkbewoner uit de Sint-Andriesstraat, speelde in het trompetkorps instrument nummer 3.

De jaarlijks terugkerende activiteiten waren o.m. de Driekoningenstoet t.v.v. de missies, een papierslag en de inzameling van kleding voor spekpater Werenfried Van Straeten van Oostpriesterhulp.

De doodsteek voor de chiro kwam er toen de lokalen in de Aalmoezenierstraat afgebroken werden om plaats te maken voor de uitbreiding van de mutualiteiten.

Bron en foto's : Luc De Roeck

Luc De Roeck, trompetkorps instrument nr. 3

WIST GE ...?

- dat ons comité op 18 juni door het Cultureel Ontmoetingscentrum op de Sint-Andriesplaats letterlijk in de bloempjes is gezet ? Onder het thema "Sint-Andrieskwartier is herleefd" bood men onze 30-jarige vereniging een prachtig pleinefeest aan dat in alle opzichten zeer geslaagd was. We danken de organisatoren hiervoor van harte.
- dat België dit jaar zijn 175ste verjaardag viert? Dit gebeurde o.m. met de expo "Romantiek in België" in de Koninklijke Musea voor Schone Kunsten te Brussel. In deze tentoonstelling hingen ook twee schilderijen van François Roffiaen, de illustrator van het boek Zwarte Marjan, de heldin van Sint-Andries van Jozef Buerbaum. Het betreft hier de volgende twee werken: "Bergengte en rivier in Kesselbach in Hoog Beieren" uit 1863 en "De Monte Rosa" uit 1875. Ook de zandsculpturen in Blankenberge toonden de 175jarige geschiedenis van ons land. Hier werden o.m. de schrijver Hendrik Conscience en de schilder Pieter Pauwel Rubens in zand uitgebeeld. En ook in het Dexia Art Center te Brussel

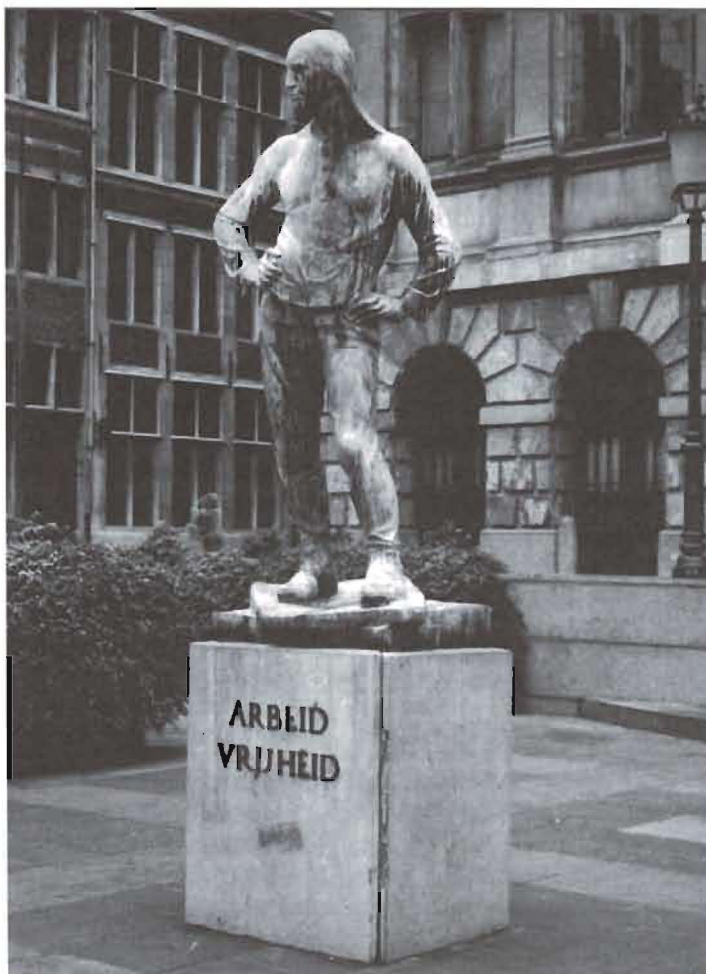

Portret van François Roffiaen

werd tijdens de expo "Made in Belgium" een werk van een kunstenaar van Sint-Andries geëxposeerd. Het betreft hier het schilderij "Man en vrouw" (olie op paneel) van Frans Floris, de kunstenaar uit de Steenhouwersvest nr. 11. Speurneuzen vonden in deze tentoonstelling in

het thema "Literatuur" ook nog de boeken "Moeder, waarom leven wij?" van Lode Zielens en "De Leeuw van Vlaanderen" van Hendrik Conscience.

- dat de beeldhouwer Constantin Meunier 100 jaar geleden overleed? Van deze kunstenaar kennen we vooral het beeld "Arbeid Vrijheid" dat voor het stadhuis staat aan de kant van de Suikerrui. Het stelt een buildrager voor in de Antwerpse haven, een thema dat we als havenbuurt in onze folklorestoeten telkens hebben uitgebeeld.

- dat Redgy Vandecasteele, de uitbater van café "t Hofke", tijdens het Morefun-festival van 2 juli op de Sint-Andriesplaats door de Europese Snorrenclub tot "Snor van Sint-Andries" werd verkozen? Langs deze weg feliciteren we hem van harte.

Redgy Vandecasteele
GvA-foto: Bob Van Mol

- dat comitélid Harry van Bokhoven weer een film gaat maken? U herinnert zich zeker zijn twee vorige producties: de film "Sint-Andries, een wereld in een stadswijk" en de poëziefilm "Gedachten, gedichten, contrasten". Het thema van de volgende film is "De Parochie van Miserie" naar het gelijknamige boek van John Wilms en naar "Krotten en kruisen", het boek van Gaston Decoo. De projectie is voorzien voor het najaar van 2006.

ST. ANDRIES KWARTIER HERLEEFT !!

Tijdschrift nr. 101

Verantw. uitg.:
Guy Smulders
Schoytestraat 60
2000 Antwerpen

Rekeningnummer : BACOB St. Andries 789-5662440-83

e-mail : sah@antwerpen.be

COMITE ST.-ANDRIESKWARTIER HERLEEFT Korte Vlierstraat 7 - 2000 Antwerpen

Gratis verdeeld in het Sint-Andrieskwartier. Op naam : 5 euro per jaar.

HONDERD TIJDSCHRIFTEN !

Beste lezers

Laten we naar aanleiding van dit feit even terugblikken. In oktober 1975 werd het tijdschrift van het comité "Sint-Andrieskwartier herleeft" voor het eerst aan alle bewoners van de wijk bezorgd. Het was toen nog een primitief gestencild blaadje. Vanaf 1980 werd de lay-out verzorgd door de firma Dirix die het ook drukte en illustreerde. In 1982 werd deze taak overgenomen door de grafische afdeling van HBK-spaarbank. In 1992 nam BAC (later BACOB) het drukwerk voor haar rekening. En vanaf 2003 verzorgt firma De Winter de lay-out, het drukwerk en de illustraties, waarvoor onze dank. Ter gelegenheid van het 100ste nummer past het dat wij al de mensen danken die meewerkten aan het totstandkomen van elk krantje.

In de eerste plaats de firma De Winter. Zonder de inzet van deze mensen zou het niet mogelijk zijn de krantjes op deze wijze te laten verschijnen. Ook dank ik de schrijvers van de artikels, de makers van de foto's, de personen die ervoor zorgen dat de tijdschriften in de bussen van de wijkbewoners terechtkomen of met de post verzonden worden, de vrijwilligers die het adressenbestand optimaliseren en uiteraard ook U, lezer.

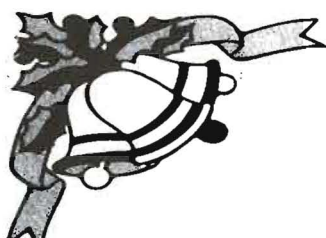
Dat het krantje aandachtig gelezen wordt, blijkt uit vele reacties. Personen stellen vragen aan de redactie naar aanleiding van het publiceren van een bepaalde foto of tekening.

Stadsgidsen halen informatie uit folkloristische en historische artikels.

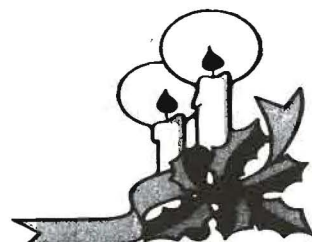
De oplage van het tijdschrift telt nu meer dan 4000 exemplaren waarvan er ongeveer 200 met de post verzonden worden.

De mensen van onze redactieraad zijn nog lang niet uitgeschreven. Ik hoop dat hun inspiratie nog in vele volgende krantjes U, wijkbewoner of sympathisant, zal blijven boeien.

*Guy Smulders,
voorzitter.*

*De leden van het comité
"Sint-Andrieskwartier herleeft"
wensen alle lezers een gelukkig 2006.*

Zoals we dat deden toen we 75 tijdschriften hadden gepubliceerd, nemen we nu de gelegenheid te baat om na 100 krantjes de trouwe sympathisanten die onze teksten aandachtig lezen en bewaren te belonen.

U kan aan deze wedstrijd meedoen door de antwoorden op de vragen op te sturen naar ons secretariaat, Korte Vlierstraat 7 , 2000 Antwerpen of door ze onder gesloten omslag daar in de brievenbus te steken met vermelding van Uw naam en adres en dit uiterlijk tegen 1 maart a.s. Wanneer U gewonnen hebt, wordt U schriftelijk verwittigd. U wordt dan uitgenodigd Uw prijs te komen afhalen op 8 april in het Multatuli-theater, Lange Vlierstraat 5, om 20.30 uur. De prijzen zijn dure en minder dure geschenkbons van Fnac, naargelang het aantal behaalde punten.

Vraag 1. Het comité "Sint-Andrieskwartier herleeft" organiseerde gedurende de voorbije 30 jaar 8 voetrally's door de wijk. In welk jaar werd de eerste georganiseerd onder het thema "(Ver)ken uw buurt " ?

Vraag 2. Onze wijkreus, Zotte Rik, werd op 2 september 1978 gedoopt. Wie aanvaardde het peterschap ? Schrijf voor- en familienaam.

Vraag 3. Het comité heeft 16 folklorestoeten georganiseerd. Onze 8ste stoet stond in het teken van Hendrik Conscience, de schrijver die geboren werd in het Sint-Andrieskwartier. Drie praalwagens beeldden thema's uit boeken van Conscience uit : De loteling, baas Ganzendonck en de Leeuw van Vlaanderen. Ook " Houten Clara " liep mee, het meisje uit zijn gelijknamige novelle. In welk jaar was dat?

Vraag 4. In 1986 werd de 90ste verjaardag van het overlijden van Constance Teichmann herdacht door het organiseren van een gelei-

de wandeling. Hoeveel stadsgidsen begeleidden de deelnemers toen ?

Vraag 5 In welke maand van 1945 viel een V-bom in de Steenhouwersvest ?

Vraag 6. In december 1989 organiseerde het comité benefietwandelingen t.v.v. de slachtoffers van een ingestorte herberg in de Kloosterstraat. Geef de naam van deze taverne.

Vraag 7. Niklaas-Leopold, prins van Salm-Salm, ooit kandidaat voor de Belgische troon, bezat het kasteel "Anholt" dat nu nog kan bezocht worden in Duitsland. We gingen er op bezoek op 9 juni 1991. In welke plaats in Duitsland bevindt zich dat kasteel ?

Vraag 8. Op 23 en 30 oktober bezochten we het Eugene Van Mieghem-museum toen het nog in de Korte Ridderstraat gevestigd was. De conservator leidde ons toen rond. Schrijf de voor- en familienaam van deze conservator.

Vraag 9. Welk boek van Jozef Buerbaum werd in 13 afleveringen naverteld in ons tijdschrift ?

Vraag 10. Op 11 oktober 1997 werd een gedenkplaat onthuld op de plaats waar volgens de neerlandicus dr. H.M. Hermkens de mesthoop moet gestaan hebben waarop een Zaandamse schippersvrouw uit het toneelstuk "Trijntje Cornelis" moet gelegen hebben. Deze gedenkplaat werd aangebracht n.a.v. de 400ste verjaardag van een schrijver-componist uit de 16de eeuw. Schrijf zijn voor- en familienaam.

EEN MASSA VOLK, VEEL AMBIANCE EN LAAIEND ENTHOUSIASME VOOR " PLEASANT JOURNEY " en " THE NAVARONS "

De optredens van 26 november die georganiseerd werden als slot van de jubileumactiviteiten van 30 jaar " Sint-Andrieskwartier herleeft " waren een schot in de roos ! Het was sinds 1994 geleden dat we nog zoveel volk bijeen kregen voor een activiteit ! De grote zaal van het Cultureel Ontmoetingscentrum zat afgeladen vol. Er was geen plaats voor tafels. Enkel de ouderen

konden aan de zijkanen een zitplaats bemachtigen.

De meeste toeschouwers moesten rechtstaan. Maar dat vonden ze niet erg ! Het was wel te verwachten want reeds in september waren alle toegangskarten in voorverkoop verkocht. Maar de grote toeloop kon de pret bij de bezoekers niet drukken. Integendeel ! Ze swingden en deinden met de muziek mee. En ofschoon er zeer weinig plaats was, waagden zich toch mensen aan een dansje.

Ondanks de drukte bleven de dorstigen rustig hun beurt afwachten aan de toog.

De tappers deden hun uiterste best om aan de vele vragen naar drank te voldoen.

Het comité kon gelukkig rekenen op heel wat sympathisanten die vrijwillig hun medewerking verleenden bij de kaartcontrole, de bonnetjesverkoop, het tappen,

het klaarmaken van de warme dranken, het afwassen en de lege glazen verzamelen. Het past dan ook dat wij hen langs deze weg bedanken. Vooral de inzet van Lizy De Swert, Pierre De Strooper en Peter Borghgraef werd door de aanwezigen erg gewaardeerd. En ook het personeel van het Cultureel Ontmoetingscentrum deed zijn uiterste best bij het halen van vaten en bakken bier en frisdrank.

Er werd ook heel wat gefilmd en gefotografeerd, o.a. door Yvon Moussiaux van "John Reporting Photographers" en door "Brandpunt 23".

Natuurlijk verdienen de muzikanten van " Pleasant Journey " en van " The Navarons " een dikke pluim want zij brachten het volk in de gepaste stemming. Je kon horen dat de jongerengroep van het voorprogramma flink en veel gerepeteerd had in de kelder onder de Sint-Andrieskerk. En de veteranen van "The Navarons" bewezen dat ze na meer dan 30 jaar nog lang niet uitgezongen zijn ! Het comité wenst de beide muziekgroepen van harte proficiat voor deze geslaagde avond !

Foto's : Jean-Paul Ivens

THEATERAGENDA VAN DE VIERDE WIJK

- **Augustijnertheater**, IJzerenwaag 6, op 14, 20 en 21 januari te 20.15 uur en op 15 januari te 15 uur : "Jaloezieën", een komedie van Haye Van der Heyden. Reservatie: 03/541 00 13 (na 16 uur).

- **Multatuli-theater**, Lange Vlierstraat 5, elke vrijdag en zaterdag tot en met 10 februari te 20.30 uur en zondagen 15 januari en 5 februari te 15 uur: "De kerstman is een smeelapke" een blijspel van de groep Splendid. Reservatie: +32 3 231 68 14.

- **Cultureel Ontmoetingscentrum**, Sint-Andriesplaats 24, op 3 en 4 februari te 20 uur: "Semini en de spastische chirurg", een poppenspel t.g.v. het 20jarig bestaan van Aksie (Actiecomité Semini in ere), organisatoren van de Semini-vieringen waaraan onze vereniging jaarlijks deelneemt op de eerste zaterdag van de lente. Reservatie : 03/ 448 14 16.

IN MEMORIAM SEPPE

Jozef Mertens werd op 16 juli geboren als de 7de van 9 kinderen in het gezin Mertens-Van Landeghem. De naam "Seppe" werd hem toegewezen in de lagere school, waar op dat ogenblik drie jongens zaten met de naam "Jozef".

Als knaap kreeg hij de smaak van het turnen te pakken en sloot hij zich aan bij de turnkring "De Hoop", waar hij het tot kampioen van Antwerpen schopte.

Sportief als hij was fietste hij mee met de Libertyrenners naar het vakantiehuis van "t Wagewiel" in Weris.

Ook in zijn arbeidsleven ging het hem voor de wind. Hij werd ploegbaas bij de firma Bayer, tot hij wegens ziekte genoodzaakt was zijn job op te geven. Later werd hij nog toneelmeester bij het Multatuli-theater.

Muzikaal als hij was, speelde hij zowel trompet als trommel bij drumband "Heropbouwning". Toen deze groep ophield te bestaan keerde hij terug naar "De Hoop" om daar verder te gaan met zijn grote liefde : muziek. Hij trad op met het trommelkorps en gaf zijn medewerking aan de kerstshows van de turnkring.

Als erelid van de vereniging "Sint-Andrieskwartier herleeft" buste hij mee de tijdschriften bij de wijkbewoners. Hij acteerde in de blijspelen "Vader is baas" in een regie van Knarf Van Pellecom en in "De meid van meneer dokter" van auteur Jack Verstappen en hij speelde mee in de documentaire "Sint-Andries, een wereld in een stadswijk" en in de poëziefilm "Gedachten, gedichten, contrasten", beide producties van cineast Harry van Bokhoven.

Hij had nog zo graag meegedaan in de film die nu opgenomen wordt, maar dat kon helaas niet meer.

De eerste tekenen van zijn ziekte, leukemie, staken de kop op en Seppe werd opgenomen in het ziekenhuis. Maar alle goede zorgen ten spijt is hij dinsdagochtend 25 oktober in zijn slaap overleden. De uitvaartplechtigheid had plaats op maandag 31 oktober in de Sint-Andrieskerk in aanwezigheid van familie en vele vrienden. We zullen hem missen, want hij was een pracht van een mens.

Irène De Bock

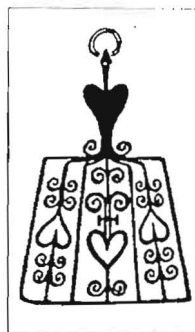
Seppe, als patiënt naast Mam Van den Bosch en Nico Parassiadis in "De meid van meneer dokter" van Jack Verstappen.

WIST GE ...?

- dat het comité "Sint-Andrieskwartier herleeft" ook mee opstapte in de Karrenstoet tijdens het wijkfeest ingericht door het Cultureel Ontmoetingscentrum? Onze kar stond in het teken van het 30jarig jubileum.

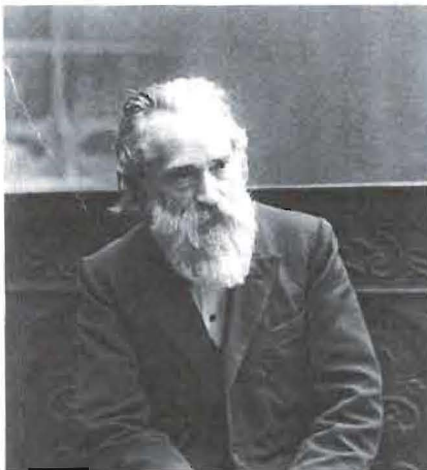
De kar werd opgebouwd m.m.v. de kunstenaar Dirk Lenaerts, waarvoor onze dank.

Het "Joachim Beuckelaer Eremerk"

- dat het "Joachim Beuckelaer Eremerk" door "Heemkunde Vlaanderen" i.s.m. de Academie voor de Streekgebonden Gastronomie uitgereikt werd aan Bert De Bruyne van het restaurant "De Gouden Ecu" (Sint-Michielsstraat 11) voor een volkskeuken op basis van eerlijke ingrediënten? Het comité feliciteert Bert hiervoor van harte.

- dat n.a.v. de tentoonstelling "850 jaar Ekeren" bekend werd dat de in Sint-Andries geboren dirigent, componist en eerste artistiek directeur van de Vlaamse Opera, Edward Keurvelds, een buitenverblijf

kocht aan de Koningin Astridlaan in Hoogboom? Hij trok er zich vaak terug, weg van de drukte van de stad.

Edward Keurvelds

- dat beeldhouwwerken van Paul De Vierman, de maker van onze wijkreus Zotte Rik, tentoongesteld werden in de Art Mix Gallery, Mechelsesteenweg 17? Het comité wenst Paul proficiat voor deze prachtige expo.

Paul De Vierman

ST. ANDRIES KWARTIER HERLEEFT !!

Tijdschrift nr. 102

Verantw. uitg.:
Guy Smulders
Schoytestraat 60
2000 Antwerpen

<http://www.sint-andries.com/>

Rekeningnummer : BACOB St. Andries 789-5662440-83

e-mail : sah@antwerpen.be

COMITE ST.-ANDRIESKWARTIER HERLEEFT Korte Vlierstraat 7 - 2000 Antwerpen

Gratis verdeeld in het Sint-Andrieskwartier. Op naam : 5 euro per jaar.

HET COMITE "SINT-ANDRIESKWARTIER HERLEEFT" VIERT MEE ! 20 JAAR CAFE-THEATER MULTATULI

Toenmalig artistiek leider Guido Maeremans schreef in 1986 in ons tijdschrift nr.34 : "Ik hoop dat het café-theater Multatuli in de wijk een welkome gast zal zijn ten dienste van de herleving van het Sint-Andrieskwartier. Ik ben er vast van overtuigd dat heel deze legendarische buurt ons een warm hart zal toedragen."

Ter gelegenheid van het 20ste seizoen in

de Lange Vlierstraat 5 hebben directeur Guy Keeren en zijn ploeg enthousiaste acteurs en actrices het theaterje omgebouwd tot een heuse nightclub. Het hele gezelschap brengt een revue onder de titel "In den diepe décolleté van Edouard Dédé". Dit wervelend spektakel van muziek, dans, zang en sketches met glitter en glamour werd geschreven door Knarf Van Pellecom.

Deze auteur, acteur en regisseur is bij ons bekend door de voorstelling van zijn boek "Tussen de plooiën" en door de regie van "Vader is baas", een blijspel van Jack Verstappen. Hij acteerde ook mee in de documentaire "Sint-Andries, een wereld in een stadswijk" en droeg gedichten voor in de poëziefilm "Gedachten, gedichten, contrasten", beide producties van comitélid Harry van Bokhoven.

De regie van de revue is in handen van acteur Koen Boogaerts, een wijkbewoner uit de Lange Vlierstraat. We kennen Koen al lang en we zijn vorig theaterseizoen nog met een delegatie van het comité naar zijn vertolking van "Thomas' laatste afspraak", een monoloog van Yves Jansen, gaan kijken in het Klein Raamtheater.

Het comité "Sint-Andrieskwartier herleeft" heeft n.a.v. 100 gepubliceerde krantjes in ons vorig tijdschrift een wedstrijd georganiseerd over de voorbije 100 edities. De prijsuitreiking heeft plaats op zaterdag 8 april. Omdat het café-theater Multatuli 20 jaar bestaat koppelen we deze gebeurtenis aan een uitkoopvoorstelling van de revue. De winnaars van de wedstrijd zullen uitgenodigd worden om in het Multatuli-theater hun prijzen in ontvangst te komen nemen. De voorstelling begint om 20.30 uur.

Maar ook U, lezer, kan komen kijken. De inkomkaarten kosten 8,50 euro per persoon. Zestigplussers betalen 8 euro. Telefonisch reserveren is verplicht via nr. 03/ 234 32 42. Ereleden hebben gratis inkom, maar ook zij moeten telefonisch of schriftelijk laten weten aan het secretariaat of ze komen.

We verwachten U !

Knarf Van Pellecom als regisseur van "Vader is baas"

ZEVENTIG JAAR GELEDEN OVERLEED JOZEF BUERBAUM, DE AUTEUR VAN "ZWARTE MARJAN, DE HELDIN VAN SINT-ANDRIES"

Jozef Buerbaum werd geboren in 1860. Eerst werd hij drukkersgast, later meester-drukker en uitgever. Reeds op 20jarige leeftijd zette hij zich aan het schrijven. Bij de derde herdruk van het boek "Keldermondvertellingen" schreef M. van Hoeck in "Boekengids": "Buerbaum heeft in al zijn vertellingen een stuk oud Antwerpen naar voren gebracht waarin de echte Sinjorenziel trilt. Na het lezen ervan denkt men erover na hoe de jeugd vroeger de avonden doorbracht, al ging dat niet zonder kattenkwaad of fratsen van de jonge vlegels".

Jozef Buerbaum bleef bekend door zijn volksromans die getuigen van een "echte Antwerpenaar". Boeken als "Zwarte Marjan, de heldin van Sint-Andries", "Driesken de Voddenraper", en vooral het van Antwerps leven tintelende "Kabaske" tekenden hem als een onvervalst verteller. Hij kon in zijn boeken wel af en toe de gevoelige snaar raken, maar hij muntte vooral uit in het geestige.

In oktober 1934 werd een gratis exemplaar van een nieuwe krant in de brievenbussen gestopt. De krant heette "De Dag, een onpartijdig morgenblad in woord en beeld". Het dagblad was flink geïllustreerd en kostte 35 centiemen voor 24 bladzijden. De krant werd gedrukt bij uitgeverij Patria in de Pompstraat. De drukkerij was voor die tijd tech-

nisch al knap uitgerust. Tien telefoonlijnen en een goed uitgebouwde zetterij gaven het nieuws snel vorm. Kleurendruk en grafieken onderstreepten de actualiteit.

Toen in 1934 "De Dag" verscheen werd Buerbaum spoedig één van de beste en gelezen medewerkers. Hij tekende zijn cursiefjes met het pseudoniem Nolleke.

Oud en jong genoot van zijn artikels die hij zo geestig wist te vertellen. De krant publiceerde ook zijn boek "Keldermondvertellingen" in feuilletonvorm.

Aan "De Dag" vertelde Buerbaum dat op zijn geboortedag een hevig onweer boven Antwerpen losbarstte. Volgens het bijgeloof van sommige havenbewoners was dit geen goed voorteken, want een kind, geboren tijdens zulke storm, moest onvermijdelijk een noodlottige toekomst tegemoet gaan. Zou het dan aan dit onweer te wijten zijn dat ik, 56 jaar later, door de Duitse bezetter tot 15 jaar dwangarbeid veroordeeld werd? Een paar dagen na mijn geboorte gebeurde er iets wonderbaars met mij dat misschien nog meer stof tot voorspellen gaf. Mijn baker liet mij, tijdens de doopplechtigheid, op een zeker ogenblik in de vont vallen. Priester Van Alcken, die mij gedoopt had, wist me later te vertellen dat mijn baker een doorbraaf mens was, maar graag een glaasje cognac lustte."

Later werden de aandelen van de krant verkocht aan de NV "De Vlijt" die in de Pompstraat haar handelsdrukkerij onderbracht. Nu staat er het gebouw van de Lessius-hogeschool.

In 1936 overleed Buerbaum, nu 70 jaar geleden. Veel eenvoudige mensen brachten hun favoriete auteur een laatste hulde in een nokvolle kerk.

Jozef Buerbaum

Halfvasten, de vierde zondag van de vasten, is een veranderlijke feestdag die op 35 verschillende dagen kan vallen, van 1 maart tot 4 april.

Een speelpop die de vasten voorstelde en bij het begin van de vasten nog dik was, werd door de straten geleid, gevolgd door de visverkopers. Ook de

Halfvastenploeg van café "Welkom"

volgende zondagen van de vasten reed men ermee rond maar week na week zag men hem vermageren. Rond Halfvasten was hij zo uitgemergeld dat men hem niet meer moest hebben. Om terug aanvaard te worden, gaf hij suikergoed aan de kinderen. Met Palmzondag was het zo slecht met hem gesteld dat alleen een dokter en een apotheker hem nog in de stoet volgden. De dag voor Pasen stierf de Graaf van Halfvasten in de armen van een verpleegster. De arme Greef werd met een koord om de hals in het water van de Schelde geworpen. Dit gebruik stierf in 1835 uit met de dood van de man die voor "Greef" speelde.

Nadien hadden enkele rijke mannen het idee om te paard door de straten te rijden met langs weerszijden manden vol speculaas die ze de kinderen aanreikten. Vanaf 1859 had de burgerij er nog wat beters op gevonden. In het oud pand van de Sodaliteit ging men "de Greef" vieren. De ventjes en vrouwtjes uit roggedeege werden naamloos verzonden naar afgewezen minnaars of ontgoochelde vrijsters die probeerden te achterhalen wie hun dat verstuurd had.

In de smalle Boeksteeg (de huidige Nationalestraat) stonden tentjes opgesteld waarin men de mannen- en vrouwenfiguren in zoete koek zag liggen. Men gooide voor enkele centen met dobbelstenen om de greefkoeken aan de man te brengen. Het feest van de "Greef" eindigde als in alle kraampjes de koeken op waren.

Nog later gingen met Halfvasten "de verklede ploegen" uit. In de cafés hadden de vrouwen een jaar gespaard. Hoe ze verkleed zouden zijn bleef een geheim tot Halfvasten. De groepen vertrokken reeds op het middaguur uit hun lokalen met begeleiding van een accordeonist of een orkestje. Elke deelnemster had het recht twee herbergen te kiezen waar ze naartoe zouden gaan. In Sint-Andries waren er de "Neptune Girls" van café "Selecta" uit de Lange Vlierstraat, de "Ready Girls" uit de Franckenstraat, de "Splendid Girls" uit de Lange Riddersstraat en de groep van café "Welkom" van de Sint-Andriesplaats (later Pachtstraat). In de Nationalestraat gaf een deskundige jury punten voor de kledij en de dansjes op de controleplaatsen aan de hoek van de Augustijnenstraat en voor het Tropisch Instituut. Ook in de Schoytestraat werd Halfvasten gevierd in vier cafés: "'t Rozeke", "Maxim", "Belgica" bij Mie van den Titte en "Neptune" bij Anna van Mon. Hier werd de controle uitgevoerd bij Piet Waterschoot in café "In de Vluchteling". En in de Kloosterstraat was er de ploeg van "Mottig Mieke" in het café "De Lustige Vrienden" van Mieke Mertens.

De GRAAF van HALFVASTEN

Kinderkens hangt uw korven uit
Ik heb wat nieuws vernomen
Als dat de Greef
Uw neef
Is in het land gekomen.

WIST GE ...?

- dat het Mariabeeld terug aan de gevel hangt aan de hoek van de Sint-Andriesstraat ? Meer dan een jaar was het verdwenen uit het straatbeeld.

In opdracht van de vzw "Voor Kruis en Beeld" heeft het atelier Articon Restauratietechnieken het beeld hersteld. Ze hebben het eerst moeten uitroken om de houtwormen te doden en ook de schimmels zijn verwijderd. Na een speciale behandeling is het beeld bestand tegen alle weersomstandigheden.

- dat Guy Smulders reeds 25 jaar de voorzitter is van het comité "Sint-Andrieskwartier herleeft" ? Hij werd op 22 april 1981 de derde voorzitter van onze vereniging. De leden van het comité wensen hem van harte proficiat met dit jubileum en hopen hem nog lang in die functie te mogen meemaken.

- dat 60 jaar geleden het derde eeuwfeest van de

Zusters Kapucinessen gevierd werd ? De kardinaal assisteerde in de mis van zondag 1 september 1946 te 10 uur in de kapel van de Sint-Rochusstraat. De zaterdag en zondag daarna mocht iedereen een kijkje komen nemen binnen de strenge muren van het klooster.

- dat het comité "Sint-Andrieskwartier herleeft" het "Bolleke van de Maand" uitgereikt kreeg door brouwerij De Koninck ? De 12 laureaten van 2005 werden in de Leysaal van het stadhuis door schepenen Marc Van Peel en burgemeester Patrick Janssens ontvangen.

- dat op zondag 30 april 2006 te 11.30 uur in de Sint-Andrieskerk de Misa Flamenco van Paco Pena wordt uitgevoerd ? Studio Garcia Lorca organiseert deze voorstelling. De dansers brengen elk hun eigen interpretatie om de liturgische teksten te illustreren en dit in drie verschillende stijlen : flamenco, klassieke dans en hedendaagse dans. De toegang is gratis. Info bij Lea Alvarez, Korte Vlierstraat 5, tel. 03/ 225 00 46 of 0474 64 91 26.

THEATERAGENDA VAN DE VIERDE WIJK

- **Augustijnertheater**, IJzerenwaag 6, op zaterdag 4, vrijdag 10 en zaterdag 11 maart te 20.15 uur en op zondag 5 maart te 15 uur: "Valstrik voor heer alleen", een thriller van Robert Thomas. Reservatie: 03/541 00 13 (na 16 uur) of 0486/02 00 88.

- **Multatuli-theater**, Lange Vlierstraat 5, van 4 maart tot en met 10 juni elke vrijdag en zaterdag om 20.30 uur en zondagmatinee om 15 uur op 19 maart, 23 april, 14 mei en 4 juni: "In den diepe décolleté bij Edouard Dédé" een revue van Knarf Van Pellecom. Reservatie: +32 3 231 68 14 woensdag en donderdag van 15 tot 18.30 uur en op vrijdag en zaterdag van 17 tot 20 uur.

ST. ANDRIES KWARTIER HERLEEFT !!

Tijdschrift nr. 103

Verantw. uitg.:
Guy Smulders
Schoytestraat 60
2000 Antwerpen

<http://www.sint-andries.com/>

Rekeningnummer : BACOB St. Andries 789-5662440-83

e-mail : sah@antwerpen.be

COMITE ST.-ANDRIESKWARTIER HERLEEFT Korte Vlierstraat 7 - 2000 Antwerpen

Gratis verdeeld in het Sint-Andrieskwartier. Op naam : 5 euro per jaar.

PREMIERE VAN DE FILM “ UIT DE PAROCHIE VAN MISERIE “ ZATERDAG 21 OKTOBER 2006 TE 21 UUR CULTUREEL ONTMOETINGSCENTRUM, SINT-ANDRIESPLAATS 24.

Als 17 jarige volgde Harry van Bokhoven filmles bij de Katholieke Filmliga.

In 1946 werd een plaatselijk bestuur in Antwerpen gevormd. Op 12 april van dat jaar vergaderde Harry voor de eerste maal o.m. met Joz. Van Liempt, toenmalig film-criticus bij de Vlaamse Televisie. Filmen is in zijn verdere leven altijd een hartstochtelijke hobby gebleven.

Vele lezers zullen zijn vorige films reeds gezien hebben. U herinnert zich zeker de film over kunstenaar Lode Sebregts, de documentaire “ Sint-Andries, een wereld in een stadswijk “ en de poëziefilm “ Gedachten, gedichten, contrasten “.

De film “ Uit de parochie van miserie “ die op 21 oktober in première gaat, is gebaseerd op de boeken “ De Parochie van Miserie “ van John Wilms, “ Krotten en Kruisen “ van Gaston Decoo (oud - lid van het Centrum voor Filmcultuur) en van “ Volksleven rond Antwerpse café-chantants “ van Jack Verstappen.

Deze film is een milieuschets die het harde leven in de Antwerpse 4de wijk van 100 jaar geleden evoceert. Hij toont de kracht van de mensen om te overleven met beperkte mogelijkheden en de eindeloze strijd van het bestaan. Maar de film toont ook de humor die de mensen recht hield en de waardigheid van hun solidariteit. Harry vertelt : “ Het maken van de film was voor mij een unieke belevenis die mij een groot aantal vrienden heeft opgeleverd die ik nu bijna als familie beschouw. Ik had nooit kunnen denken dat in onze moderne welvaartstaat zulk een belangeloze samenwerking mogelijk zou zijn ! “ Harry is verbaasd

en zelfs ontroerd door de vele hulp die hij kreeg bij de voorbereidingen en de opnamen. Hij dankt dan ook de meer dan 100 medewerkers.

Cafés en restaurants leenden horecamateriaal uit, gaven water aan de dames die de wasvrouwen uitbeeldden of hingen hun inkomhal vol met foto's uit de film. Particulieren bouwden hun woning spontaan om voor het geschikte decor en timmerden attributen in elkaar. Comitéleden plaatsten de spots voor een juiste belichting en zorgden voor de gepaste kledij. Huizen uit de wijk werden gebruikt als verkleedruimte en voor het aanbrengen van grime. Harry kreeg assistentie van twee cameramannen en wijkbewoners stelden hun auto ter beschikking voor het vervoer van meubilair.

De acteurs, actrices, figuranten en alle andere medewerkers kijken met spanning uit naar de première. Maar we verwachten U ook ! De inkom is gratis. De film is nadien ook te koop : op DVD voor 15 euro en op video voor 20 euro. Tot 21 oktober !

PRIJSUITREIKING WEDSTRIJD 100 TIJDSCHRIFTEN

Het comité "Sint-Andrieskwartier herleeft" heeft n.a.v. 100 gepubliceerde krantjes in tijdschrift 101 een wedstrijd georganiseerd over de inhoud van de 100 voorbije edities. Omdat het Multatuli-theater reeds 20 jaar in de Lange Vlierstraat gevestigd was, koppelden we de uitreiking van de prijzen van de wedstrijd aan het bijwonen van de revue "In den diepe décolleté van Edouard Dédé" op 8 april II.

De sympathisanten van het comité amuseerden zich kostelijk met het aangeboden programma. De sfeer zat er al van in het begin in. Tijdens de pauze en ook na de voorstelling werd er nog lang en plezierig nagepraat over de revue. Directeur Guy Keeren en zijn enthousiaste ploeg acteurs en actrices werden door het publiek gefeliciteerd door een langdurig applaus. Terwijl de volledige cast nog op het podium van het theater stond, overhandigde voorzitter Guy Smulders de prijzen aan de winnaars van de wedstrijd.

Uit de inzendingen selecteerde de jury zes winnaars. De redactieraad verbeterde zeer streng. Voor de naam van de peter van de wijkreus mocht enkel Wilfried Van Nespen geantwoord worden en niet Leona Detiège, de naam van de ingestorte taverne in de Kloosterstraat was "t Swart Schaep" en niet "Het Swart Schaep", ook niet "t Swart Schaap" en zeker niet "Het Zwart Schaap". Het boek van Jozef Buerbaum heet "Zwarte Marjan" en niet "De Zwarte Marjan" en de familienaam van onze 16de eeuwse toneelschrijver is "Huygens" en niet "Huyghens"!

Hier volgen dan de namen van de winnaars :

4de prijs : Gerard Simons

3de prijs : Jeannine Gijsen en Albert Desmet

2de prijs : Ronny Groffen

1ste prijs : Mam Van den Bosch en Yvonne Verhaegen

Proficiat !

THEATERAGENDA VAN DE 4DE WIJK

- **AUGUSTIJNERTHEATER**, IJzerenwaag 6 : "In en uit", een blijspel van Derek Benfield op zaterdag 30 september, vrijdag 6 en zaterdag 7 oktober te 20.15 uur en op zondag 1 oktober om 15 uur. Reservatie na 16 uur : tel. : 03/ 541 00 13 of 0486 02 00 88.
- **MULTATULITHEATER**, Lange Vlierstraat 5 : "Blablabla in pyjama", een ondeugende klucht van Marc Camoletti van 23 september tot en met 23 december elke vrijdag en zaterdag om 20.30 uur. Zondagmatinee's op 15 oktober, 19 november en 17 december om 15 uur. Reservatie : tel. : + 32 3 231 68 14 op woensdag en donderdag van 15 tot 18.30 uur en op vrijdag en zaterdag van 17 tot 20 uur.
- **"SAMEN IN HARMONIE"**, concert van de harmonie "Arbeid en Kunst" en optreden van een Turks orkest met zang en traditionele dansen op zondag 29 oktober te 14 uur in CoStA, Sint-Andriesplaats 24.
- **EVALUATIECONCERTEN** onder auspiciën van VLAMO op zaterdag 18 november te 14 uur in CoStA, Sint-Andriesplaats 24.
- **MUZIEKTREFFEN** "Arbeid en Kunst" op zondag 19 november te 14 uur in CoStA, Sint-Andriesplaats 24.

TIEN JAAR GEDENKSTEEN CONSTANTIJN HUYGENS

400 JAAR REMBRANDT

Op zondag 13 oktober 1996 werd de gedenksteen voorgesteld die het comité "Sint-Andrieskwartier herleeft" aan de stad Antwerpen schonk n.a.v. de 400ste verjaardag van dichter, toneelschrijver, pedagoog, staatsman en componist Constantijn Huygens. De gedenksteen met de tekst van de neerlandicus dr. H.M. Hermkens werd geplaatst aan de IJzerenwaag, waar de mesthoop moet gestaan hebben waarop Trijntje Cornelis, hoofdfiguur uit het gelijknamige blijspel van Huygens, gelegd werd.

Dit jaar wordt de 400ste verjaardag van de schilder Rembrandt gevierd. Constantijn Huygens, secretaris van de stadhouders Frederik-Hendrik, Willem II en Willem III, bezocht hem meermaals in zijn atelier te Leiden. Hij loofde Rembrandt voor zijn "trekzekerheid en levendigheid van emoties". Huygens gaf hem ook opdrachten voor het koninklijk hof. Verbluft verklaarde hij dat hij "een

Het comité "Sint-Andrieskwartier herleeft" heeft al 30 jaar en veel activiteiten op zijn actief. Nu hebben we ook de stap naar de digitale wereld gezet om ons en de wijk ook via deze weg te populariseren. Ons tijdschrift komt slechts 4 keer per jaar uit, te weinig om de vele activiteiten in onze stadswijk op de voet te volgen en kenbaar te maken aan het grote publiek. Ook heeft ons krantje maar 4 bladzijden. Die kunnen we natuurlijk niet steeds weer opvullen met nuttige maar statische informatie zoals historiek en verschenen publicaties.

Nu is er een website waar ieder die het interesseert informatie over de wijk kan vinden. Eerlijkheidshalve moeten we melden dat het informatieaanbod nu nog redelijk beperkt is. De website is nog jong en moet nog groeien. Maar dat is juist het mooie aan een website, interessante informatie blijft immers toegankelijk en beschikbaar voor de geïnteresseerden.

1639 Ets : zelfportret, leunend op een balustrade (Rembrandt)

dergelijke toegewijdeheid en volharding" nog nooit had gezien. "Het wonderlijkste is nog dat zelfs de onschuldigste genoegens van de jeugd door hen als tijdverlies worden afgedaan. Het deert hen zo weinig, dat je zou denken met bejaarden te doen te hebben, die zat van jaren zijn en al die onbeduidendheden al lang achter zich hebben. Wegens een zware kronkel in hun anders zo uitnemende verstand maken deze verder zo voortreffelijke jongemannen zelfs geen tijd om naar Rome te reizen om hun kunst te vervolmaken", aldus Huygens.

WEBSITE : www.sint-andries.com

Met enige fierheid kunnen wij aankondigen dat wij meegaan met de huidige technologische revolutie : we hebben een website : www.sint-andries.com

Wat kunt u er zoal vinden ? Wat historiek, een agenda, een overzicht van onze publicaties en na een activiteit een verslagje met wat foto's.

We willen deze site ook openstellen voor verenigingen uit de wijk zodat deze zich ook via het web kenbaar kunnen maken. Als test zijn we gestart met een wijkagenda. Hebt u informatie die u opgenomen wenst te zien ? Mail die dan door naar ons e-mailadres dat u vindt in de hoofding van de voorpagina van ons tijdschrift. In zoverre dat deze onze censuur passeert zal deze opgenomen worden. We heten u dan ook welkom op ons aanvullend informatiekanaal : www.sint-andries.com

Hein Verdingh

- dat het comité " Sint-Andrieskwartier herleeft " zijn medewerking verleende aan de expo " Het wonen zoals het was en is in de Ridderstraat " mede georganiseerd door de fotovereniging " Brandpunt 23 " en het Cultureel Ontmoetingscentrum ? Het historisch en folkloristisch gedeelte is nog te bekijken tot 8 oktober in het Dienstencentrum " De Oever ", Korte Ridderstraat 12 - 18 op maandag tot vrijdag van 10 tot 17.30 uur en op zaterdag en zondag van 13 tot 17.30 uur.
- dat meer dan 100 jaar geleden de Gleizen Pottenbakkersgang door de Schoytestraat nr. 8 liep ? Het was een steegje met minuscule arbeidershuisjes. In dat beluik hing een Mariabeeld. De idee ontstond om

Foto : Hein Verdingh

aan de gevel van het huis nrs. 8 - 10 opnieuw een madonnabeeld te plaatsen. De vzw " Kruis en Beeld " schonk een beeld waarin Maria een brandende toorts in de hand houdt, het symbool om ziekten tot bedaren te brengen. De kunstsmid Wouter Tinel ontwierp het kapelletje. Het beeld wordt 's avonds mooi verlicht. Het kapelletje werd ingewijd op zaterdag 25 maart 2006, de feestdag van Maria Boodschap, door Rudi Mannaerts, pastoor van Sint-Andries.

- dat op 25 maart jl. de 20ste Seminiviering van Aksie doorging ? Het comité was aanwezig met de wijkreus en met een groep in prachtige 19de eeuwse kledij die de ruikers en het Seminibrood aan de bruidsparen overhandigde.

Ontwerp
Nico Parassiadis

- dat op 29 april jl. het 85 jarig bestaan werd gevierd van Gym -en Fitnessclub " De Hoop " ? We wensen voorzitter Maurice Duytschaever, hoofdleidster Elvire Milio en de leiding proficiat met dit jubileum.
- dat de Sint-Andrieskerk nog tot 31 oktober gratis opengesteld wordt voor toeristisch bezoek tussen 14 en 17 uur ? Bezoek is ook mogelijk op maandag-, woensdag- en vrijdagvoormiddag tussen 9 en 12 uur. Elke zondag om 15 uur wordt gratis een rondleiding verzorgd door een ervaren stadsgids.
- dat het comité " Sint-Andrieskwartier herleeft " tijdens het Pleinfeest van CoStA op 25 juni een infokraam ter beschikking kreeg in de verenigingenmarkt op de Sint-Andriesplaats ?

- dat het op 17 november 60 jaar geleden is dat een inkleding in het slotklooster van de Kapucinessen in de Sint-Rochusstraat plaats vond ? Het betrof juffrouw Louisa Asaert, een kind van Sint-Andries, bekend omwille van haar werking in het Patronaat en in de Eucharistische Kruistocht. Het toenmalige parochiekoor " De Vredezingers " verleende zijn medewerking aan de plechtigheid.

ST. ANDRIES KWARTIER HERLEEFT !!

Tijdschrift nr. 104

Verantw. uitg.:
Guy Smulders
Schoytestraat 60
2000 Antwerpen

<http://www.sint-andries.com/>

Rekeningnummer : DEXIA St. Andries 789-5662440-83

e-mail : sah@antwerpen.be

COMITE ST.-ANDRIESKWARTIER HERLEEFT Korte Vlierstraat 7 - 2000 Antwerpen

Gratis verdeeld in het Sint-Andrieskwartier. Op naam : 5 euro per jaar.

DE TIJD VAN TOEN EEN DIAVOORSTELLING MET COMMENTAAR ZATERDAG 20 JANUARI 2007 ZAAL MULTATULI-CAFE, LANGE VLIERSTRAAT 7 - 9. DEUREN : 20 UUR. AANVANG : 20.30 UUR.

Desiré De Boeck presenteert een reeks dia's in overvloeiing die gebaseerd is op zijn boek "Leefgewoontes van onze ouders en voorouders". De montage toont een ruime kijk door het venster van ons verleden. Het gaat over het dagelijks leven van onze voorouders in al zijn aspecten : van de wieg tot het graf !

We kijken naar beelden uit het leven

gegrepen, met heel wat volkskundige, folkloristische, historische en heemkundige wetenswaardigheden. De voorstelling laat het

rijk gevulde leven zien met zijn aangename en gelukkige momenten, maar ook de dagelijkse bekommernissen. Kortom, het wordt een nostalgische terugblik op die goede oude tijd ! Maar was die wel zo goed ? De diareeks geeft een antwoord.

Komt U ook kijken naar deze boeiende voorstelling ? Wij verwachten U ! De toegang is gratis.

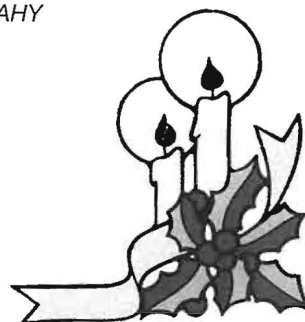
De Vismijn 1930 Stadsarchief Antwerpen

MINERVA 1930 Privé - verz. GH. MAHY

*De leden van het comité
"Sint-Andrieskwartier herleeft"
wensen alle lezers een gelukkig 2007*

VAN POLITIEBUREEL TOT WIJKBIBLIOTHEEK

Personeel Politiebureau 4de wijk - Hoek Sint-Andriesplaats en Pachtstraat 1930

Het pand Sint-Andriesplaats 22 aan de hoek van de Pachtstraat was het voormalig politiebureau van het Sint-Andrieskwartier. Dat het van de 4de wijk was, lees je bovenaan in de gevelsteen. Hier hadden commissaris Cux, commissaris Toussaint en ondercommissaris Van de Poel hun bureau.

Als Cux in de straten van de wijk liep, zaten de jonge wijkbewoners zo stil als lammetjes.

Van de Poel had een nors opzicht. Die hem van kinds-been kenden, beweerden dat hij nooit in zijn leven gelachen heeft. Te oordelen naar houding en gebaren gaf hij te kennen dat alles hem tegenstak. De wijkbewoners noemden hem spottend "Janneke-de-Lacher". Commissaris Toussaint was breedgeschouderd en voor niets bevreesd. Met uitdagende, tartende blik en met ogen die flikkerden, zwaaide hij onophoudend met zijn paraplu en beschreef er kringen mee in de lucht. Wee de hoofden die niet genoeg bogen, want hij sloeg op allen die zich niet uit de voeten maakten. Wat een verschil met

Het pand Sint-Andriesplaats 22 is een hoekhuis in neorenaissancestijl van 1876 ontworpen door bouwmeester Pieter Dens, oud-directeur

Pieter Dens

van de Dienst voor Werken van de stad Antwerpen en leraar aan de Koninklijke Academie voor Schone Kunsten. Naast dit politiebureau heeft hij nog acht andere politiecommissariaten, het Koninklijk Atheneum, de Harmonie, het Slachthuis, de stadsbibliotheek, de Sint-Katharinakerk en 12 stadsscholen ontworpen. Deze man heeft als geen ander zijn stempel op het stadsbeeld gedrukt. In dit pand is nu de wijkbibliotheek ondergebracht! De bib is open op dinsdag en vrijdag van 10 tot 16 uur en op woensdag van 10 tot 20 uur.

de goedhartige adjunct-commissaris Remi Van der Haeghen, die men rond 1938 in de wijk de bijnaam "Patje" gaf en de zacht-aardige Simon Roels die van 5 februari 1951 tot 28 januari 1956 in dit gebouw werkte.

Commissaris Simon Roels

THEATERAGENDA VAN DE 4DE WIJK

- **AUGUSTIJNERTHEATER**, Ijzerenwaag 6 : zaterdagen 13 en 20 januari en vrijdag 19 januari te 20.15 uur en zondag 14 januari te 15 uur : "Partij kiezen" van Ronald Harwood.
- **"VLINDERS ZIJN VRIJ"** van Leonard Gershe op zaterdagen 3 en 10 maart en vrijdag 9 maart te 20.15 uur en op zondag 4 maart te 15 uur. Reservatie : tel. : 03/ 541 00 13 na 16 uur.
- **MULTATULI-THEATER**, Lange Vlierstraat 5, elke vrijdag en zaterdag van 13 januari tot en met 31 maart te 20.30 uur : "De zaterdagse vrijdag" van Gene Stone. Zondagmatinee's op 28 januari, 18 februari en 18 maart te 15 uur. Reservatie : tel. : + 32 3 231 68 14 woensdag en donderdag van 15 tot 18.30 uur en vrijdag en zaterdag van 17 tot 20 uur.

100 JAAR INSTITUUT VOOR TROPISCHE GENEESKUNDE

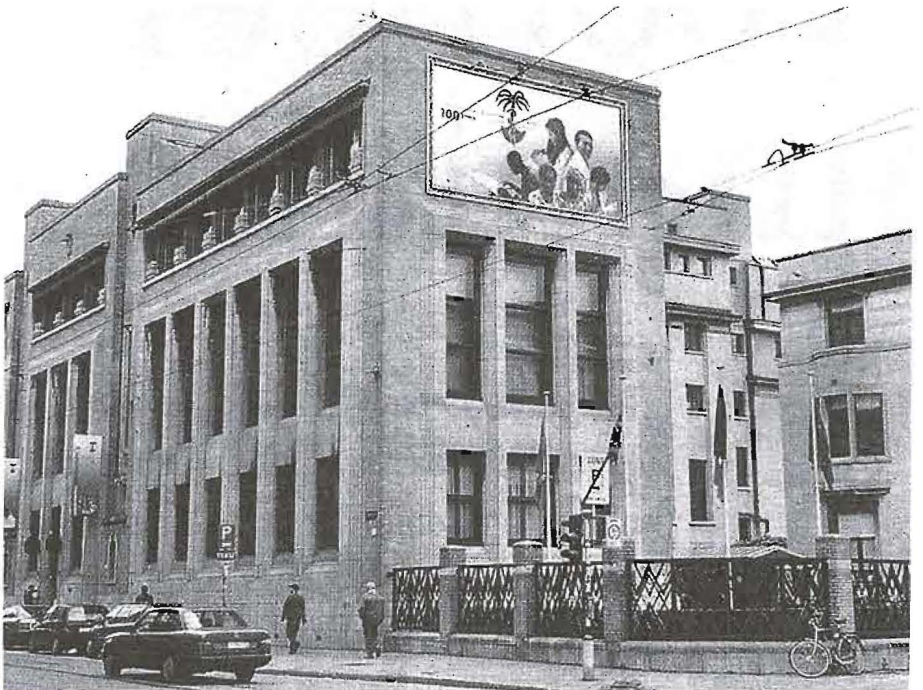
Begonnen in 1906 als een Brusselse privéschool van Leopold II groeide het ITG in Antwerpen uit tot een spraakmakend onderzoekscentrum voor slaapziekte. De zevende directeur sinds grondlegger Van Campenhout, de heer Bruno Gryseels, is een wetenschapper die baanbrekend onderzoek verrichtte naar schistosomiasis, een wormziekte waaraan 200 miljoen mensen lijden.

Het ITG is in 1931 ondergebracht in haar huidige karakteristieke "art deco" locatie in de Nationalestraat 155. Het is wereldwijd   n van de belangrijkste instellingen voor onderzoek, onderwijs en dienstverlening in de tropische geneeskunde in de ontwikkelingslanden.

Het ITG heeft 5 wetenschappelijke departementen : diergeneeskunde, klinische wetenschappen, microbiologie, parasitologie en volksgezondheid.

Wijlen professor Jozef Mortelmans heeft vanaf 1959 tot op zijn opruiming het departement diergeneeskunde geleid en uitgebouwd tot een erkend internationaal centrum en laboratorium.

De directie van het ITG heeft hem herdacht door het gebouw in de Kronenburgstraat 25 naar hem te noemen. Het ITG bevat ook een polikliniek voor reisgeneeskunde en HIV/AIDS en een gespecialiseerde bibliotheek. Het Tropisch Instituut telt ongeveer 350 personeelsleden. Als interuniversitaire instelling voor postinitieel onderwijs, onderzoek en dienstverlening studeren er jaarlijks 470 studenten uit binnen- en buitenland af. Het ITG verwierf ook wereldfaam bij de ontdekking van het ebolavirus. Bij het Tropisch Instituut hoorde van in het begin een kliniek

voor koloniale en zeelieden. Honderdduizenden mensen haalden er hun inentingsprik tegen gele koorts of hun voorschriften voor malaria.

Momenteel heeft het ITG de renovatie beëindigd van het 17de eeuwse Capucinessenklooster in de Sint-Rochusstraat. De nieuwe locatie wordt de campus voor de studenten. Op 22 november werd die officieel geopend door prinses Astrid in aanwezigheid van gouverneur Camille Paulus.

De viering van het 100jarig bestaan is ingezet door de voorverkoop van de ITG-postzegel met speciale dagstempel van de post.

Jan Vielfont

INSTITUUT VOOR TROPISCHE GENEESKUNDE ANTWERPEN
INSTITUT DE MEDICINE TROPICALE ANVERS
INSTITUTE OF TROPICAL MEDICINE ANTWERP

1906-2006

- dat de première van de film " Uit de parochie van miserie " een groot succes werd ? CoStA heeft zelfs een tweede voorstelling ingelast. Men telde 200 aanwezigen. De film is nog steeds te koop op DVD voor 15 euro en op video voor 20 euro.

- dat auteur Hubert Lampo, die in " Entrepot du Congo " aan de Scheldekaai verbleef, op 85jarige leeftijd overleed ? In 1963 kreeg hij de driejaarlijkse Staatsprijs voor Proza. Zijn bekendste boek " De komst van Joachim Stiller " werd door Harry Kümel verfilmd.

- dat het dit jaar 450 jaar geleden is dat Filips II, de zoon van Karel V en Isabella van Portugal, de H. Mis bijwoonde in de Sint-Andrieskerk ? Hij was toen de koning van Spanje, maar regeerde ook over de Nederlanden.

- dat het parkje met ingang in Bogaardestraat 50, gelegen tussen de Aalmoezenierstraat en de Schoytestraat, nu officieel " Lode Sebregtsparkje " heet ? Het geboortehuis van deze kunstenaar grenst aan het parkje. In aanwezigheid van Lucienne De Brauwere, de weduwe van Lode, openden districtsschepen Jan Somers en schepen voor cultuur Philip Heylen het binneparkje van het woningblok van De Goede Woning.

In het districtshuis, Lange Gasthuisstraat 21/ Arenbergstraat 7, staat nog tot 31 januari een expo met schilderijen van Sebregts. De tentoonstelling is te bekijken op weekdays van 9 tot 15 uur en op donderdagavond van 17 tot 19 uur.

- dat 16 comitéleden en sympathisanten samen met 4 kinderen in kledij anno 1900 figureerden tijdens de ATV-opname voor het programma " Geef mij de vijf " ? Zij vormden op de Sint-Andriesplaats het decor voor het lied " Het Dorp " dat gezongen werd door Dana Winner. Het is de vertaling van Hugo Verhage (pseudoniem voor Friso Wiegersma) van het chanson " La Montagne " destijds gezongen door Jean Ferrat.

Foto : Hein Verdingh

- dat het comité " Sint-Andrieskwartier herleeft " ook meewerkte aan de kersthappening in coStA ? We brachten het kerstverhaal " De drie stille missen " van Alphonse Daudet en een film met kerstimpresies.

Foto : Hein Verdingh

ST. ANDRIES KWARTIER HERLEEFT !!

Tijdschrift nr. 105

Verantw. uitg.:
Guy Smulders
Schoytestraat 60
2000 Antwerpen

<http://www.sint-andries.com/>

Rekeningnummer : DEXIA St. Andries 789-5662440-83

e-mail : sah@antwerpen.be

COMITE ST.-ANDRIESKWARTIER HERLEEFT Korte Vlierstraat 7 - 2000 Antwerpen

Gratis verdeeld in het Sint-Andrieskwartier. Op naam : 5 euro per jaar.

BUSUITSTAP NAAR HOOGSTRATEN ZONDAG 22 APRIL 2007 VERTREK OM 10 UUR OP DE SINT-ANDRIESPLAATS

- * STREEKSPECIALITEITENMARKT
- * OPTREDENS VAN VOLKSDANSGROEP " SHILSHOEL " EN ORKEST " TABRASSCO "
- * SINT- KATHARINAKERK OPEN MET MOGELIJKHEID TOT TORENBEKLIMMING
- * BEGIJNHOF VRIJ TOEGANKELIJK
- * HUIFKARTOCHTEN
- * BEZOEK AAN LAERMOLEN MET MUZIKALE ANIMATIE EN SMOUTEBOLLEN

Waarom gaat Sint-Andries naar Hoogstraten ?

- In de 17de eeuw werd het Heilig Bloeddoek vanuit onze wijk van de Sint - Michielsabdij aan de Scheldekaaien naar Hoogstraten overgebracht.
- Vorst Nikolaas-Leopold van Salm-Salm bezat het " Hof van Hoogstraten " aan de huidige Salm - Salmstraat. Hij bouwde te Hoogstraten twee monumentale poorten aan het kerkhof.
- In de Sint-Katharinakerk draagt het Heilig Bloedaltaar het wapen van vorst Nikolaas-Leopold van Salm-Salm. In de dwarsbeuk staat zijn grafmonument, een merkwaardig stuk uit de barokperiode met Ionische zuilen, vervaardigd door Corneel van Dael. Het voetstuk is van zwart en geaderd marmer met Latijns opschrift in wit marmer. Vorstin Dorothea van Salm-Salm, zijn eerste echtgenote en vorstin Christina van Salm-Salm, zijn tweede gemalin zitten voor een schijndrapering uit zwart marmer.
- In de preekstoel van de Sint-Katharinakerk is de invloed van Rubens duidelijk merkbaar en in de doopvont is de Heilige Andreas, patroon van onze wijk, uitgebeeld in een borstbeeld in albast uit 1539. Het schilderij " De Kruisafdoening " van J.M. Provo (1766) is een kopie van Rubens' werk.

U bepaalt Uw eigen programma in Hoogstraten. Wilt U een terrasje doen, dan kan dit in taverne " De Jachthoorn " (Vrijheid 200) of in de brasserie " De Gulden Coppe " (Vrijheid 173). Geeft U de voorkeur aan een ijsje, dan kan dit in tearoom " Het Moment " (Vrijheid 140). Wenst U iets te eten, dan kan dit in mangerie " De Blauwe Regen " (Vrijheid 124) of in eetcafé " Den Bottel " (Vrijheid 162). Alles is in loopafstand bereikbaar. U krijgt een plannetje van het centrum bij het opstappen op de bus. We zullen rond 19 uur terug aan de Sint-Andriesplaats zijn. Gaat U met ons mee naar Hoogstraten ? Dan kan U telefonisch inschrijven via 03/234 32 42 of via 0485 35 53 38. Reageer snel want er zijn maar 50 plaatsen. U betaalt 6 euro per persoon voor het busvervoer bij het vertrek.

60 JAAR “ MOEDER NETJE “

In 1947 ontstond het monument “ Moeder Netje “ opgedragen aan auteur Lode Zielens. Het werd in 1951 in de Simonsstraat onthuld op de plaats waar de schrijver op 28 november 1944 het slachtoffer werd van een V-bom. In 1962 werd het overgebracht naar de binnentuin van het Archief en Museum van het Vlaams Cultuurleven en tenslotte in november 1975 naar de buurt van de Pompstraat waar Lode Zielens geboren werd. Het prijkt nu in de groene zone van de Sint-Andrieskerk.

Het monument is het werk van beeldhouwer Leopold Van Esbroeck. Pol, zoals hij zich laat noemen, werd geboren op 14 december 1911 te Londerzeel waar zijn vader slager-herbergier was. In deze gemeente werd hij in 1989 ereburger. Op 13jarige leeftijd begon hij zijn beroepsloopbaan als leerling-ornamentbeeldhouwer in Hombeek. 's Avonds volgde hij tekenles aan de Academie van Mechelen. Als 18jarige kwam hij naar de Academie van Antwerpen en drie jaar later werd hij toegelaten in het

Hoger Instituut waar hij les kreeg van professor Ernest Wijnants. In 1933 behaalde hij de Godecharleprijs te Brussel en de Valeriusprijs te Antwerpen. Vijf jaar later kreeg hij de Prijs van Rome. In 1939 werd hij aangesteld tot leraar aan de Academie van Antwerpen en in 1941 werd hij professor in boetseren en kappen. De eerste grote opdracht die Pol Van Esbroeck binnenhaalde was de restauratie van het in opbouw zijnde Rubenshuis. In de jaren '60 maakte hij de gevelversiering van het appartementsgebouw aan de zuidwesthoek van de Drukkerijstraat en de Steenhouwersvest. Ter hoogte van de eerste verdieping hangen een madonna en onder de kroonlijst in twee basreliëfs vrouwenfiguren, de ene met een autowiel in de hand, de andere met een hoorn des overvloeds. Het huis werd gebouwd door de heer Van Kerckhove, concessionaris van Volkswagen in het Antwerpse. Het autowiel als attribuut verwijst naar zijn activiteit. Tussen de figuren staat nog de letter “ S “ afgebeeld, autosymbool van Studebaker, waarvan Van Kerckhove ook de verdeler was.

*Pol Van Esbroeck door
beeldhouwer
Ernest Wijnants*

Pol Van Esbroeck en Leona Detiège

Toen Van Esbroeck 85 werd kreeg hij uit handen van burgemeester Leona Detiège de stadsmedaille uit erkentelijkheid voor zijn oeuvre en in het bijzonder uit dank voor zijn inzet ten dienste van de stad.

In de negen meter hoge stam van een in 1974 gevelde lindeboom van 3 ton en 2,5 m doormeter kapte hij samen met zijn echtgenote beeldhouwster Mariette Coppens folkloristische figuren nadat hij eerst anderhalf jaar gewerkt had aan het verwijderen van de schors. Op de takken kapte Mariette taferelen uit van het verhaal van “ De Loteling “ van de in de Pompstraat geboren schrijver Hendrik Conscience. De gemeente Zoersel bouwde rond deze boom in 1990 het “ Lindepaviljoen “ waarvoor Mariette een monument naar Jan en Katrien uit het boek “ De Loteling “ mocht maken. Als blijk van dank opent Zoersel op 22 april 2007 de “ Pol en Mariette-wandeling “.

HET RIJKSWACHTKWARTIER KORTE VLIERSTRAAT (DEEL 1)

Nu de politie uit de rijkswachtkazerne vertrokken is en het gebouw leeg staat, lijkt het ons een goed idee om de geschiedenis van het rijkswachtkwartier te vertellen. We doen dit aan de hand van de gegevens van kolonel Willy Van Geet, commandant van de Territoriale Groep van de Provincie Antwerpen, waarvoor onze dank.

Wil men de aanwezigheid van de Gendarmerie Antwerpen naar haar oorsprong verklaren, dan moet men teruggaan tot de Franse periode. Op basis immers van richtlijnen uitgevaardigd door het centraal bestuur van het departement van de TWEE NETHEN op 23 april 1796 werd in de Sint-Jacobsmarkt nr. 11 de Refuge van Tongerlo omgevormd tot gendarmeriekazerne.

Reeds in 1834 zoekt de gemeentelijke administratie naar andere mogelijkheden om de gendarmerie te kazerneren. Op 10 februari stelt de burgemeester de gouverneur drie woningen voor, gelegen in de onmiddellijke omgeving van de gevangenis van de Salm-Salmstraat en niet ver van het gerechtshof op het Groen Kerkhofplein.

De stad zocht immers naar een geschikt gebouw om er een atheneum in onder te brengen en meende dat de Refuge van Tongerlo daarvoor het meest in aanmerking kwam.

Een tijdje blijft het stil maar op 30 april 1838 formuleert de stadsmagistraat officieel het voorstel aan de gouverneur om in de omgeving van de Salm-Salmgevangenis een gendarmerie te bouwen. Noteren we dat door de wet van 1836 het provinciebestuur instond voor de kazernering van de gendarmerie.

De Bestendige Deputatie van de provincie Antwerpen reageerde positief en bepaalde reeds op 6 maart de uitvoeringsmodaliteiten van dit voorstel.

Zijn de gendarmerieautoriteiten die niet zo gelukkig waren met dit plan daarop tussen gekomen om deze beslissing ongedaan te maken ? Nergens is hiervan enig spoor te vinden. Feit is dat het project niet werd uitgevoerd.

Op 14 juli 1838 schrijft de burgemeester een nieuwe brief aan de gouverneur waarin hij nogmaals aandringt op het ontruimen van de Refuge van Tongerlo en een nieuwe suggestie doet. In de Kloosterstraat bevond zich immers een eigendom van de heer Serigiers dat voorzien was van paardenstallen en een binnenkoer. Mits enkele kleine aanpassingen, geschat tussen de 10 000 en 15 000 frank, kon dit gemakkelijk ingericht worden als kazerne. De stad had zich dan ook gehaast om dit gebouw aan te kopen bij voorlopige akte tegen de som van 30 000 frank, inbegrepen een rente op het kapitaal van ongeveer 22 000 frank tegen een intrest van 5 %. De burgemeester deed de gouverneur het aanbod

deze eigendom over te nemen om er de gendarmerie in onder te brengen.

Het voorstel van de burgemeester viel blijkbaar in goede aarde want op 2 mei 1839 schrijft de gouverneur aan het stadsbestuur dat het gebouw dat door de gendarmerie bezet is, ontruimd zal worden en ter beschikking van de stad zal worden gesteld.

De gendarmerie kreeg officieel een nieuw onderdak op 6 mei 1839 : een gebouw met tuin en paardenstallen, deels gelegen langs de Kloosterstraat (de ingang), deels langs de Vliersteghe (de huidige Korte Vlierstraat). Boven de ingang hing men het opschrift " Gendarmerie Nationale ".

Wordt vervolgd.

- dat het comité " Sint-Andrieskwartier herleeft " meewerkte aan de nieuwjaarsviering van de bewonersgroep " Onze Tuin " van de Willem Lepelstraat ? We brachten een kerstverhaal van de Nederlandse tv-presentatrice Mies Bouwman.
- dat het 150 jaar geleden is dat de gevangenis van de Begijnenstraat nr. 42 in gebruik werd genomen ? Toen heette de straat nog " Rue des Béguines ".
- dat er 32 enthousiaste aanwezigen waren op de voorstelling van de diareeks " De Tijd van Toen " op 20 januari jl. ? Voordrachtgever Desiré De Boeck presenteerde de montage in samenspraak met het publiek op een heel amusante wijze.
- dat ons comité in coStA een expo tentoonstelde over de stangpop " De Neus " n.a.v. de uitreiking van " De Gouden Neus " door de Stuurgroep ? We drukken uit deze expo een foto af die een poesjevertoning voorstelt van de Berchmanskering van 70 jaar geleden. Deze voorstelling ging toen door in de kelder van de Sint-Andrieskerk.

Foto : Maria Van Kerkhove

P.C. Hooft, een houtsnede van Henri Jonas

- dat dichter, toneelschrijver, historicus, rechterlijk en bestuursambtenaar Pieter Cornelisz Hooft 360 jaar geleden overleed ? Op 23 mei 1647 schreef Constantijn Huygens, in Sint-Andries bekend als auteur van het toneelstuk " Trijntje Cornelis ", een deelneming aan Leonora Hellemans, de tweede echtgenote van Hooft. Deze brief werd tot 1720 bewaard door Gerardus van Papenbroeck en is terecht gekomen in het " Athenaeum Illustre ", de latere universiteitsbibliotheek van Amsterdam.
- dat ons comité ook meedeed aan " Murga ", het Latijns-Amerikaans feest dat de provincie en de stad organiseert ? Comitélid Gabie Guldix nam als Klerk van Mintjens deel aan de Kinder-Murga van 24 februari in coStA en de reus " Zotte Rik " stapte mee op in de Murga-stoet van 17 maart.
- dat onder het motto " Antwerpen voor de lens " een fotozoektocht doorgaat van 9 juni tot en met 9 september ? Routeboekjes zijn te verkrijgen in koffiehuis " De Lantaren ", Haarstraat 14 2000 Antwerpen tegen de prijs van 5 euro (gesloten op maandag). Info : Koen Debroey, tel. : 0486 96 96 62
- dat Liza Van Tichel, de weduwe van Louis Asaert, op 93jarige leeftijd overleed ? Louis, Pros Heylen en Guy Smulders waren in 1975 de stichters van het comité " Sint-Andrieskwartier herleeft ".
- dat onze vereniging ook aanwezig was op de 21ste Seminiviering van Aksie ? De fraai uitgedoste groep dames, heren en kinderen gaven op de eerste zaterdag van de lente onder de leiding van comitélid Maria Van Kerkhove bloemen en vruchtbaarheidsbrood aan pas getrouwde bruidsparen op het stadhuis.

THEATERAGENDA VAN DE 4DE WIJK

- **AUGUSTIJNERTHEATER**, Ijzerenwaag 6 : " Smullen met snullen " (Francis Veber) op vrijdag 27 april en op zaterdagen 21 en 28 april te 20.15 uur en op zondag 22 april te 15 uur. Reservatie tel. : 03/ 541 00 13 (na 16 uur).
- **MULTATULI-THEATER**, Lange Vlierstraat 5 : " Crème au beurre " (Katelijne Damen), elke vrijdag en zaterdag te 20.30 uur van 14 april tot en met 9 juni. Zondagmatinee om 15 uur op 29 april, 20 mei en 3 juni. Reservatie : tel. + 32 3 231 68 14 op woensdag en donderdag van 15 tot 18.30 uur en op vrijdag en zaterdag van 17 tot 20 uur.
- **coStA**, Sint-Andriesplaats 24 : Jaarconcert van de harmonie " Arbeid en Kunst " op zaterdag 12 mei te 20 uur en op zondag 13 mei te 14 uur. Reservatie : 0476/ 20 55 91.